

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELIKA LUDINA

Nositelj izrade plana: OPĆINA VELIKA LUDINA

Općinsko poglavarstvo

Obrtnička 4, 44316 Velika Ludina, tel 044/658-250

Načelnik: Zvonimir Majetić

Stručni izrađivač: ARHITEKTONSKI ATELIER DESET

d.o.o. za arhitekturu i urbanizam

Ribnjak 16, 10000 Zagreb, tel 01/4812-302

Direktor: Jasna Juraić Mucko dipl.ing.arh.

Broj plana: 0003

Odgovorna osoba i voditelj radnog tima:	Jasna Juraić Mucko ovlašteni arhitekt
Radni tim:	Ejub Peco dipl.ing.građ. Marijana Petrešević dipl.ing.arh. Biljana Đukić dipl.ing.građ. Ivan Mucko ovlašteni arhitekt
CAD obrada	Mirna Petrešević, stud.diz.
Konzervatorska podloga:	MINISTARSTVO KULTURE Uprava za zaštitu kulturne baštine Konzervatorski odjel u Zagrebu, Mesnička 49 Vanda Karač dipl.ing.arh. Kristina Zloušić dipl.ing.arh.
Stručna suradnja i konzultacije:	SISAČKO MOSLAVAČKA ŽUPANIJA Ured za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša Kutina Predstojnica: Snježana Šlabek-Ohman dipl.ing.arh.

UVOD	5
I OBRAZLOŽENJE	7
1. POLAZIŠTA	7
1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave županije i države	7
1.2. Osnovni podaci o stanju prostoru	7
1.3. Prostorno razvojne i resursne značajke	8
1.4. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova	11
1.5. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje	13
1.5.1. Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenja prostora	13
1.5.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja	13
2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA	14
2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja	14
2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava	14
2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora	14
2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša	14
2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja	15
2.2.1. Demografski razvoj	15
2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture	15
2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture	15
2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina	16
2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine	21
2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora	21
2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja	21
2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture	23
3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	25
3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije	25
3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje prostora	25
3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina	29
3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	30
3.3.1. Gospodarske djelatnosti	30
3.3.2. Društvene djelatnosti	31
3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora	32
3.4.1. Zaštita kulturno - povijesnih vrijednosti	35
3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava	53
3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav	53
3.5.1.1. Cestovni promet	53
3.5.1.2. Željeznički promet	54
3.5.2. Telekomunikacije	58
3.5.3. Energetski sustav	59
3.5.3.1. Električna energija	59
3.5.3.2. Proizvodnja i transport nafte i plina	59
3.5.4. Vodnogospodarski sustav	61
3.5.4.1. Vodoopskrba	61
3.5.4.2. Odvodnja otpadnih voda	62
3.6. Postupanje s otpadom	64
3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš	64

II ODREDBE ZA PROVOĐENJE	84
1. Uvjeti za određivanje namjene površina na području općine Velika Ludina	87
2. Uvjeti za uređenje prostora	87
Perad komada	99
Udaljenost u metrima	99
3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti	100
4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti	102
5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava	102
6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina	105
7. Postupanje s otpadom	111
8. Mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš	112
9. Mjere provedbe plana	113
9.1. Obveza izrade prostornih planova	113
9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera	113
9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni	114

GRAFIČKI DIO

1.1.	TERITORIJALNE GRANICE I SUSTAV NASELJA	1 : 25000
1.2.	KORIŠTENJE I NAMJENA PROSTORA	1 : 25000
2.	INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE	
2.1.	PROMETNA MREŽA	1 : 25000
2.2.	ELEKTROENERGETSKA MREŽA	1 : 25000
2.3.	TELEKOMUNIKACIJSKA INFRASTRUKTURNA MREŽA	1 : 25000
2.4.	VODOVODNA INFRASTRUKTURNA MREŽA	1 : 25000
2.5.	KANALIZACIONA INFRASTRUKTURNA MREŽA	1 : 25000
2.6.	PLINSKA INFRASTRUKTURNA MREŽA	1 : 25000
3.1.	UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA	1 : 25000
3.2.	GRADITELJSKA BAŠTINA	1 : 25000
4.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	
4.1.	GORNJA VLAHINIČKA	1 : 5000
4.2.	GRABROV POTOK	1 : 5000
4.3.	GRABRIČINA	1 : 5000
4.4.	KATLIČKO SELIŠĆE	1 : 5000
4.5.	KOMPATOR	1 : 5000
4.6.	LUDINICA	1 : 5000
4.7.	MALA LUDINA	1 : 5000
4.8.	MUSTAFINA KLADA	1 : 5000
4.9.	OKOLI	1 : 5000
4.10.	RUŠKOVICA	1 : 5000
4.11.	VELIKA LUDINA	1 : 5000
4.12.	VIDRENJAK	1 : 5000

UVOD

Važeća prostorno planska dokumentacija za područje današnje općine Velika Ludina izrađena je 1985.godine, dok je područje općine bilo u sastavu tadašnje općine Kutina. Izmjene i dopune Prostornog plana općine Kutina (Službene novine općine Kutina br. 7/1985.) su planski dokument prema kojem se do usvajanja ovog Plana uređuje prostor općine.

Prostorni plan općine Kutina bitno je drugačijeg obuhvata, izrađen na drugačijim planskim postavkama. Plan se temeljio na tada važećim propisima i zakonima.

Na području Republike Hrvatske u međuvremenu došlo je do bitnih promjena u društveno političkim odnosima, teritorijalnoj podjeli i gospodarstvu.

Formiranje novih jedinica lokalne samouprave, a time i osnovna društvena i prostorna organizacija rezultirali su potrebom za izradom novih planova na svim razinama.

Novim prostornim planom općina Velika Ludina treba osigurati uvjete za samostalni razvoj područja općine, iskoristiti prirodne kvalitete i resurse prostora, uz maksimalno očuvanje prirodnih i povijesnih vrijednosti.

Uviđajući potrebu izrade nove prostorno planske dokumentacije, kao važne osnove za budući prostorni, gospodarski, demografski i prometno-infrastrukturni razvoj, Općina Velika Ludina provela je potrebne radnje za izradu novog Prostornog plana.

Izrada plana započela je u veljači 2000. godine. U toku prethodne rasprave, sukladno članku 29. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98 i 35/98) od tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima prikupljeni su potrebni podaci za potrebe izrade Prostornog Plana uređenja Općine Velika Ludina.

Podatke su dostavili:

-ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE,
SISAK, P.P.25, Stjepana i Antuna Radića I (dopis klasa:340-01/00-05/300,
ur.broj:2176-81-30-00-347.2 od 04.travnja 2000.god.)

-HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d., Distribucijsko područje ELEKTRA KRIŽ,
10314 KRIŽ, Trg svetog Križa 7, (Broj i znak: 4/072-2140/DR/ŠZ/00, od
30.03.2000.god.)

-MINISTARSTVO KULTURE, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski
odjel u Zagrebu, Mesnička 49, (dopis klasa: 612-08/00-01/87, ur.broj: 532-19-04-
00-2/VK od 20.03.2000.god.)

-HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE d.d., 10001 ZAGREB, Jurišićeva 13, TK
centar SISAK, 44000 SISAK, I.K.Sakcinskog 24, (Broj: 3.1-4653/00 od
14.04.2000.)

-INA INDUSTRIJA NAFTE d.d. ZAGREB, NAFTAPLIN istraživanje i proizvodnja
nafte i plina, 10000 ZAGREB, Šubićeva 29, Sektor proizvodnje nafte i plina Odsjek
tehničke zaštite (Znak: N-951/00/FK/3745 od 10.05.2000.)

-INA INDUSTRIJA NAFTE d.d. ZAGREB, SD Prirodni plin 10000 ZAGREB, Avenija V. Holjevca 10 (Dopis, znak: ZFMK/80 od 19.04.2000.)

-JADRANSKI NAFTOVOD d.d. ZAGREB, Ulica grada Vukovara 14, Služba razvoja i gradnje, (Dopis, znak i broj: IV-102/00/žk/mv od 06.04.2000.)

-REPUBLIKA HRVATSKA, DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA, ODJEL ZA KARTOGRAFIJU 10000ZAGREB, Gruška 20

-REPUBLIKA HRVATSKA, DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA, Područni ured za katastar Sisak, Ispostava Kutina, Trg kralja Tomislava 12, KUTINA

-HRVATSKE VODE Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Služba studijsko-projektnih poslova, ZAGREB, Ulica grada Vukovara 220, (dopis klasa350-02/00-01/0005, ur.broj: 374-21-1-00-3 od 03.07.2000.)

Temeljem tih podataka, te programskog zadatka općinskog poglavarstva izrađena je pretkonceptcija prostornog plana. Nakon prihvaćanja pretkonceptcije izrađen je nacrt prijedloga prostornog plana za javni uvid. Javni uvid u prijedlog plana održan je od 01. 08 2000. do 30. 08 2000. Po završetku javnog uvida obrađene su pristigle primjedbe te je sastavljeno izvješće o provedenoj javnoj raspravi. Općinsko poglavarstvo prihvatilo je predloženo izvješće i 09. 11 2000. utvrdilo konačni prijedlog prostornog plana.

Na konačni prijedlog prostornog plana zatražene su i dobivene suglasnosti slijedećih državnih upravnih tijela:

- Ured za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša Sisačko moslavačke županije
Klasa: 350-02/01-01/01
Urbroj: 2176-04-01/02-01/04
- Ministarstvo kulture; Uprava za zaštitu kulturne baštine;
Konzervatorski odjel u Zagrebu;
Klasa: 612-08/01-01/44
Urbroj: 532-19-04-01/2/VK/BS
- Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva
Klasa: 350-05/01-01/38
Urbroj: 525-09-D.M./01-02

I Obrazloženje

1. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine u odnosu na prostor i sustave županije i države

Novim teritorijalnim ustrojstvom Republike Hrvatske u granicama bivše općine Kutina formirane su tri nove jedinice lokalne samouprave: grad Kutina, općina Popovača i općina Velika Ludina. Sve tri jedinice lokalne samouprave nalaze se u Sisačko-moslavačkoj županiji. Općina Velika Ludina nalazi se na sjeverozapadnom rubu županije.

Područje općine Velika Ludina graniči sa općinom Križ odnosno Zagrebačkom županijom na zapadu te gradom Čazma odnosno Bjelovarsko-bilogorskom županijom na sjeveru. Na istočnoj strani područje općine graniči sa općinom Popovača, a na južnoj i jugozapadnoj strani sa gradom Siskom i općinom Martinska Ves.

Položaj općine Velika Ludina u okvirima Sisačko-moslavačke županije specifičan je zbog njenog rubnog položaja a vezano s time i njene kvalitetne prostorne i prometne povezanosti sa drugim dijelovima Hrvatske.

Dominantni prometni koridor proteže se u smjeru zapad-istok duž županijske ceste Ž-3124 uz koju se razvija linearna konurbacija koja obuhvaća potez Ivanić Grad - Kutina - Novska - Nova Gradiška.

Područje općine dobro je prometno povezano sa susjednim općinama i gradovima: Križom i Ivanić Gradom na zapadu, Popovačom i Kutinom na istoku, te Čazmom na sjeveru.

Povoljan položaj i dobra prometna povezanost, relativno niska gustoća naseljenosti, te kvalitetan i očuvan okoliš predstavljaju glavne prostorne i razvojne resurse općine.

1.2. Osnovni podaci o stanju prostoru

Na području općine u 12 naselja, prema popisu iz 1991. godine, živi 2.896 stanovnika, odnosno 1,15% od ukupnog stanovništva županije (251.078 stanovnika). Prema broju stanovnika općina je među manjima u županiji.

Područje općine zauzima površinu od 103,6 km² odnosno 2,3 % ukupne površine županije koja iznosi 4463,1 km². Prema površini općina je među manjima u županiji.

Prosječna gustoća naseljenosti na području općine iznosi 27,69 st./km². Gustoća naseljenosti na području županije je 56,26 st./km², dok je prosječna gustoća naseljenosti u Hrvatskoj 85st./km².

Niska gustoća naseljenosti rezultat je niza uplivnih faktora.

Južni dio područja općine, u površini od cca 16 km², zauzima poplavno područje Lonjskog polja.

Prostor općine jasno je diferenciran na dva karakteristična zemljopisna područja. Sjeverni dio općine zauzimaju brežuljci i obronci niske Moslavačke gore. Karakteristični brežuljkasti reljef obilježavaju izmjene šumskih i poljoprivrednih područja. Naselja su smještena u udolinama. Krajolik je na taj način sačuvan u svom izvornom izgledu. Ta je odlika ujedno i najveća vrijednost prostora općine.

Južni dio općine zauzima prisavska ravnica omeđena rijekom Česmom na zapadu i Lonjom na jugu. U ovom prostoru smješteno je samo jedno naselje: selo Okoli.

U kontaktnom području brežuljaka Moslavačke gore i prisavske ravnice smješten je prometno infrastrukturni koridor: auto cesta D-4, željeznička pruga, županijska cesta Ž-3124, plinovodi, naftovodi i dalekovodi.

1.3. Prostorno razvojne i resursne značajke

Centralni prometno infrastrukturni koridor predstavlja najznačajniju osnovicu za razvoj u prostoru. Preko ovog koridora prostor općine je izvanredno dobro prometno povezan sa područjima susjednih općina i gradova, te sa područjem metropole, gradom Zagrebom. Infrastrukturna opremljenost naselja je zadovoljavajuća, a moguće je njeno poboljšanje uz manja ulaganja.

Najvažniji resurs općine je prostor. Postojeća građevinska područja naselja nisu adekvatno iskorištena za stanovanje. Isto tako postoje i značajne prostorne rezerve za uređenje gospodarskih i proizvodnih namjena.

Prostorni plan uređenja općine imat će primarno zadaću da osigura adekvatne površine za razvoj gospodarskih funkcija, čime će se osigurati preduvjeti za zaustavljanje depopulacije, te buduću demografsku ekspanziju za koju postoje prostorni preduvjeti.

Jugozapadni obronci Moslavačkog gorja koji se postupno spuštaju prema nizinskom prostoru doline rijeke Save prirodni je okvir smještaja općine Velika Ludina. U njenom sjevernom dijelu izbalansiran je slikovit odnos poljoprivredno-šumskih površina, dok je južni nizinski dio definiran širokim ravnim potezima koji teku paralelno sa tokom rijeke Save.

Značajno ishodište za daljnji gospodarski i kulturni razvitak treba imati bogato kulturo-povijesno nasljeđe. Kulturni turizam, usprkos višedesetljetnom iskustvu europskih zemalja, kod nas vrlo teško kroči put. Područje općine Velika Ludina zbog geografskog smještaja sjevernog dijela općine na brežuljkastim i šumovitim obroncima Moslavačke gore ima značajne mogućnosti posebice u smislu razvoja izletničkog turizma koje međutim treba promišljeno i sustavno osmisliti i gospodarski realizirati.

U vezi s time treba istaknuti visoko valorizirane spomenike forifikacijske arhitekture – burgove Košutgrad (uz značajna arheološka područja na lokalitetu Podgrađe pod burgom) i Jelengrad koje bi, nakon odgovarajućih konzervatorsko – restauratorskih radova na prezentaciji spomenika s pripadajućom arheološkom zonom, a uzevši u obzir ljepotu zaštićenog prirodnog krajolika šume Južna Garjevica na području Moslavačke gore, trebalo uključiti u kulturno-izletničku ponudu općine.

Posebno treba razmotriti i mogućnosti što pruža bogatstvo vinogradarskih područja što su se formirali na hrptovima ("kosama") izrazito slikovitih i šumom obraslih padina Moslavačke gore, te ispitati mogućnosti eventualnog uređenja "vinskih cesta" i s time u vezi odgovarajuće ugostiteljske ponude.

Značajne mogućnosti pružaju i sačuvane povijesne graditeljske cjeline, odnosno izdvojeni dijelovi seoskih naselja čija bi obnova, revitalizacija i odgovarajuća prezentacija mogla značajno pridonijeti edukativnoj, turističkoj i kulturnoj ponudi općine (prvenstveno u najočuvanijim i s povijesno – graditeljskog aspekta najvrednijim dijelovima seoskih naselja Katoličko Selišće i Vidrenjak te povijesnom središtu seoskog naselja Velika Ludina). Očuvanje graditeljske baštine ovdje je

nužno i neodvojivo povezano s očuvanjem pripadajućih okolnih površina (polja, vinograda, voćnjaka), te šireg krajobraza.

Ocjena stanja kulturno-povijesnih vrijednosti

Današnjim granicama općine Velika Ludina obuhvaćeno je 12 naselja: Gornja Vlahinička, Grabičina, Grabrov Potok, Katoličko Selišće, Kompator, Ludinica, Mala Ludina, Mustafina Klada, Okoli, Ruškovića, Velika Ludina i Vidrenjak.

Na ovom je području do sada bila provedena zaštita za svega 3 kulturna dobra. Prema pravnom statusu svi su oni *registrirani* (R) spomenici kulture: župna crkva Sv. Mihovila u Velikoj Ludini s pripadajućim dvjema manjim kapelama-pokloncima Sv. Terezije i Sv. Josipa (R-0394) te fortifikacijske građevine – burgovi Košutgrad (R-0447) i Jelengrad (R-0448).

Evidentirano (E) je još 5 elemenata kulturne baštine sa spomeničkim svojstvima za koje međutim zaštita do danas nije provedena: kapele Ranjenog Isusa u Velikoj Ludini, Presvetog Trojstva u Gornjoj Vlahiničkoj, Krvi Kristove u Okolima, župni dvor u Velikoj Ludini, arheološki lokalitet srednjovjekovnog utvrđenog franjevačkog samostana te neposredno uz njega naselja sa nekadašnjom župnom crkvom Blažene Djevice Marije – “Podgradski jarak”, Ruškovića.

Zaštita je dakle provedena na razmjerno malom broju objekata kulturno-povijesnog nasljeđa. Iz tog je razloga u sklopu izrade konzervatorske podloge za potrebe ovog Plana predviđen detaljni obilazak terena te detaljno popisivanje i valoriziranje kulturne baštine općine Velika Ludina s ciljem da se sve kulturno-povijesne posebnice graditeljske vrijednosti zaštite, te da se stvore uvjeti za njihovu adekvatnu obnovu. Na taj su način *evidentirani* mnogobrojni novi baštinski elementi o kojima do sada nije bilo spoznaja, od čega je za *zaštitu predloženo* 9 građevina, cjelina ili zona.

Popisivanje je provedeno po važećoj konzervatorskoj metodologiji kod koje valja osobito istaknuti: sagledavanje svih vrijednosti i gledišta kulturne baštine prema razrađenoj tipologiji, vrednovanje izvornih i postojećih prostornih i ambijentalnih obilježja te nedjeljivost spomenika i prirodnog okoliša.

Tipologija i stanje naselja i narodnog graditeljstva

Svaki prostor ima određene pejzažne vrijednosti i kao takav utječe na kvalitetu života, a dominantni elementi krajolika utječu na identitet prostora i organizaciju života unutar njega. Uravnoteženost antropogenih i prirodnih elemenata također utječe na vrijednost krajolika i kvalitetu cjelokupnog življenja na određenom prostoru. Naselja su važan produkt kontinuiranog djelovanja čovjeka u prostoru i bitan element za njegovo vrednovanje.

Naselja općine Velika Ludina su tipološki ujednačena što je omogućilo prirodno okruženje, blago valoviti i gotovo ravan nizinski teren podno Moslavačke gore na kojemu uz stari regionalni i lokalne puteve nastaju izrazito linijska naselja. Za naselja na valovitim obroncima Moslavačke gore važno je istaknuti da su nastala na eksponiranim pozicijama u veoma odmjerenom odnosu sa prirodnim okvirom, tako da se oko naselja uočava potez obradivih površina koji oštro graniči sa moslavačkom šumom. Naselja nisu uspjela razviti unutrašnju organizaciju na viši nivo, jedino je središte općine, naselje Velika Ludina uz raskrižje puteva uspjelo

izdiferencirati svoje središte sa osnovnim javnim funkcijama dok su ostala naselja ostala bez identiteta osim u pojedinačnim detaljima. Osim prostorne organizacije i položaja u prirodnom okruženju naselja nisu uspjela očuvati svoje izvorne elemente. Naime, veoma je malo primjera tradicijske gradnje sačuvano unutar naselja tako da se osim uže jezgre Velike Ludine ne može izdvojiti niti jedna cjelina ambijentalne vrijednosti. Unutar ostalih naselja mogu se još izdvojiti kratki potezi (Katoličko Selišće, Ludinica, Okoli, Ruškovića, Vidrenjak) ili su se očuvali samo pojedinačni primjeri arhitekture koja svjedoči o ranijem izgledu naselja (Gornja Vlahinička, Mala Ludina).

Tradicijska organizacija parcela koje se nižu uz put, ponavlja se i u novije vrijeme, stambena građevina smještena je uz rub parcele prema putu, starije orijentirane zabatno, kasnije podužno u odnosu na put. Gospodarske građevine zatvaraju gospodarsko dvorište iza kojega slijede obradivi dijelovi parcela. Parcele su u nizovima s obje strane puta, mjestimično isprekidanim kod nekih naselja, tako da se parcelacija čita i sa distance što pruža vrijedne vizure na naselja. Unutar naselja se raskrižja ili drugi važni dijelovi obično markiraju raspelom.

Tradicijske stambene građevine su drvene prizemnice, iznimno katnice, zabatno orijentirane u donosu na put, troprostorne unutrašnje organizacije sa kuhinjom u sredini, odmah na ulazu i dvije bočne sobe. Ulaz je sa verande duž cijelog dužeg pročelja ili samo sa okomito postavljenog uskog trijema na duže pročelje. Kasnije nastaju zidane prizemnice slijedeći izgled drvene uske izdužene prizemnice podražavajući izvorni ambijent, dok je u novije vrijeme sve više katnica potpuno novih gabarita i oblikovanja ne slijedeći građevinsku liniju, niti bilo koji element tradicijskog graditeljstva. Najvrjedniji primjeri tradicijske gradnje su drvene katnice-čardaci, nekad dominantan tip tradicijskog graditeljstva u naseljima ovog dijela toka rijeke Save. Gospodarske drvene građevine su danas također rijetki primjeri, zamjenjuju ih zidani objekti od opeke u nešto izmijenjenom gabaritu što znatno utječe na izgled naselja. Naime, novi gospodarski objekti dominiraju na parceli gabaritom i oblikovanjem tako da se mijenjaju odnosi unutar parcele, osobito ako je stambeni objekt manji i oblikovno skroman.

Valorizacija baštine

U pogledu valorizacije baštine najviše je vrijednosti spomenik makroregionalne važnosti (II - okvirno značenje na nivou regije sjeverozapadne Hrvatske) u relativno velikoj mjeri očuvan burg Jelengrad na katastarskom području naselja Katoličko Selišće. Mikroregionalne su važnosti (III - okvirno značenje na nivou županije) burg Košutgrad s pripadajućom arheološkom zonom na području naselja Ruškovića, te arheološki lokalitet "Podgradski jarak" pod burgom – nekadašnji utvrđeni franjevački samostan Uznesenja Marijina i naselje Podgrađe (madž. Varalya) sa župnom crkvom BDM, te današnja župna crkva Sv. Mihovila u Velikoj Ludini s kapelicama-pokloncima Sv. Terezije i Sv. Josipa. Sve su ostalo spomenici niže vrijednosti odnosno lokalnog značenja (IV - nivo općine).

Valorizacija seoskih naselja

Seoska naselja vrednovana su s obzirom na očuvanost seoskog prostora, tradicijskih elemenata okućnica, povijesne matrice i graditeljske strukture, omjera između očuvanosti izvornih zgrada i novoizvedenih, te niza drugih, već ustaljenih u konzervatorskom pristupu vrednovanja seoskih aglomeracija. Najvrednija seoska naselja odnosno dijelovi naselja ocjenjuju se sa 01, a

najmanje vrijedna sa 04. U slučaju da se dio naselja ili zaseok razlikuje po vrijednosti od cijelog naselja, to je posebno istaknuto.

Najveći broj seoskih naselja na području općine Velika Ludina ocijenjen je s 03. To su naselja u kojima prevladavaju posve novi graditeljski oblici, a među njima se nalazi nekoliko tradicijskih okućnica sa stambenim i pripadajućim zgradama. Naselja ocijenjena s 04 su ona u kojima dominira nova izgradnja. Očuvano je samo nekoliko pojedinačnih tradicijskih zgrada.

Ograničenja u korištenju zemljišta

Zbog određenog režima zaštite ograničava se korištenje zemljišta u granicama zaštićenih naseobinskih cjelina odnosno njihovih dijelova, arheoloških lokaliteta, te na cjelokupnim površinama pripadajućih parcela pojedinačno zaštićenih spomeničkih objekata (pobliži režim specificiran je u provedbenim odredbama).

Tablica: **STANJE ZAŠTITE BAŠTINE**
(do izrade Plana)

Gornja Vlahinička	kapela Presvetog Trojstva	E
Katoličko Selišće	burg Jelengrad	R – 0448
Okoli	kapela Krvi Kristove	E
Ruškovica	burg Košutgrad	R – 0447
Ruškovica	arheološki lokalitet "Podgradski jarak" – franj. samost. i naselje sa crkvom	E
Velika Ludina	župna crkva Sv. Mihovila s kapelicama-pokloncima Sv. Terezije i Sv. Josipa	R – 0394
Velika Ludina	kapela Ranjenog Isusa	E
Velika Ludina	kurija – župni dvor	E

1.4. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

Planovi višeg reda koji treba uvažiti pri izradi PPUO Velika Ludina su:

-Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

Program prostornog uređenja temeljni je dokument prema kojem se uređuje prostor u državi, a njegovi zaključci su obveza za sve planove nižeg reda. Programom utvrđeni ciljevi koji su posebno relevantni za predmetni plan su slijedeći.

U poglavlju *1. Osnovni ciljevi i usmjerenja prostornog razvoja* program navodi:

Uvažiti zajednička obilježja i osobitosti područja kao osnovu za utvrđivanje zajedničkih kriterija korištenja prostora i razmještaja djelatnosti. Prilikom usklađenja interesa korištenja prostora treba uzeti u obzir pojačan interes za ulaganje na nekim prostorima te utvrditi stvarnu vrijednost i visoke standarde uređenja zemljišta koji će osigurati svrhovito korištenje i kvalitetno uređenje prostora.

U poglavlju *2.2.4. Planiranje uređenja područja naselja* navodi se:

Konsolidacija prostora naselja treba se temeljiti na njihovim obilježjima te očuvanju

regionalnih odlika gradova i naselja. Prioritet zadovoljenja potreba konsolidacije prostora gradova je urbana obnova postojećih struktura (rekonstrukcijom, sanacijom i sl.) čime treba očuvati graditeljski identitet povijesnih središta naselja.

U poglavlju 5.3. Zaštita graditeljske baštine:

Treba uspostaviti uravnoteženi odnos između osnovnih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina, radi očuvanja njihovih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja i naroda kojemu pripadaju.

U poglavlju 5.4. Krajoblik navedeno je:

Građevinska područja malih naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine, a osobito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt. Očuvanje prostornog identiteta naselja treba temeljiti na poštivanju jedinstvenosti svakog grada, njegovoj povijesnoj slojevitosti te logici njegova rasta i preobražaja. Posebnu pažnju treba posvetiti kontaktnom području povijesnog gradskog središta i struktura suvremenih proširenja grada, osobito štititeći mjerilo, zatečene vrijednosti i graditeljsku tradiciju.

- Prostorni plan županije

Izrada prostornog plana Sisačko-moslavačke županije tekla je usporedno sa izradom Prostornog plana uređenja općine Velika Ludina, tako da su u PPUO ugrađeni osnovni zahtjevi i smjernice koje određuje PPŽ.

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske utvrđeni je nepovoljni trend u oblikovanju prostora koji se manifestira u širenju građevinskih područja naselja uz prometnice, odnosno međusobnom povezivanju naselja čime se gubi njihov autentični karakter. U cilju očuvanja identiteta prostora pažnju treba usmjeriti prema slici naselja i kultiviranog krajoblika, te građevinska područja malih naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine.

U PPŽ su definirani brojni kriteriji oblikovanja prostora od kojih je za izradu PPUO temeljni i najvažniji ograničenje veličina građevinskih područja prema broju stanovnika pojedinog naselja. Za područje općine Velika Ludina PPŽ je predvidio gustoću stanovanja unutar građevinskih područja naselja od 12st/ha. Planom su definirana građevna područja naselja kod kojih je u najvećoj mogućoj mjeri uvažen ovaj kriterij. U središnjem dijelu općine, u pojasu županijske ceste Ž-3124, bilo je moguće u potpunosti poštivati traženi kriterij. U sjevernom dijelu općine smještena su naselja koja su u posljednjih pedeset godina konstantno gubila stanovništvo. Na taj su način znatna formirana i komunalno kvalitetno opremljena građevinska područja ostala slabo naseljena. Takav je trend dominirao u svim naseljima sjevernog dijela općine: Grabričini, Kompatoru, Ruškovici, Mustafinoj Kladi, Katoličkom Selišću i Gornjoj Vlahiničkoj. U ovim naseljima postoje mogućnosti za povećavanje broja stanovnika unutar postojećih građevnih područja.

Planom su predložene mjera oživljavanja slabo nastanjenih naselja prvenstveno kroz poboljšavanje prometne povezanosti sa općinskim središtem i susjednim područjima. Postojeća formirana i komunalno opremljena građevna područja naselja iz tog razloga nisu smanjivana. Zbog toga su u dijelu naselja općine Velika Ludina građevna područja zadržana u zatečenim okvirima koji su na gornjoj granici kriterija koje je postavio Prostorni plan županije.

1.5. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

1.5.1. Ocjena dosadašnjeg prostornog razvoja i korištenja prostora

Dosadašnji razvoj naselja u općini vezan je isključivo na poljoprivredu. Prostor općine Velika Ludina svoju je današnju fizionimiju i raspored naselja počeo dobivati u 17. stoljeću, kada nakon izгона Turaka počinje ponovno naseljavanje ovih prostora. Povijesna zemljopisna karta iz 18. stoljeća pokazuje da je Velika Ludina vrlo značajno naselje u ovom dijelu Moslavine, od kojega se zrakasto granaju putevi prema selima. Ovi povijesni okviri župe sv. Mihovila zadržali su se u organizaciji prostora do danas. Prostor se koristi isključivo za poljoprivrednu proizvodnju te je njegova ekološka očuvanost izvanredna.

1.5.2. Mogućnosti i ograničenja razvoja

Općina Velika Ludina ima značajne razvojne mogućnosti koje su rezultat njenog povoljnog zemljopisnog položaja te vrlo visokog stupnja ekološke očuvanosti prostora. Razvojne mogućnosti su u prvom redu u unapređenju poljoprivredne proizvodnje i razvijanju gospodarskih djelatnosti vezanih na poljoprivredu.

Ograničenja razvoja su u potrebi očuvanja ekološke kvalitete područja te sprječavanja svakog zagađenja i neadekvatne upotrebe prostora. Prostor Velike Ludine u daljoj budućnosti može predstavljati rezidencijalnu zonu za šire metropolitansko područje koje se proteže od Zagreba u smjeru istoka. U tom je kontekstu potrebno obratiti posebnu pažnju očuvanju prirodne ravnoteže okoliša.

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA

2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja

2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava

Na području općine Velika Ludina infrastrukturni sustav šireg značaja je podzemno spremište plina u Okolima. U ovom objektu vrši se skladištenje plina u iscrpljenim nalazištima te njegova distribucija prema velikim potrošačima na području Kutine, Zagreba i Siska. Razvojnim planovima INE predviđena je izgradnja još jednog podzemnog spremišta na istoj lokaciji, za koje će se nadzemna postrojenja locirati u neposrednoj blizini postojećih.

2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora

Najznačajniji prirodni izvor na području općine je kvalitetno poljoprivredno zemljište. Sjeverni dio općine zauzimaju blage padine južne i jugozapadne insolacije što daje idealne uvjete za plantažno voćarstvo i vinogradarstvo. Ove su površine i do sada korištene na najkvalitetniji način.

Prostorni plan županije Sisačko moslavačke definira slijedeće prioritete u korištenju zemljišta i poljoprivrednoj proizvodnji:

- zaustaviti degradaciju malih seoskih gospodarstava i depopulaciju agrarnih prostora
- bolje iskorištavati poljodjelske površine
- stimulirati kvalitetne i profitabilne proizvodnje i razvitak poljodjelstva u određenim područjima
- u upravljanju tлом uključiti tradicijske i autohtone načine korištenja tla

Svi ovi prioriteti primjenjivi su na području općine Velika Ludina koja raspolaže svim resursima potrebnim za razvoj suvremene poljoprivredne proizvodnje u kojoj će se uz visoke prinose vrednovati i ekološka kvaliteta proizvoda.

2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednosti dijelova okoliša

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske kao posebno vrijedni elementi okoliša naglašeni su: nezagađena tla, prirodne šume, čista pitka voda i ambijentalne cjeline.

Razvojni kontekst Hrvatske obilježen je težnjom ka ubrzanom razvoju u kojemu se ne vodi dovoljno računa o dugoročnim posljedicama pojedinih aktivnosti na okoliš. Prostornim planom uređenja općine potrebno je odrediti realne razvojne okvire temeljene na gospodarskim i razvojnim posebnostima općine. Novi gospodarski pogoni trebaju dominantno biti u funkciji poljoprivrednih resursa općine. Na području općine danas nema industrijske proizvodnje pa prema tome nema niti zagađivača. Ekološka stabilnost i vrijednost okoliša je na izrazito visokom nivou. Razvoj prostora općine treba temeljiti na ovim karakteristikama. Općina Velika Ludina nalazi se u relativnoj blizini niza velikih gradskih središta koji su potencijalni potrošači velikog broja poljoprivrednih proizvoda.

Površine za izgradnju gospodarskih namjena treba i prostorno ograničiti na područje uz glavnu županijsku cestu Ž-3124, čime će veći dio općine zadržati izrazito povoljne ekološke karakteristike.

2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja

2.2.1. Demografski razvoj

Praćenjem kretanja broja stanovnika na području općine može se zaključiti da je područje općine Velika Ludina tradicionalno emigracijsko područje. Taj je proces rezultat neatraktivnosti područja orijentiranog isključivo na poljoprivrednu proizvodnju, te blizina niza urbanih i industrijskih središta. Posljedica emigracije stanovništva je veliki broj nekorištenih stambenih objekata u pojedinim selima općine. Stanovništvo je većinom emigriralo prema području Zagreba a zadržalo je zemljište i kuće koje se povremeno koriste. Razvojem telekomunikacija i prometne mreže osvaruju se bolji životni i radni uvjeti koji nisu isključivo vezani za usko gradsko područje. U tom se kontekstu očekuje da će se na područje općine Velika Ludina vratiti dio stanovništva koji je napustio općinu u prethodnom razdoblju. Kvaliteta i očuvanost prirodnog okoliša u tom će procesu biti najvažnija komparativna prednost općine.

2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture

Prostorno-razvojnu strukturu primjerenu općini Velika Ludina treba definirati u suglasju niza naprijed navedenih faktora. Osnovne odrednice prostorno razvojne strukture su slijedeće:

- očuvanje vrijednog prirodnog okoliša
- očuvanje vrijednih prirodnih i kultiviranih krajolika
- ograničavanje građevnih područja naselja na postojeća izgrađena područja
- korištenje zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju
- razvijanje gospodarskih aktivnosti vezanih na poljoprivrednu proizvodnju

2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture

Trend razvoja naselja u Hrvatskoj je povećavanje naselja i njihovo sadržajno razvijanje. Broj manjih naselja se smanjuje, odnosno dolazi do izumiranja naselja. Urbaniziranim naseljima smatraju se naselja sa više od 1000 stanovnika, te sa manjim udjelom poljoprivrednog stanovništva. Na području općine Velika Ludina nema nijednog naselja koje bi se prema tim kriterijima moglo smatrati urbaniziranim. Općinsko središte Velika Ludina povijesno je središte ovog dijela Moslavine. Status lokalnog središta Velika Ludina će zadržati i u budućnosti. U Velikoj Ludini osigurati će se površine za izgradnju objekata mješovite, gospodarske i društvene namjene. U drugim naseljima općine nema realnih potreba za objektima društvene infrastrukture. Najveći problem prometne infrastrukture nije u nedostatku prometnica nego u lošoj povezanosti naselja u općini sa općinskim središtem. Planom je predložena organizacija lokalne autobusne linije te njeno vezanje sa željeznicom u Velikoj Ludini. Prostor općine relativno je dobro pokriven komunalnom infrastrukturom. U svim naseljima dostupna je električna energija, plin i tk priključak. U razvoju komunalne infrastrukture prioritet treba dati izvođenju vodovoda u svim naseljima općine, te privođenju namjeni potencijalnog vodocrpilišta u Mustafinoj Kladi, koje će se uključiti u vodoopskrbni sustav Moslavačke Posavine.

2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina

Suvremena europska načela vrednovanja i zaštite kulturne baštine temelje se na saznanju da je arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo povezan s neposrednom okolinom, samim tim i širim regionalnim prostorom i krajolikom. Jedno od osnovnih načela zaštite graditeljske baštine je težnja da se spriječi uništavanje neposrednoga krajolika, kako bi arhitektonski spomenik očuvao svoje izvorno okruženje, a time i svoje prostorne vrijednosti i cjelovito značenje. Uveden je izričaj kulturni krajolik koji potiče cjelovit pristup vrednovanju kulturne i prirodne baštine.

Na takvim shvaćanjima izrasta i zamisao prostorne baštine. Pod prostornom baštinom podrazumijevamo "topografski definirana područja u kojima je osobito izražen kvalitetan suživot kulturne baštine i prirodnih osobitosti sredine, odnosno kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti". Uz tradicijski pojam zaštite spomenika kulture i prirode, ravnopravno se pojavljuje i zaštita kulturnih i prirodnih dobara ili zaštita kulturnih, prirodnih i krajobraznih vrijednosti, odnosno vrednovanje svih oblika proizvoda prirode i ljudske stvaralačke djelatnosti. Smatrajući da kulturno i prirodno naslijeđe predstavlja skladnu cjelinu, čiji su elementi nedjeljivi, proširena je terminologija zaštite na izričaje zaštite kulturne i prirodne, odnosno prostorne baštine. U takvom ozračju ocijenjeni su krajolici područja općine Velika Ludina – bilo da su prirodni okvir naselja, bilo da su ljudskim djelovanjem kultivirani predjeli u blizini naselja ili povijesnoga spomenika.

Suvremena zamisao očuvanja prirodnih, krajobraznih i kulturno-povijesnih (graditeljskih) vrijednosti polazi od pretpostavke sveuhvatne (cjelovite, integralne) zaštite gdje je nemoguće utvrditi njihovu međusobnu granicu. Prirodne, krajobrazne i graditeljske vrijednosti međusobno se isprepleću, često i međusobno uvjetuju. Iako se zaštita provodi po posebnim (različitim) zakonima, prostorni plan je prilika za sveobuhvatno sagledavanje i cjelovitu zaštitu.

U cilju sustavne skrbi za zaštitu graditeljske baštine, kako je određeno u Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, osnovna opredjeljenja su slijedeća:

- Uspostava cjelovitog i usklađenog sustava zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora;
- Neprekidno istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine te poticanje temeljne stručne i znanstvene obrade radi djelotvornije zaštite, ali i radi uključivanja u razvojne programe;
- Zaštita arheoloških predjela i mjesta u skladu s načelima arheološke struke i konzervatorske djelatnosti;
- Uspostava uravnoteženih odnosa između osnovnih izvornih povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremenih graditeljskih pojava, osobito na području povijesnih urbanih i ruralnih cjelina, radi očuvanja njihovih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja kojemu pripadaju;
- U sklopu modela revitalizacije seoskih cjelina primijeniti integralne oblike zaštite, te poticati osnivanje muzeja na otvorenom i predstavljanja narodnoga stvaralaštva radi odgojno-obrazovnih, ekoloških i turističkih učinaka.

Europskom konvencijom o krajoliku, krajolikom se smatra područje izgled kojega je određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i ljudskih čimbenika. Krajolik se mora shvatiti kao prostorno-ekološku, gospodarsku i kulturnu cjelinu u kojoj valja štovati načelo raznolikosti i posebnosti krajolika. Prema smjernicama prostornog uređenja Radne zajednice Alpe Jadran (1997.) ciljevi i opredjeljenja su osigurati vitalni kvalitetni krajolik uz čuvanje i naglašavanje identiteta pojedinih područja. Potrebno je prepoznati i sačuvati pojedine tipove krajolika, primjerice: krajolik s visokim stupnjem gospodarske učinkovitosti, krajolik s visokim stupnjem prirodnosti, krajolik s visokim stupnjem identiteta, nove kakvoće krajolika (osobito vezano uz naselja).

Danas je u većini europskih zemalja *kulturni krajolik* prepoznat kao nositelj nacionalnog kulturnog identiteta. Pod pojmom kulturnog krajolika podrazumijevaju se topografski definirana područja sa evidentnim kvalitetnim odnosom prirodnih i antropogenih elemenata. Kultivirane ili izgrađene krajolike, stvarane u dugom vremenskom slijedu čovjekovim nastojanjem da životni prostor oplemeni i prilagodi svojim potrebama nazivamo kulturno-povijesnim krajolicima. Takva cjelina treba sadržavati neke od navedenih iznimnih vrijednosti: povijesnu, arheološku, etnološku, kulturnu, umjetničku, socijalnu ili tehnološku. Zakonski su zaštićeni krajolici definirani kao prirodni ili kultivirani predjeli veće estetske ili kulturno-povijesne vrijednosti ili krajolik karakterističan za pojedino područje, a za razliku od parka prirode zahvaća manje područje s jednako važnim prirodnim i kulturno-povijesnim obilježjima.

Planiranim zahvatima u prostoru treba što manje mijenjati krajolik kako bi se očuvale lokalne posebnosti, a pri prijektiranju trasa infrastrukturnih mreža treba skrbiti o njihovu uklapanju u krajolik, i gdje je moguće uspostavljati zajedničke infrastrukturne pojaseve.

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske zacrtana je u tom smislu uspostava *Krajobrazne osnove Hrvatske* kao dugoročan projekt, pri čemu je nužna suradnja nadležnih službi za prostorno uređenje, zaštitu prirode i zaštitu kulturne baštine.

U svrhu očuvanja i unapređenja krajobrazne raznolikosti u Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske propisuje se sljedeće:

- Izbjegavati pravocrtnu regulaciju vodotoka, a duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti postanak i mjestimičnu obnovu bujnih vlažnih biotopa i ambijenata.
- Duž međa vratiti živicu u svrhu biološke i krajobrazne raznolikosti.
- Otvarati proplanke u šumovitim predjelima, osobito oko mogućih vidikovaca.
- Spriječiti daljnju neplansku izgradnju ladanjskih zgrada i drugih građevina na krajobrazno izloženim mjestima.
- Očuvati seoske krajolike i omogućiti razvitak sela uz oživljavanje seoskoga gospodarstva, biopoljodjelstva, šumarstva, obrtništva, rukotvorskih vještina, turizma, te poticanja seoskoga stanovanja kao mogućnosti izbora. Pri tom je potrebno očuvati sliku naselja i kultiviranoga krajolika, a građevna područja odrediti na način da se očuvaju oblikovne (morfološke) i ustrojbene (strukturne) značajke graditeljske baštine, poglavito oblik parcela, smješaj građevina i tradicijski obiteljski vrt.

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa spomeničkim obilježjima, zajedno sa svojim okolišem moraju biti na vrstan način (tj. u skladu s njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim označnicama) uključeni u budući razvitak. To prije svega podrazumijeva sljedeće:

- Zadržavanja povijesnih oblika komunikacija – starih cesta, pješačkih putova i planinarskih staza, često praćenih pokloncima;
- Očuvanje povijesnoga naseobinskoga ustroja, parcelacije i tradicijske građevne tvorevine;
- Oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava, koji su danas katkada gotovo bez stanovnika, prometno su odijeljeni i teško pristupačni, a izuzetne su etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti;
- Očuvanje i obnovu tradicijskih drvenih zgrada (stambenih i gospodarskih), mlinova i svih ostalih povijesnih građevina spomeničkih svojstava kao nositelja prepoznatljivosti prostora;
- Očuvanje povijesnih slika krajolika i prepoznatljivih vidika;
- Očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih uporaba građevina i sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskoga načina obrade zemlje;
- Zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziv sela, zaselaka, brijegova i potoka – od kojih neki imaju simbolično, ali i povijesno značenje.
- Očuvanje i obnovu svih građevina i sklopova sa spomeničkim obilježjima;
- Istraživanje i izlaganje arheoloških nalaza i mjesta.

U cilju očuvanja zaštite i unapređenja kulturne i prirodne baštine, što znači očuvanje prepoznatljivosti, navodimo načela zaštite koja bi trebala biti polazna osnova budućega razvitka:

- Kulturna i prirodna baština predstavlja temelj prepoznatljivosti i dokaz je neprekinutoga slijeda razvitka sredine pa ju je potrebno štiti od svakog daljnjeg oštećenja i uništavanja temeljnih vrijednosti;
- Osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština – bilo da je posljedica ljudskoga djelovanja kroz povijest ili djelo prirode;
- Osim vrednovanih građevina, obično prepoznatljivih primjera određenoga stila, kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene izgradnje (drvene kuće) koje bi kao nositelje identiteta trebalo čuvati u izvorj namjeni;
- Prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevnih područja u vrijedne krajobrazne prostore znači osiromašenje krajolika i gubitak samosvojnosti prostora.
- Potrebno je ostvariti edukativne staze kulturne baštine što će potaknuti kulturni turizam.

Zaštita kulturnoga nasljeđa, osobito onoga graditeljskoga, ovisi o društvenim prilikama, stvarnim vlasničkim odnosima, novčanim sredstvima i drugim čimbenicima. Stručne konzervatorske službe i službe lokalne uprave (županijske i gradske) trebale bi izraditi model pomoći imalcima i korisnicima spomenika kulture te ustrojiti povjerenstvo za neprekidno praćenje zaštite i obnove kulturne baštine. Istodobno valja razvijati svijest o važnosti i vrijednosti baštine kroz edukaciju, razvijanjem estetskih kriterija i kritičke misli u smislu isticanja dobrih primjera te ukazivanja na loše i neprimjerene zahvate. Značajnu ulogu u tome mogao bi imati lokalni tisak, lokalni radio, izložbe i sl. Treba stalno isticati i promicati ideje očuvanja kulturne i prirodne baštine i okoliša. Vrijedno je poticati donacije, ali isto tako ostvarivati male zahvate uređenja u koje se uključuje čitava javnost.

Glede stupnja očuvanosti prirodnih i krajobraznih vrijednosti, te tradicijskih oblika izgradnje i naseljavanja područja potrebno je planirati razvitak koji će se temeljiti na uvažavanju i svrhovitom iskorišćivanju temeljnih vrijednosti područja. To znači, prije svega, očuvanje ravnoteže i odnosa izgrađenoga i prirodnoga krajolika, uz razumno planiranje građevnih područja kako ne bi došlo do narušavanja vrsno ocijenjenih kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti. Planiranje gospodarskih građevina prihvatljivo je u predjelima s nižom prostornom i krajobraznom kakvoćom i u naseljima svrstanim u niže razrede. Važno je osigurati djelotvorne načine za sprečavanje bespravne gradnje u vinogradima i ostalim kultiviranim krajolicima.

Zaštita cjelokupnosti prostora kulturne i prirodne baštine (krajolika) provodi se na način određivanja predjela (zona) zaštite, a zaštita pojedinačnih vrijednosti kulturne baštine (zgrada, građevina) provodi se određivanjem pravila ponašanja prilikom graditeljskih zahvata. Zbog toga su na kartografskom dijelu plana (uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora u mjerilu 1:25.000, plan građevnih područja naselja u mjerilu 1:5000) urisana područja (predjeli, zone) zaštite za općinu Velika Ludina, za povijesna sela i naseobinske sklopove, za pojedinačne spomenički značajne građevine, kao i za predjele vrsnoga kulturnoga ili prirodnoga krajolika. Pojedine građevine spomeničke vrijednosti urisane su na spomenutim kartografskim priložima Plana, a mogućnosti građevnih zahvata na pojedinim spomenicima kulture bit će potanko utvrđeni u skopu prethodnih uvjeta koje je potrebno pribaviti i zadovoljiti prilikom ishoda lokacijske i građevne dozvole. Za sve promjene i zahvate unutar granica područja (predjela) zaštite, kao i na spomenički vrijednim lokalitetima navedenim u pisanome dijelu Plana nadležna županijska služba trebat će zatražiti mišljenje i ishodi dozvolu od nadležnih državnih institucija za zaštitu kulturne baštine te zaštitu prirode i okoliša.

Dosadašnjim vrednovanjem kulturne i prirodne baštine područja općine Velika Ludina utvrđeno je postojanje vrijednoga naslijeđa makroregionalnog (razina sjeverozapadne Hrvatske), mikroregionalnog (razina županije) i lokalnog (nivo općine) značenja.

Zbog toga bi razvojne i gospodarske planove, posebice turističke, valjalo temeljiti na korištenju i očuvanju kulturne i prirodne baštine. Trebalo bi izraditi programe za zaštitu i obaviti potanko istraživanje najvrijednijega kulturnoga i prirodnoga naslijeđa. Trebalo bi, primjerice, učiniti sljedeće:

- Potanko istražiti i dokumentirati vrijedna tradicijska naselja u svrhu obnove pojedinačnih zgrada i graditeljskih sklopova kako bi se mogli uključiti u seoski i seljački turizam;
- Izraditi studiju vinogradarstva u svrhu ispitivanja mogućnosti uređenja vinskih cesta i prikladne ugostiteljske ponude;
- Istražiti tradiciju mlinarenja i drugih starih obrta te potaknuti njihovu obnovu i obnovu starih zgrada;
- Izraditi studiju njege krajolika kojom će se istražiti mogućnosti krajobraznoga uklapanja pojedinih prevelikih i neprikladnih građevina;
- Izraditi studije sanacije pojedinih zapuštenih predjela prirodnog krajolika (napušteni površinski kopovi, smetlišta i sl.) te zapuštenih predjela u kojima

treba predvidjeti zahvate obnove (prije svega se to odnosi na zapuštene industrijske predjele).

- Ustrojiti pvojererstvo koje će stalno brinuti o zaštiti i obnovi kulturne i prirodne baštine;
- Osigurati novčanu potporu vlasnicima spomenika kulture i utemeljiti fond za obnovu, uređenje i održavanje povijesnih naselja Velike Ludine i povijesno vrijednoga graditeljstva.

Razvitak čitave županije, trebao bi se temeljiti na spomenutim vrijednostima kako bi se stanovnicima omogućio kvalitetniji život, a budućim naraštajima sačuvalo vrijedno i stoljećima stvarano naslijeđe. Kod provođenja ovoga Plana bilo bi potrebno uspostaviti jači nadzor županijske službe, koja bi trebala pratiti neprimjerene zahvate u prostoru te zajedno s konzervatorskom službom usko surađivati na provođenju zaštite kulturne i prirodne baštine.

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Program prostornog uređenja Hrvatske definirao je budući prostorni razvitak Hrvatske u okvirima politike održivog razvoja. U okvirima ovog plana definirani su slijedeći modaliteti racionalnog korištenja i zaštite prostora:

- određivanje veličine građevinskih područja prema stvarnoj izgrađenosti u prostoru
- poboljšanje iskorištenosti postojećih građevinskih područja naselja izgradnjom na neizgrađenim građevinskim česticama
- .planiranje optimalnih novih područja za stambenu izgradnju i gospodarske namjene na temelju stvarnih razvojnih potreba

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja

Građevinska područja naselja na području općine su formirana i zaokružena. Statistički podaci pokazuju da naselja u središnjem dijelu općine demografski stagniraju, dok ona u sjevernim dijelovima općine konstantno gube stanovništvo.

U općini je izgrađeno 1670 stambenih objekata, sa 93.367 m² izgrađene površine. Svaki stanovnik raspolaže sa 32.54 m² izgrađene stambene površine što znatno nadmašuje potrebe.

Prostornim planom općine Kutina iz 1985. područje općine Velika Ludina tretirano je kao rezervni rezidencijalni prostor te su u skladu s time velike površine predviđene za proširivanje građevinskih područja naselja. To se prvenstveno odnosi na samo naselje Velika Ludina, a dijelom i na sva druga naselja u općini. Ukupna površina građevinskih područja naselja iznosila je oko 530 ha. Pregledom terena utvrđeno je da najveći dio neizgrađenih građevinskih područja naselja u proteklom razdoblju nije realiziran. Nadalje je utvrđeno da unutar izgrađenih građevinskih područja naselja postoje značajne mogućnosti izgradnje na česticama koje se i danas koriste kao poljoprivredne. Navedeni podaci pokazuju da za povećanje građevinskih područja naselja u općini Velika Ludina nema opravdanja niti potrebe.

Konačnim prijedlogom prostornog plana Sisačko moslavačke županije utvrđeni su kriteriji za određivanje građevinskih područja naselja. Građevinska područja treba na način da se kvalitetnije iskorištava postojeća komunalna infrastruktura, uz progušivanje i izradnju postojećih naselja, te izbjegavanje širenja naselja uz prometnice. Posebno treba sprječavati spajanja naselja širenjem uz prometnice. U slijedećoj se tablici dani podaci o broju stanovnika, veličini građevinskih područja naselja i gustoći stanovanja.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELIKA LUDINA

**TABLICA - GRAĐEVNA PODRUČJA NASELJA, BROJ STANOVNIKA I GUSTOĆA
GRAĐEVNIH PODRUČJA NASELJA**

NASELJA	POVRŠINA GP NASELJA		STANOVNICI		STANOVI		GUSTOĆA STANOVANJA
	ha	%	broj	%	broj	%	
1.Gornja Vlahinička	29,6457	11,07	306	10,66	266	15,93	10,32
2.Grabrov potok	18,2478	6,22	141	4,91	68	4,07	7,73
3.Grabričina	5,0503	1,80	45	1,57	21	1,26	8,91
4.Katoličko Selišće	22,1510	8,78	226	7,88	299	17,90	10,20
5.Kompator	11,3991	4,03	106	3,69	43	2,57	9,30
6.Ludinica	3,9445	1,63	31	1,08	33	1,98	7,86
7.Mala Ludina	14,9707	5,55	181	6,31	64	3,83	12,09
8.Mustafina Klada	19,5928	6,53	179	6,24	97	5,81	9,14
9.Okoli	40,5661	16,28	361	12,58	167	10,00	8,90
10.Ruškovica	8,5216	3,51	69	2,41	150	8,98	8,10
11.Velika Ludina	67,6539	20,73	689	24,02	262	15,69	10,18
12.Vidrenjak	52,5341	13,87	535	18,65	200	11,98	10,18
OPĆINA UKUPNO	294,2776	100	2869	100	1670	100	9,75

Postojeća građevinska područja naselja nisu u cijelosti popunjena izgradnjom. Buduća izgradnja na području općine locirat će se unutar postojećih građevnih područja naselja čime će se kvalitetno iskoristiti postojeća izgrađena infrastruktura. Prema kriterijima koje je utvrdilo Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša građevna područja naselja treba odrediti primarno u odnosu prema broju stanovnika. U ruralnim područjima preporučena je gustoća stanovanja od 12 stanovnika po hektaru.

Tablični pregled broja stanovnika i površine građevnih područja pokazuje da je u prostornom planu općine Velika Ludina ovaj kriterij poštvan. U pojedinim naseljima sjevernog dijela općine (Ruškovica, Ludinica) to objektivno nije bilo moguće radi izrazito malog broja stanovnika.

Na predviđenoj površini građevinskih područja naselja je uz postojećih 1670 stambenih objekata moguća realizacija dodatnih 250 - 300 stambenih objekata. Pritom treba osigurati očuvanje karakteristične prostorne strukture temeljene na širini čestice od cca 30m, na kojoj se uz stambenu građevinu smještaju i pomoćne i gospodarske građevine namijenjene poljoprivrednoj proizvodnji. U tom je građevinskom fondu moguće osigurati kvalitetan životni prostor za cca 6000 stanovnika, što znatno premašuje kako današnje stanje u općini, tako i realne procjene broja stanovnika u budućnosti.

Najatraktivnija naselja u općini su Vidrenjak i Velika Ludina, smještena uz županijsku cestu i željezničku prugu, te je u ovim naseljima i najizraženija potreba za proširivanjem i povećavanjem građevnih područja. Zbog toga je u naselju

Velika Ludina predviđeno proširenje građevnog područja od 13,40 ha. Novo građevno područje locirano je paralelno sa glavnom mjesnom ulicom te predstavlja oblikovno i urbanističko zaokruživanje naselja. Osiguranjem takvog proširenja građevnog područja izbjegnuto je oblikovno i ekonomski nekvalitetno linearno proširivanje naselja uz prometnice.

Zaključno se može ustvrditi da ukupno područje općine predstavlja značajan prostorni resurs koji može primiti znatno veći broj od današnjih 2869 stanovnika. Prostor je kvalitetno opremljen komunalnom infrastrukturom, uz planove za daljnje unaprijeđenje stanja.

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

Naprijed navedena razmatranja daju jasnu predodžbu o prioritetima u uređenju naselja i komunalne infrastrukture na području općine. U području komunalne infrastrukture prioritet je dovođenje vodovoda do svih naselja u općini, a nakon toga i sukcesivna izvedba planiranih sustava odvodnje.

U prometnoj infrastrukturi prioritet treba dati željezničkom prometu kojim se prostor općine povezuje sa susjednim područjima i zonom grada Zagreba. Time će se omogućiti dnevne migracije stanovništva prema gospodarskim i industrijskim centrima: Kutini, Ivanić Gradu i Zagrebu.

U cestovnom prometu prioritet je uvođenje redovite autobusne veze između naselja u općini. Za ostvarivanje ove veze najkvalitetnije rješenje je mini bus sa 16-20 putnika. Moguća ruta je krug: Velika Ludina - Mala Ludina - Ruškovića - Selišće - Vlahinička - Velika Ludina. Duljina ove trase je cca 23 km, te se može predvidjeti da se ista može prijeći za cca 40 min. Time bi se omogućilo ostvarivanje frekventne veze sa razmacima od cca 60 min u jutarnjim i popodnevim satima, te razmacima od 120 min u preostalom vremenu. Ostvarivanjem ove veze u rubnim naseljima općine ostvarila bi se znatno bolja dostupnost društvenih i drugih centralnih sadržaja a time i znatno kvalitetniji uvjeti života.

Utvrđivanje građevnih područja naselja

Kriteriji za utvrđivanje građevnih područja naselja

Ograničenja uslijed vrijednosti i posebnosti krajobraza, te kulturno-povijesnih cjelina

U predjelima prepoznatljivih krajolika te vrijednoga kulturno-povijesnog naslijeđa izgradnja je onemogućena ili je svedena na mjeru koja je primjerena stupnju zaštite. Na planu građevnih područja urisani su predjeli i granice zaštite kulturnoga i prirodnog naslijeđa iz razloga da izdavanje lokacijskih i građevnih dozvola bude djelotvornije i u provedbi jednostavnije. Prilikom izdavanja lokacijske i građevne dozvole za građevine u ovim predjelima potrebno je ishoditi suglasnost Ministarstva kulture i Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja. Građevna područja urisana su na katastarskim kartama umanjena u mjerilo 1:5000. Na planu su označena građevna područja namijenjena za izgradnju, kao i predjeli zaštite kulturnoga i prirodnog naslijeđa gdje je moguća gradnja pod određenim uvjetima.

Predjeli zaštite kulturne baštine ograničenja su uglavnom za novu izgradnju (koja se svuda ne isključuje u potpunosti, ali je podvrgnuta pojačanoj kontroli prostornih intervencija), no istovremeno su i prednost u smislu prepoznatljivosti i korištenja

raznolikih mogućnosti turističkog i kulturnog korištenja.

Građevna se područja uz ostalo oblikuju i tako da se maksimalno očuva izvorna tipologija, gabarit i mjerilo naselja posebno pazeći na slijedeće:

- povijesna naselja moguće je izgrađivati u pravilu samo "iznutra", interpolacijama i dovršavanjem strukture na praznim parcelama a izbjegavati ekstenzivnu rubnu i vanjsku izgradnju oko naselja i uz prilazne putove
- naselja kod kojih je tipološki dominantna jednostrana izgradnja ne bi trebalo izgrađivati s obje strane ceste
- kod bliskih susjednih naselja širenje se mora strogo kontrolirati (ostavljanjem zelenih cezura) kako ne bi došlo do strukturnog spajanja i gubitka prepoznatljivog pojedinačnog identiteta svakog naselja.

Preporuke za novu izgradnju na tragu tradicijskoga graditeljstva

- Nove zgrade koje se ugrađuju u naslijeđeno naselje ili dio naselja spomeničkih vrijednosti treba uskladiti s mjerilom zatečenih zgrada i nasebinskih ambijenata (kuće trebaju biti prizemnice s mogućim potkrovljem, izduženoga tlorisa ili u obliku slova "L" (ovisno o zatečenom ambijentu), dvostrešnoga krovišta te s tradicijskim materijalima i tradicijskim pokrovom);
- U slučaju izgradnje nove zidane kuće uz staru drvenu nužno je novogradnju smjestiti tako da se sačuva i stara kuća i da obje kuće imaju makar i maleno dvorište; moguće je staru kuću zadržati kao pomoćnu zgradu ili je prilagoditi i opremiti u svrhu seoskoga ili seljačkoga turizma;
- Prilikom izgradnje novih zgrada potrebno je, ako je ikako moguće, uklopiti i koristiti starije zgrade;
- Obnavljati starije vrednije zgrade i skupine tradicijskoga graditeljstva u izvornom stanju;
- Prilikom građevnih prilagodbi (adaptacija) i dogradnji starih zgrada treba poštovati izvorna tradicijska obilježja;
- Valja poticati očuvanje i obnovu zgrada putem prikladnoga obrazovanja pučanstva, promidžbom tehnika i metoda obnove starih zgrada te povoljnim kreditima za obnovu.

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije

Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije određeni su slijedeći strateški ciljevi urbanog razvoja:

- vođenje aktivne politike uređenja seoskih naselja
- razvijanje funkcija u naseljima brdskog područja
- obnavljanje i uređivanje povijesnih središta gradova i naselja
- opremanje naselja građevinama društvenog standarda i komunalnim uređajima

U općini Velika Ludina nalaze se pretežito seoska naselja, te Velika Ludina kao naselje seosko-gradskih karakteristika. Građevinska područja naselja su u potpunosti formirana i izgrađena, te opremljena komunalnom infrastrukturom: električnom energijom, vodovodnom mrežom, telekomunikacijskom mrežom i plinovodom.

U razvoju općine prioritet je osiguravanje površina za gospodarske djelatnosti. Uz postojeće površine za smještaj gospodarskih djelatnosti u k.o. Mala Ludina predviđena su proširenja, te nove lokacije u k.o. Katoličko Selišće i k.o. Gornja Vlahinička.

Uz ove površine, na kojima je planirana izgradnja sadržaja vezanih na poljoprivrednu proizvodnju, u k.o. Velika Ludina i k.o. Vidrenjak planirane su površine za izgradnju drugih gospodarskih sadržaja, uključivo industrijsku proizvodnju. Za ovaj prostor utvrđena je obveza izrade detaljnog plana uređenja kojim će se riješiti uređivanje i opremanje zemljišta, te adekvatna zaštita okoliša.

Planom su utvrđeni i osobito vrijedna područja i dijelovi krajolika, te vrijedne graditeljske cjeline i objekti.

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje prostora

ORGANIZACIJA PROSTORA

Prostor općine je usmjeren prema središnjem prometno-infrastrukturnom koridoru uz cestu Ž-3124. Uz samu prometnicu su naselja Vidrenjak i Grabrov potok, dok je općinsko središte Velika Ludina u neposrednoj blizini ovog koridora. Statistički pokazatelji upućuju na činjenicu da se stanovništvo koncentrira u ovom području prvenstveno zbog prednosti koje su vezane uz ovaj koridor, a odnose se na dobru prometnu povezanost ovih naselja sa širim područjem. Na taj je način u ovom dijelu općine omogućeno korištenje resursa i usluga u susjednim općinama i područjima.

U sjevernom dijelu općine izrazito je prisutna depopulacija, tako da su pojedina naselja gotovo napuštena (Grabričina, Ruškovića, Ludinica). Sjeverni dio općine vezan je na županijsku cestu Popovača - Čazma (Ž-3130). Depopulacija ovog područja uzrokovana je nedostatkom gospodarskih i društvenih funkcija, te nepostojanjem javnog prijevoza.

Prostornim planom uređenja općine predviđena su nova građevna područja u naseljima Velika Ludina i Vidrenjak. Najveća povećanja građevnog područja su uz županijsku cestu Vidrenjak – Okoli, te u naselju Velika Ludina. Uz županijsku cestu Ž-3124 planirana je zona za razvoj gospodarskih sadržaja površine 20 ha.

KORIŠTENJE PROSTORA

Na području općine Velika Ludina razlikuju se slijedeće prostorne fizionomijske i funkcionalne cjeline:

- šumoviti obronci Moslavačke Gore
- voćnjaci i vinogradi u brežuljkastom sjevernom dijelu općine
- središnji prometni i infrastrukturni koridor na sastavnici brežuljaka Moslavačke Gore i Lonjskog polja
- poljoprivredno područje u južnom dijelu općine
- Park prirode Lonjsko polje

Šumoviti obronci Moslavačke gore evidentirani su kao zaštićeni krajolik, te se u Prostornom planu Sisačko Moslavačke županije predlažu za zaštitu. U ovom dijelu općine nema izgrađenih naselja. Šume se ne mogu krčiti radi gradnji stambenih, poslovnih ili gospodarskih građevina. Zbog njihovog ekološkog značenja određuju se slijedeće mjere čuvanja i zaštite šuma i šumskog zemljišta:

- šumske površine definirati sukladno njihovoj rasprostranjenosti, te poštivati odgovarajuću udaljenost od njihovog ruba pri planiranju drugih sadržaja
- očuvati šume s posebnom namjenom, a naročito šume posebnih rijetkosti ili ljepota, te šume posebnog znanstvenog ili povijesnog značenja
- čuvati i zaštititi izvorna obilježja krajobraza uključujući livade i proplanke, te omogućiti gradnju samo onih građevina što po svojoj namjeni spadaju u šumske prostore (planinarski domovi, izletišta, lovački domovi i sl.)

U šumskom području mogu se graditi šumske, lovačke i lugarske građevine prema slijedećim uvjetima.

- tlocrtna površina građevina može biti najviše 200m²i
- visina građevine najviše Po+P+1
- visina krovnog vijenca najviše 7.50m
- visina sljemena krova najviše 12.0m
- izvoditi dvostrešna krovništa nagiba 40 stupnjeva
- pročelje građevine izvoditi u zidovima od lomljenog kamena i/ili oblozi drvetom
- pokrivanje krovništa crijepom ili šindrom
- oko građevine mora biti izveden požarni put širine najmanje 6.0m

Središnji dio općine obuhvaća područje naselja Gornja Vlahinička, Grabričina, Katoličko Selišće, Kompator, Ludinica, Mustafina Klada i Ruškovica.

Tlo i reljef su naročito pogodni za voćarstvo, što je iskorišteno za sadnju značajnih plantažnih površina jabuke, breskve, jagode i drugog voća. Tereni su nagiba cca 10%, južne i jugozapadne ekspozicije, tako da su uvjeti za uzgoj voća idealni. Na višim obroncima Moslavačke gore uvjeti su dobri za uzgoj vinove loze, te u tom području dominiraju vinogradi.

Prostornim planom uređenja općine ovi su prostori registrirani kao kultivirani krajolik za koji se određuje obveza čuvanja njegovih izvornih karakteristika. Gradnja stambenih građevina moguća je unutar građevinskih područja naselja. Postojeća građevinska područja naselja smještena su u udolinama tako da ne dominiraju u slici krajolika. Postojeća građevna područja opremljena su komunalnom infrastrukturom a nisu u cijelosti izgrađena. Planom nije predviđeno proširivanje građevnih područja naselja, ali su zato predviđena građevna područja izvan naselja za izgradnju gospodarskih sadržaja.

U području središnjeg prometno infrastrukturnog koridora smještena su naselja

Grabrov Potok, Mala Ludina, Velika Ludina i Vidrenjak. Zbog dobre prometne povezanosti ovo je područje najatraktivnije za sve oblike građevinske djelatnosti, od izgradnje stambenih zgrada do gospodarskih i proizvodnih djelatnosti.

Uz postojeća građevna područja naselja u k.o. Velika Ludina i k.o. Vidrenjak predviđena su i značajnija proširenja građevnog područja namijenjena novoj stambenoj izgradnji. Uz županijsku cestu Ž-3124 locirano je građevno područje za izgradnju građevina gopodarskih djelatnosti, površine cca 20 ha.

U južnom dijelu općine, na području k.o. Okoli, uz poljoprivredne površine nalazi se i eksploatacijsko polje nafte i plina, te instalacije za skaldštenje i distribuciju nafte i plina. Za naselje Okoli nisu predviđana proširenja građevnog područja.

Najjužniji dio područja općine zauzima dio Parka prirode Lonjsko polje. U ovom području nema izgrađenih naselja. Za park prirode Lonjsko polje izradit će se Prostorni plan područja posebnih obilježja kojim će se odrediti mogućnosti korištenja i uređivanja prostora. Do izrade ovog plana u prostoru Parka prirode ne mogu se vršiti pojedinačni zahvati.

U slijedećim tablicama dan je pregled površina građevnih područje naselja i građevnih područja izvan naselja, odnos površina građevnih područja naselja i broja stanovnika. Prostornim planom uređenja općine postignuta je prosječna gustoća stanovanja od 10 st/ha. Taj podatak dokazuje da je planom ograničeno nekontrolirano proširivanje građevnih područja naselja.

TABLICA - GRAĐEVNA PODRUČJA U NASELJIMA I GRAĐEVNA PODRUČJA IZVAN NASELJA

NASELJA	GP NASELJA ha	GP VAN NASELJA ha	GP UKUPNO
1.Gornja Vlahinička	29,6457	1,1483	30,7940
2.Grabrov potok	18,2478	/	18,2478
3.Grabričina	5,0503	/	5,0503
4.Katoličko Selišće	22,1510	1,1454	23,2964
5.Kompator	11,3991	/	11,3991
6.Ludinica	3,9445	/	3,9445
7.Mala Ludina	14,9707	12,0595	27,0302
8.Mustafina Klada	19,5928	/	19,5928
9.Okoli	40,5661	15,4519	56,0180
10.Ruškovica	8,5216	/	8,5216
11.Velika Ludina	67,6539	7,5244	75,1783
12.Vidrenjak	52,5341	23,9132	76,4413
OPĆINA UKUPNO	294,2776	61,2427	355,5203

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELIKA LUDINA

TABLICA - GRAĐEVNA PODRUČJA U NASELJIMA, BROJ STANOVNIKA I GUSTOĆA STANOVANJA

NASELJA	GP NASELJA ha	BROJ STANOVNIKA	STANOVNIKA /ha
1.Gornja Vlahinička	29,6457	306	10,32
2.Gabrov potok	18,2478	141	7,73
3.Gabričina	5,0503	45	8,91
4.Katoličko Selišće	22,1510	226	10,20
5.Kompator	11,3991	106	9,30
6.Ludinica	3,9445	31	7,86
7.Mala Ludina	14,9707	181	12,09
8.Mustafina Klada	19,5928	179	9,14
9.Okoli	40,5661	361	8,90
10.Ruškovica	8,5216	69	8,10
11.Velika Ludina	67,6539	689	10,18
12.Vidrenjak	52,5341	535	10,18
OPĆINA UKUPNO	294,2776	2869	9,75

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

1.0. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA						
Općina Velika Ludina		oznaka	ha	%	stan/ha	ha/stan
1.1.	Građevinska područja	GP	294,28	2,85	9,75	0,103
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja	I	37,51	0,36	76,49	0,013
		E	5,48	0,05	523,54	0,002
		H	/	/	/	/
		K	/	/	/	/
		T	0,44	/	/	/
		R	11,78	0,11	243,55	0,004
	UKUPNO		349,51	3,32	8,21	0,122
1.3.	Poljoprivredne površine	P	/	/	/	/
		P1	770,56	7,47	0,27	3,723
		P2	4191,94	40,66	1,46	0,684
		P3	834,63	8,09	0,29	3,437
	UKUPNO		5797,13	56,22	0,49	2,021
1.4.	Šumske površine	Š	/	/	/	/
	šume gospodarske namjene	Š1	1503,58	14,58	0,52	1,908
	šume zaštitne namjene	Š2	911,96	8,85	0,31	3,146
	šume posebne namjene	Š3	1644,96	15,95	0,57	1,744
	UKUPNO		4060,50	39,38	0,71	1,415
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	PŠ	/	/	/	/
1.6.	Vodne površine	V	51,58	0,50	55,62	0,018
	vodotoci		/	/	/	/
	UKUPNO		51,58	0,50		0,018
1.7.	Ostale površine	N	/	/	/	/
		IS	/	/	/	/
		G	6,01	0,56	477,37	0,002
	UKUPNO		6,01	0,56	477,37	0,002
	OPĆINA UKUPNO		10310,02	100,00	0,27	3,594
2.0. ZAŠTIĆENE CJELINE						
2.1.	Zaštićena prirodna baština					
	Nacionalni park	NP	/	/	/	/
	Park prirode	PP	1638,00	15,88	1,75	0,571
2.2.	Zaštićena graditeljska baština					
	arheološka područja (2 lokaliteta)		50,00	0,48	57,38	0,017
	povijesne graditeljske cjeline		/	/	/	/
	OPĆINA UKUPNO		1688,00	16,37	1,70	0,588

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

Stanje gospodarskih djelatnosti na području općine danas je potpuno nezadovoljavajuće. Jedini izgrađeni gospodarski pogon je mlin u Velikoj Ludini, smješten uz županijsku cestu Ž-3124. Manjak gospodarskih funkcija posljedica je dugogodišnje stagnacije ovog područja koji je u dosadašnjim prostorno planskim dokumentima tretiran isključivo kao rubno područje bivše općine Kutina, sa pretežito stambenim i rekreativnim sadržajima. Kutina je bila dominantno središte industrijske proizvodnje u širem području, te je sukladno tome privlačila i najveći broj društvenih, kulturnih i uslužnih funkcija. Područje Velike Ludine u toj je situaciji bilo zaista rubno područje, udaljeno prosječno 30 - 35 km od općinskog središta i svih značajnijih funkcija. Formiranjem nove općine naselje Velika Ludina postaje prirodnim središtem za 12 naselja općine. U novom se kontekstu otvara potreba za osiguranjem površina za smještaj gospodarskih djelatnosti koje će omogućiti zapošljavanje domicilnog stanovništva te zaustaviti depopulaciju koja je u ovom području konstantno prisutna.

Prostornim planom uređenja općine predviđeno je nekoliko površina za razvoj gospodarskih funkcija. Te su površine smještene u slijedećim naseljima:

TABLICA - GRAĐEVNA PODRUČJA IZVAN NASELJA

NASELJA	GP VAN NASELJA ha	NAMJENA
1.Gornja Vlahinička	1,1483	proizvodna
2.Gabrov potok	/	/
3.Grabričina	/	/
4.Katoličko Selišće	1,1454	proizvodna
5.Kompator	/	/
6.Ludinica	/	/
7.Mala Ludina	6,0518 6,0077	proizvodna groblje
8.Mustafina Klada	/	/
9.Okoli	9,9728 5,4791	proizvodna iskorištavanje sirovina
10.Ruškovica	/	/
11.Velika Ludina	7,0575 0,4469	proizvodna turistička
12.Vidrenjak	12,1365 11,7767	proizvodna šport i rekreacija
OPĆINA UKUPNO	61,2427	

Građevno područje izvan naselja u k.o. Gornja Vlahinička planirano je za izgradnju gospodarskih sadržaja vezanih na proizvodnju i preradu voća.

Građevno područje izvan naselja u k.o. Katoličko Selišće planirano je za izgradnju gospodarskih sadržaja vezanih na proizvodnju i preradu voća.

Građevno područje izvan naselja u k.o. Mala Ludina obuhvaća postojeće gospodarske sadržaje proizvodnje i prerade voća, te osigurava prostor za proširenje ovih sadržaja. Uz objekt za sortiranje voća koji je već izgrađen moguća je izgradnja objekata za skladištenje i čuvanje voća, te objekata za preradu voća. U k.o. Mala Ludina smješteno je groblje za područje cijele općine. Planom je predviđeno proširenje groblja na ukupnu površinu od 6 ha.

Gospodarska zona u selu Okoli vezana je uz eksploataciju, skladištenje i transport plina. Na južnom rubu naselja izgrađeno je centralna plinska stanica CPS Okoli, koja se neće proširivati. U sjevernom dijelu naselja izgrađeno je podzemno spremište plina PSP Okoli, za koje se predviđaju proširenja.

Građevno područje izvan naselja za izgradnju gospodarskih sadržaja planirano je u k.o. Velika Ludina sjeverno od županijske ceste Ž-3124, na površini od 7,0575 ha. Na ovu se zonu neposredno veže građevno područje za izradnju objekata gospodarske namjene u k.o. Vidrenjak, koje se nalazi južno od ceste Ž-3124 u površini od 12,1365 ha. Planirani objekti gospodarskih namjena priključit će se na postojeću infrastrukturu provedenu uz trasu ceste: električnu mrežu, vodovod, plinovod, telekomunikacijsku mrežu i odvodnju. Povoljan prometni položaj ovih površina pruža i mogućnost korištenja željezničkog transporta kako za dolazak radnika, tako i za dopremu sirovina i otpremu gotovih proizvoda.

Građevine industrijskih, proizvodnih, i skladišnih gospodarskih djelatnosti mogu se graditi isključivo na površinama koje su planom predviđene za izgradnju gospodarskih namjena, a moraju zadovoljiti slijedeće uvjete:

- koeficijent izgrađenosti čestice može biti najviše 0.4
- visina građevine najviše Po+P+1
- visina krovnog vijenca najviše 7.50m
- visina sljemena krova najviše 12.0m
- dijelovi građevine mogu biti viši od 12.0m samo iznimno i to isključivo radi zahtjeva tehnoloških ili proizvodnih procesa
- izvoditi dvostrešna krovišta nagiba 15-40 stupnjeva
- pokrivanje krovišta crijepom ili limom
- najmanja udaljenost od granica čestice mora iznositi 6.0m
- oko građevine mora biti izveden požarni put najmanje širine 6.0m

Parkiranje vozila za građevine proizvodnih i industrijskih gospodarskih djelatnosti mora se riješiti na vlastitoj građevnoj čestici prema kriteriju:

- proizvodnja 20 pm/1000m²
- skladišta 5 pm/1000m²

3.3.2. Društvene djelatnosti

Stanje društvenih djelatnosti na području općine također je loše, i to ponovno kao rezultat prethodne marginalizacije ovih prostora u okvirima općine Kutina.

Na području općine društvene su djelatnosti koncentrirane u naselju Velika Ludina, dok se u drugim naseljima pojavljuju samo izuzetno.

U naselju Velika Ludina nalaze se slijedeće društvene djelatnosti:

- UPRAVA (općina)
- UDRUGE GRAĐANA (mjesni odbor, dobrovoljno vatrogasno društvo, lovačko društvo, društveni dom)
- VJERSKE ZAJEDNICE (župni ured, crkva)
- PROSVJETA (osnovna škola, dječji vrtić)
- ZDRAVSTVO (zdravstvena stanica i ljekarna)
- OSTALE USLUGE, PROMET I TELEKOMUNIKACIJE (veterinarska stanica, pošta, banka, više trgovina)

U drugim naseljima općine smještene su slijedeće društvene djelatnosti:

- PROSVJETA (područne škole u naseljima Okoli, Gornja Vlahinička, Katoličko Selišće i Grabričina)
- UDRUGE GRAĐANA (mjesni odbori u svim naseljima te društveni domovi u naseljima: Katoličko Selišće, Ruškovica, Gornja Vlahinička, Vidrenjak, Okoli)

Društvene djelatnosti na području općine su na izrazito skromnom stupnju. Njihov razvoj je uvjet za poboljšanje demografske situacije u općini. Kod toga nije presudno pitanje smještaja društvenih djelatnosti, budući da su u svim naseljima formirani mjesni centri u kojima su izgrađeni objekti za društvene djelatnosti zadovoljavajućeg kapaciteta.

3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

Korištenje, uređenje i zaštita prostora prikazani su na kartografskim prikazima

1. KORIŠTENJE I NAMJENA PROSTORA i

3. UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA.

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske dane su osnovne smjernice uređenja prostora prijelaznih gradsko-seoskih područja i ruralnih prostora, te iste treba uvažiti u budućem razvoju općine. Program prostornog uređenja navodi:

Preobrazba prijelaznih gradsko-seoskih područja treba biti širenje i učvršćenje građanskog načina života te nužna infrastrukturna rekonstrukcija s ciljem:

- olakšati pučanstvu pristup društvenim dobrima i institucijama*
- povećati svakodnevnu ekološku i funkcionalnu sigurnost*
- poduprijeti i i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika tih područja i proširiti mogućnost individualizacije lokalnog načina života.*

Poboljšanjem općih civilizacijskih uvjeta života i učvršćivanjem bitnih elemenata građanskog načina života na njima može imati veliku privlačnu snagu za skupine koje sada žele migrirati na gradska područja, kao i za skupine koje su u gradskim područjima marginalizirane te na prijelaznim područjima vide privlačan i prihvatljiv okvir za život.

Preobrazba ruralnih područja treba se temeljiti na revitalizaciji zbog ukupnih civilizacijskih ciljeva i zbog demografske i socijalne iscrpljenosti. Seosko područje je rijetko naseljeno, ali sa skupinama i pojedincima sposobnom za odgovorniji i poduzetniji razvitak, treba naglasiti slijedeće okolnosti:

- prisutnost posebno vrijednih nacionalnih ili regionalnih resursa na području te vrijednost područja u univerzalnom pamćenju i tradiciji.*

Konsolidacija prostora naselja treba se temeljiti na njihovim obilježjima, očuvanju

regionalnih odlika gradova i naselja, te na racionalnom planiranju prostornih obuhvata.

Razvitak sela i seoskog prostora treba planirati na način da se osigura usklađen socio-gospodarsko-kulturno-prostorni razvoj. Uz oživljavanje seoskog gospodarstva, bilo poljoprivrede, šumarstva, obrtništva, te poticanje ruralnog stanovanja kao mogućnosti izbora, nužna je izgradnja društvene i tehničke infrastrukture.

U cilju očuvanja identiteta prostora pažnju treba usmjeriti prema slici naselja i kultiviranog krajolika, te građevinska područja malih naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine, osobito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt.

Imajući u vidu navedene smjernice prostornim planom uređenja općine Velika Ludina definirani su osnovni parametri izgradnje objekata kojima će se osigurati prethodno navedeni ciljevi. Prostor općine Velika Ludina u cijelosti je ruralnog karaktera. Naselja su organizirana duž cesta, smještena na način koji osigurava njihovo kvalitetno uklapanje u krajolik. Na tipičnoj građevnoj čestici izgrađena je stambena zgrada te pomoćne i gospodarske zgrade u funkciji poljoprivredne proizvodnje. Organizacija i raspored objekata prilagođeni su životnim potrebama i navikama stanovništva orijentiranog na poljoprivrednu proizvodnju. Prostorna struktura naselja u općini u najvećoj je mjeri određena upravo takvim karakterističnim ruralnim ansamblima koji se na kvalitetan način uklapaju u krajolik.

Suvremeni način života u kojem poljoprivredna proizvodnja gubi primarnu ulogu rezultirao je uvođenjem novih obrazaca i tipova izgradnje. Ta nova izgradnja najčešće nema nikakvih strukturalnih i oblikovnih sličnosti sa karakterističnom tradicionalnom izgradnjom.

Nova arhitektura unosi u postojeće strukture niz neprihvatljivih elemenata. Analizom tradicionalne i nove izgradnje izdvojeni su osnovni razlozi zbog kojih se nova arhitektura vrlo teško integrira u postojeće prostorne strukture.

TLOCRTNI FORMAT GRAĐEVINE	
-Tradicionalna izgradnja razvija se u longitudinalnim formatima, pri čemu je kraća dimenzija objekta obvezno manja od 8.0m. Ukupni volumen kuće na taj se način puno lakše i kvalitetnije integrira u prostor.	-Nove je izgradnja najčešće "kvadratnog" tlocrtnog formata, čime se ukupni volumen kuće nepotrebno i neprihvatljivo povećava.
ODNOS GRAĐEVINE I OTVORENOG PROSTORA	
-Tradicionalna izgradnja otvara se prema prostoru dvorišta karakterističnim drvenim trijemovima koji osiguravaju prožimanje kuće i okoliša.	-Nova je izgradnja češće potpuno zatvorenih volumena i odbojnog odnosa prema okolini. Umjesto tradicionalnih trijemova primjenjuju se arhitektonski motivi loggia, balkona i erкера, neprimjereni zatečenom prostornom kontekstu.

MATERIJALI	
-Tradicionalna gradnja koristi prirodne materijale: drvo, opeku i žbuku za pročelja, te crijep za pokrivanje krovova. Prozori prema potkrovlju pojavljuju se isključivo na zabatu. Krovne plohe su jedinstvene.	-Krovovi pokriveni tegolom i betonskim crijepom, proizvoljno oblikovane krovne kućice, te različite napadne pastelne boje na pročeljima unose grube kontraste u formirane ambijente.

Pri projektiranju i izgradnji novih objekata na području općine preporučuje se istraživanje i primjena arhitektonskog oblikovanja koje će koristiti pozitivna iskustva i dostignuća tradicionalne arhitekture karakteristične za Moslavačku regiju. Na taj će način nove prostorne strukture nastavljati tradiciju područja i izgradnju njegovog prostornog identiteta.

Taj je prostorni identitet ujedno i bitan psihološki čimbenik u toliko potrebnom i isticanom zadržavanju stanovništva na području općine. Jasno je naime da područje čije stanovništvo ne uvažava vlastitu tradiciju, smatrajući je nevažnom, nazadnom pa čak i nepoželjnom, dugoročno ne može računati na demografski prosperitet. Isto tako treba reći da se održavanje tradicija ne smije ograničiti samo na folklorne običaje. Kad se uvažavanje, njegovanje i razvoj vlastite tradicije afirmiraju kao najvažnije društvene vrijednosti može se očekivati i demografska obnova prostora općine.

U nastavku je dan i pregled nekoliko tipičnih stambenih, pomoćnih i gospodarskih građevina karakterističnih za područje općine i širu Moslavačku regiju. Suvremena interpretacija ovih tipologija ne mora značiti njihovo doslovno prenošenje. Kod izgradnje novih zgrada treba težiti stvaranju kvalitetne i autentične arhitekture koja uvažava najbolje elemente tradicije ali je istovremeno otvorena za suvremena tehnološka rješenja i oblikovni jezik primjeren 21. stoljeću.

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske sugerirano je da se u određivanju građevinskih područja naselja primarno ispituju mogućnosti gradnje unutar postojećih građevinskih područja, a posebno nedovršenih dijelova naselja, imajući u vidu kapacitete postojeće infrastrukture.

Na području općine Velika Ludina ovaj se kriterij može u potpunosti primijeniti. Formirana građevinska područja naselja kvalitetno su opremljena komunalnom infrastrukturom. Električna energija, plin i telefon provedeni su u svim naseljima općine. Vodovodna mreža izvedena je u naseljima Vidrenjak, Velika Ludina, Grabrov Potok i Mala Ludina, a radi se na njenom uvođenju u preostala naselja u općini. Građevna područja postojećih sela nisu u potpunosti izgrađena, a jedan dio starih drvenih objekata je i napušten. Lokacije za smještaj novog stanovništva treba prvenstveno tražiti unutar ovih područja, a naročito u obnovi postojećih napuštenih objekata. Osim toga najrelanije je očekivati da će se u općini naseljavati stanovništvo koje je rođenjem ili porijeklom vezano za ovo područje. U prethodnom razdoblju je dio stambenih objekata izgrađen izvan građevinskih područja naselja, pretežito na kvalitetnim poljoprivrednim površinama. Planom su takvi ekscesi tretirani kao "IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA" koja se u

budućnosti ne smiju ni na koji način proširivati. U provedbi plana posebnu pažnju potrebno je posvetiti kontroli upravo ovih područja, koja su se pokazala kao najzanimljivija za bespravnu gradnju.

Pregled površina građevinskih područja naselja dan je u slijedećoj tabeli:

TABLICA – IZGRAĐENA I NEIZGRAĐENA GRAĐEVNA PODRUČJA NASELJA

NASELJA	IZGRAĐENO GP NASELJA ha	NEIZGRAĐ. GP NASELJA ha	IZDVOJENO GP NASELJA ha	UKUPNO GP NASELJA ha
1.Gornja Vlahinička	29,5087	/	0,1370	29,6457
2.Grabrov potok	18,2478	/	/	18,2478
3.Grabričina	5,0503	/	/	5,0503
4.Katoličko Selišće	22,1510	/	/	22,1510
5.Kompator	11,3991	/	/	11,3991
6.Ludinica	3,9445	/	/	3,9445
7.Mala Ludina	13,4905	/	1,4802	14,9707
8.Mustafina Klada	19,5928	/	/	19,5928
9.Okoli	39,5616	/	1,0045	40,5661
10.Ruškovića	8,5216	/	/	8,5216
11.Velika Ludina	54,2506	13,4033	/	67,6539
12.Vidrenjak	42,9133	3,8376	5,7832	52,5341
OPĆINA UKUPNO	268,6318	17,2409	8,4049	294,2776

3.4.1. Zaštita kulturno - povijesnih vrijednosti

Za potrebe izrade ovoga Plana detaljno je inventarizirana i vrednovana kulturno-povijesna baština općine Velika Ludina. Razmjerno malobrojna do sada zaštićena baština revalorizirana je, a brojne se do sada neevidentirane kulturno-povijesne vrijednosti predlažu za zaštitu na državnoj razini ili se štite mjerama ovog Plana. Uvjete za zaštitu i obnovu kulturno-povijesnih vrijednosti potrebno je primijenjivati u postupcima izdavanja lokacijskih i građevnih dozvola za izgradnju.

Između 59 inventariziranih elemenata kulturno-povijesne baštine na području općine Velika Ludina 42 su pojedinačne povijesne građevine, a 17 je prostornih spomenika (dijelovi povijesnih naselja, arheološki lokaliteti, povijesno-memorijalna područja i cjeline, kultivirani krajolici). Naseobinski supstrat nije ravnomjerno raspoređen, pa je tako najviše spomeničkih elemenata evidentirano u naseljima Katoličko Selišće, Mala Ludina, Okoli, Ruškovića, Velika Ludina i Vidrenjak, dok u Grabričini i Grabrovom Potoku nije zabilježen niti jedan.

Pregled spomeničkih skupina inventariziranih na području općine

I SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

1. POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA

1.1. Seoskih obilježja

2. ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE

3. POVIJESNO – MEMORIJALNA PODRUČJA I CJELINE

3.1. Groblja

4. KRAJOLICI

4.1. Kulturni krajolici

4.2. Kultivirani krajolici

II POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

1. SAKRALNE GRAĐEVINE

1.1. Crkve

1.2. Kapele i poklonci

1.3. Raspela i kalvarije

2. CIVILNE GRAĐEVINE

2.1. Stambene građevine

2.1.1. Kurije

2.1.2. Stambene građevine stilskih obilježja

2.1.3. Stambene građevine tradicijskih obilježja

2.2. Gospodarske građevine

3. FORTIFIKACIJSKE GRAĐEVINE

3.1. Stari gradovi - burgovi

Tablica: **ZBIRNA EVIDENCIJA BAŠTINE**
(prema naseljima i spomeničkim grupama)

		POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA	ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE	POVIJESNO MEMORIJALNA PODRUČJA I CJELINE	KRAJOLICI	SAKRALNE GRAĐEVINE			CIVILNE GRAĐEVINE - STAMBENE		CIVILNE GRAĐEVINE - GOSPODARSKE		STARI GRADOVI	
						CRKVE	KAPELE I POKLONCI	RASPELA I KALVARIJE	KURIJE	STAMBENE GRAĐEVINE STILSKIH OBILJEŽJA	STAMBENE GRAĐEVINE TRADICIJSKIH OBILJEŽJA			
01	Gornja Vlahinička				1	1	1			1				4
02	Grabričina													0
03	Grabrov Potok													0
04	Katoličko Selišće	1			2	1	1			1		1		7
05	Kompator				1									1
06	Ludinica	1					1							2
07	Mala Ludina			1	1	1	1		3	2	1			10
08	Mustafina Klada						2							2
09	Okoli	1				1	3			7				12
10	Ruškovica	1	2		2		1			2		1		9
11	Velika Ludina	1			1	1	1	1						6
12	Vidrenjak	1								3	2			6
Σ		6	2	1	8	1	5	11	1	6	15	1	2	59

Tablica: **ZBIRNA INVENTARIZACIJA BAŠTINE**
(prema stupnju zaštite / spomeničkom statusu)

	spomenički status	broj
R	Registrirani	3
PR	Prijedlog za zaštitu	9
E	Evidentirani	47
UKUPNO		59

U vrijednosnom pogledu najveći dio baštinskog fonda lokalnog je značenja (kategorija IV) – ukupno 49 građevine. Na području općine ne postoje spomenici međunarodnog ili nacionalnog značenja. Samo jedan pripada višim vrijednosnim kategorijama makroregionalnog značenja (okvirno razina sjeverozapadne

Hrvatske – II kategorija), a 9 mikroregionalnog značenja (okvirno županijska razina – III kategorija).

Privremena kategorizacija što je iskazana u tablicama po pojedinačnim naseljima nema važnost službenog i konačnog vrednovanja baštine, već je samo orijentacijskog karaktera.

Tablica: **ZBIRNA VALORIZACIJA BAŠTINE**
(prema kategorijama i značenju)

	značenje/vrijednost	broj
0	međunarodno značenje	0
I	nacionalno značenje	0
II	makroregionalno značenje (razina sjeverizap. Hrvatske)	1
III	mikroregionalno značenje (županijska razina)	9
IV	lokalno značenje (općinska razina)	49

Tablica: **VALORIZACIJA NASELJA**
(prema stupnju sačuvanosti)

stupanj	očuvanost	broj
01	povijesna naselja visoke razine sačuvanosti: potpuno sačuvana povijesna matrica i dominantno sačuvane povijesne strukture i građevine	0
02	očuvana povijesna matrica i veći dio građevnih struktura – kompletne parcele, postoji udio nove izgradnje	0
03	djelomično sačuvana matrica i povijesna struktura, ali prevladava nova izgradnja	3
04	nova izgradnja na novoj matrici	9

Najvišu razinu sačuvanosti na području općine – stupanj 03, što znači djelomično sačuvanu matricu i povijesnu strukturu ali s prevladavajućom novom izgradnjom imaju naselja: Katoličko Selišće, Ludinica i Velika Ludina, dok su sva ostala tek stupnja sačuvanosti 04, odnosno prevladava nova izgradnja na većinom naslijeđenoj matrici.

Tablica: DETALJNA INVENTARIZACIJA BAŠTINE
(prema naseljima)

01. GORNJA VLAHINIČKA

Smještaj naselja. Istočni, rubni dio Općine, na blago nagnutom terenu prema dolini Vlahiničkog potoka, sa Moslavačkom gorom prisutnom u vizurama na naselje s jugozpadne strane.

Povijesno određenje. Sudeći po imenu naseljena u doba turaka, krajem 16. stoljeća. Naselje je popisano 1750.g.(18 obitelji) i od 1857. dalje.Godine 1890. zabilježeno je 48 kuća. Hrvati iz bliže okoline doseljavaju se od početka 18. stoljeća, 1968.g. ima i 30-tak kuća Čeha, a prema popisu iz 1971. ima 444 stanovnika. Naselju pripadaju i zaseoci Mikulanica i Pužev Breg.

Prostorna organizacija i tipologija naselja. Linijsko naselje uz put koji prati Vlahinički potok na odstojanju tako da se parcele nižu sa obje strane puta. Put naglo skreće te se na tom mjestu formira raskrižje sa jednim malim odvojkom, markirano raspelom. Taj dio naselja se može smatrati i njegovim središtem iako se nije izdiferenciralo i prostorno kao takvo. Još se čita izvorna matrica naselja sa uskim izduženim parcelama u čijem je frontu prema ulici bila drvena zabatnica, također izduženog pravokutnog oblika, međutim, od tradicijski građenih stambenih objekata sačuvana je jedino kuća br. 54. sa djelomično očuvanim ostatkom parcele. U novije vrijeme nastaju velike gospodarske građevine od opeke pažljivo oblikovane tako da gabaritom i oblikovanjem dominiraju na parceli u odnosu na ranije dominantan stambeni objekt.

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Djelomično sačuvana matrica i povijesna struktura naselja, ali prevladava nova izgradnja osobito kraj naselja prema gori gdje već poprima izgled vikend naselja – 04.

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
01-01	Kultivirani krajolik - zona vinograda s kletima	lok. "Starinjak" SI od naselja	E	IV
01-02	Kapela Presvetog Trojstva	kbr.34	PR	IV
01-03	Raspelo	raskrižje u središtu sela	E	IV
01-04	Stambena tradicijska prizemnica	kbr. 54	E	IV

02. GRABRIČINA

Smještaj naselja. U sjevernom dijelu Općine, na blago valovitom terenu, uz lokalni put novo naselje.

Povijesno određenje. U popisima stanovništva naselje je iskazivano tek od 1948.g.

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Nova izgradnja na novoj matrici -04

Nema elemenata kulturno – povijesne baštine

03. GRABROV POTOK

Smještaj naselja. Naselje uz stari regionalni put na nizinskom terenu.

Povijesno određenje. Prema dostupnim podacima nastanjeno oko 1690.g. Popisano 1704.g. (4 obitelji) i od 1850. (15 kuća) dalje. 60-tih godina ovog stoljeća doseljavaju se i Česi a prema popisu od 1971.g. ima 186 stanovnika.

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Naselje uz stari regionalni put na nizinskom terenu – 04.

Nema elemenata kulturno – povijesne baštine

04. KATOLIČKO SELIŠĆE

Smještaj naselja. U dolini potoka Ludinica na nizinskom terenu podno Moslavačke gore koja dominira prostorom sjeveroistočno od naselja i voćnjacima koji uokviruju naselje sa sjeverozapadne strane.

Povijesno određenje. Prema povijesnim podacima iz 1690.g. novi doseljenici ovdje su naišli na ostatke starog sela, vjerojatno nastanjenog oko 1550.g. Popisano 1750.g. (17 obitelji) zatim 1850. (29 kuća) i dalje. G. 1971. ima 354 stanovnika. Krajem 19. stoljeća ovdje se doseljavaju i Česi. Selo Peščenica na obroncima Moslavačke gore, danas uglavnom pod vinogradima izgrađeno samo kletima, počelo se naseljavati od početka 20.stoljeća (kao dio naselja Katoličko Selišće iskazuje se od 1910. godine). Na katastarskom području sela nalazi se i burg Jelengrad nastao vjerojatno u 13. stoljeću a napušten u turskim osvajanjima.

Prostorna organizacija i tipologija naselja. Izrazito linijska koncepcija naselja uz put koji prati tok Ludinice i nastavlja dalje po padinama Moslavačke gore. Uske duge parcele se nižu s obje strane puta dok je gradnja bila dominantna sa sjeverozapadne strane, a između puta i potoka su bile obradive površine. Danas je nešto izmijenjena slika jer se i ovi obradivi dijelovi parcela pretvaraju u prostore za gradnju. Vrijednu ambijentalnu cjelinu čini grupa parcela k.br. 79-103 unutar koje se smjenjuju starije stambene drvene prizemnice sa zidanim podužnim, stilskih obilježja, građenih u prvoj četvrtini 20. stoljeća. Iza prvog niza uz put dublje na parcelama su gospodarske građevine različitih materijala i oblikovanja, također u nizu, što čini vrijednu sliku geometrijskih oblika koji se smjenjuju.

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Djelomično sačuvana matrica i povijesna struktura naselja, manji dio naselja zadržao svoj izvorni izgled dok je ostatak naselja izmijenjen i prevladava nova gradnja – 03

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
04-01	Dio naselja - potez tradicijskih i stilskih građevina	kbr.79-103	E	IV

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELIKA LUDINA

04-02	Kultivirani krajolik - zona vinograda s kletima	“Peščenica”, “Vidranjska kosa”, “Grabrovačka kosa”... SI od naselja	E	IV
04-03	Kultivirani krajolik – zona voćnjaka (jabuke)	prostor središnjeg dijela općine	E	III
04-04	Kapelica - poklonac	na parceli kbr.99	E	IV
04-05	Raspelo	na parceli kbr.83	E	IV
04-06	Stambena tradicijska visokoprizemnica	kbr.113	E	IV
04-07	Fortifikacijska građevina - burg Jelengrad s arheološkom zonom	šuma Južna Garjevica SI od naselja (k.č.br. 4641)	R - 0448	II

05. KOMPATOR

Smještaj naselja. SZ dio Općine, na valovitom, eksponiranom terenu.

Povijesno određenje. Naseljeno krajem 17. stoljeća. Prvi poznati popis stanovništva iz 1750.g.(16 obitelji), zatim 1850 g. (5 obitelji) i dalje. Prema popisu od 1971. ima 170 stanovnika. Selo se nalazilo na nekadašnjem posjedu franjevačkog samostana u Podgrađu (danas na području naselja Ruškovića) koji je ovdje postojao otprilike od sredine 15. do sredine 16. stoljeća čime se objašnjava njegov naziv (*comune patrem* ili *compatres*).

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Prevladava nova gradnja na naslijeđenoj povijesnoj matrici - 04

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
05-01	Kultivirani krajolik – zona voćnjaka (jabuke)	prostor središnjeg dijela općine	E	III

06. LUDINICA

Smještaj naselja. U SI dijelu Općine, naselje koje je najdublje u Moslavačkoj gori, na njenim naglašeno valovitim obroncima.

Povijesno određenje. Nastanjeno krajem 17. ili početkom 18. stoljeća. Naselje je popisano 1750.g. (15 obitelji) zatim 1850.g. (8 obitelji) i dalje. Koncem 19. stoljeća doseljavaju se i Česi, a prema popisu od 1971. ima 62 stanovnika.

Prostorna organizacija i tipologija naselja. Malo linijsko naselje uz lokalni put koji vodi u Moslavačku goru. Parcele su sa obje strane puta, međutim izgrađeni dio naselja je naizmjenično sa jedne pa sa druge strane puta. Naselje je bez identiteta, ali se očuvao potez starih napuštenih parcela na samom ulazu u naselje, sa tradicijskim drvenim prizemnicama, zabatno orijentiranim prema putu. Gospodarski objekti ili više ne postoje, ili su u jako lošem stanju, ali je moguće rekonstruirati izvornu organizaciju parcela.

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Naselje je očuvalo svoju povijesnu matricu, ali ne i građevnu strukturu tako da prevladavaju novije građevine te je slika naselja znatno promijenjena - 03

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
06-01	Dio naselja - grupacija tradicijskih okućnica	kbr.15-21	E	IV
06-02	Raspelo	uz cestu JZ od sela	E	IV

07. MALA LUDINA

Smještaj naselja. Sjeverno od Velike Ludine na blago valovitom terenu koji omogućava vrijedne vizure sa prilaznih puteva na naselje ujednačenog volumena.

Povijesno određenje. Naselje je prema dostupnim podacima nastalo krajem 17. stoljeća. Stanovništvo je popisano 1704.g. (4 obitelji) te od sredine 19. stoljeća do danas. Koncem 19. stoljeća doseljavaju se brojni Česi, a 1971. g. ima 226 stanovnika.

Prostorna organizacija i tipologija naselja. . Malo linijsko naselje uz lokalni put koji vodi u Moslavačku goru. Parcele su sa obje strane puta, međutim izgrađeni dio naselja je naizmjenično sa jedne pa sa druge strane puta. Naselje je bez identiteta, ali se očuvao potez starih napuštenih parcela na samom ulazu u naselje, sa tradicijskim drvenim prizemnicama, zabatno orijentiranim prema putu. Gospodarski objekti ili više ne postoje, ili su u jako lošem stanju, ali je moguće rekonstruirati izvornu organizaciju parcela.

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Sjeverno od Velike Ludine na blago valovitom terenu koji omogućava vrijedne vizure sa prilaznih puteva na naselje ujednačenog volumena - 04

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
07-01	Kultivirani krajolik – zona voćnjaka (jabuke)	prostor središnjeg dijela općine	E	III
07-02	Groblje	Jl od sela	E	IV
07-03	Kapela	na groblju	E	IV
07-04	Raspelo	na parceli kbr.71	E	IV
07-05	Stambena stilska visokoprizemnica	kbr.42	E	IV
07-06	Stambena stilska prizemnica	kbr.61	E	IV
07-07	Stambena stilska visokoprizemnica	kbr.69	E	IV
07-08	Stambena tradicijska katnica	kbr.33	E	IV
07-09	Stambena tradicijska katnica	kbr.71	E	IV
07-10	Gospodarska građevina	kbr.50	E	IV

08. MUSTAFINA KLADA

Smještaj naselja. Na krajnjem SZ Općine, na izrazito valovitom i eksponiranom terenu

Povijesno određenje. Ime naselja upućuje na razdoblje turske vladavine u 16. stoljeću. Spominje se u popisima 1550.g, 1704 (11 obitelji), 1750 (23 obitelji), 1850.(19 kuća) i dalje do danas. G. 1971. imalo je 227 stanovnika.

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Prevladava nova gradnja na naslijeđenoj povijesnoj matrici - 04

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
08-01	Raspelo	raskrižje u S dijelu naselja	E	IV
08-02	Raspelo	raskrižje u S dijelu naselja	E	IV

09. OKOLI

Smještaj naselja. Jedino naselje južno od državnog puta, na potpuno ravnom terenu i jedino koje nema ravnolinijski oblik nego dvije polukružne spojene forme.

Povijesno određenje. Naselje je nastalo vjerojatno krajem 17. stoljeća. Prvi je puta popisano 1750.g, te od sredine 19. stoljeća do danas. Pretpostavlja se da je ime dobilo zbog toga što je nastalo na mjestu vojničkih tabora u vrijeme povlačenja turske vojske. Prema popisu iz 1971. g. imalo je 637 stanovnika.

Prostorna organizacija i tipologija naselja. Naselje se razvilo uz lokalni put koji u obliku broja tri sa jednim odvojkom čini račvasto raskrižje oko kojega se formiralo središte naselja markirano raspelom i atipičnom organizacijom parcela. Zbog forme naselja javljaju se u unutrašnjim vizurama dijelovi koji se sa distance doimaju kao stari ambijenti, međutim, kad se otkriju novi objekti ambijent se gubi. Sačuvan je dio naselja, tj. tri tradicijske građevine od k.br.166 do 170 vrijedan i jedini primjer nekadašnjeg izgleda naselja i tradicijska drvena katnica k.br. 81, jedini i vrijedan primjer ovog tipa tradicijske gradnje u naselju. Naime katnica "L" oblika je razvijeniji oblik tradicijske katnice pravokutnog tlocrta, građena obično na važnim pozicijama u naselju postajući njegovim prepoznatljivim dijelom.

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Djelomično očuvana prostorna organizacija naselja, a unutrašnja struktura kroz pojedinačne, ali vrijedne primjere – 04.

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
09-01	Dio naselja – potez tradicijskih građevina	kbr. 166, 168, 170	E	IV
09-02	Kapela Krvi Kristove	u središtu sela	PR	IV
09-03	Raspelo	SI krak sela	E	IV

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELIKA LUDINA

09-04	Raspelo	SI krak sela	E	IV
09-05	Raspelo – zidano	raskrižje u središtu sela	PR	IV
09-06	Stambena tradicijska prizemnica	kbr.61	E	IV
09-07	Stambena tradicijska katnica	kbr.62	E	IV
09-08	Stambena tradicijska visokoprizemnica	kbr.64	E	IV
09-09	Stambena tradicijska katnica	kbr.81 - raskrižje u središtu sela	PR	IV
09-10	Stambena tradicijska katnica	kbr.114	E	IV
09-11	Stambena tradicijska prizemnica	kbr.180	E	IV
09-12	Stambena tradicijska visokoprizemnica	kbr.188	E	IV

10. RUŠKOVICA

Smještaj naselja. Naselje po hrptu obronaka Moslavačke gore, između kultiviranog krajolika-voćnjaka i prirodnog krajolika-šuma, veoma eksponirano u prostoru i vrijednih vizura na naselje sa okolnog područja.

Povijesno određenje. Na lokalitetu *Podgrađe (madž. Varallya)*, sjeverno od današnjeg sela, u povijesnim je izvorima zabilježeno veće srednjovjekovno naselje sa župnom crkvom Blažene Djevice Marije pod burgom Košut-gradom. Prije 1460.g. na rubu naselja sagrađen je utvrđeni franjevački samostan Uznesenja Marijina. I naselje i samostan raseljeni su u turskim osvajanjima no postoji mogućnost da su ga kasnije naselili muslimani - obrtnici i trgovci koji su tu zatekli sagrađene zgrade i trgovine. Materijalni tragovi ovog naselja danas gotovo ne postoje. Naselje Ruškovića (do 1900.g. Hruškovića) nalazimo u popisima od sredine 19. stoljeća. Godine 1971. imalo je 121 stanovnika.

Prostorna organizacija i tipologija naselja. Parcele se nižu po hrptu s obje strane puta s prekidima, sa definiranim rubom naselja, prema Moslavačkoj gori kroz atipičnu unutrašnju organizaciju krajnjih parcela što je uvjetovala nagla promjena nagiba terena.

Zadržana je unutrašnja organizacija parcele, ali su prevladali novi materijali i novo oblikovanje objekata. Očuvani su stambeni tradicijski objekti i jedan vrijedan gospodarski (k.br. 49), na rubu naselja, čineći mali ruralni ambijent prisutan kao cjelina i u vizurama na naselje sa južne strane. Osim ovog dijela naselja očuvane su tri tradicijske parcele sa podrumljenim drvenim prizemnicama istog tipa sa okomito postavljenim ulaznim trijemom na izduženo pročelje i očuvanim gospodarskim objektima, sve u funkciji malog gospodarstva kakvo je i izvorno egzistiralo (k.br. 15, 18 i 35).

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Djelomično očuvana matrica naselja sa pojedinačnim primjerima tradicijske gradnje. 04

Ident.	Spomenik/element	Adresa/lokalitet	Spomenički	Prijedlog
--------	------------------	------------------	------------	-----------

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELIKA LUDINA

br.	baštine		status	kategor.
10-01	Dio naselja – grupacija tradicijskih građevina	istočni rub naselja (stamb.građ. kbr. 18,20, gosp. kbr. 49)	E	IV
10-02	Arheološki lok. utvrđenog franjevačkog samostana Podgrađe (madž. Varalya)	“Podgradski jarak”, istočna strana potoka Podgradska (dio k.č.br. 2156)	PR	III
10-03	Arheološki lok.srednjovj. naselja sa župnom crkvom BDM	“Podgradski jarak”, zapadna strana potoka Podgradska (lok. “Crkvine” k.č.br. 1526 i šire)	PR	III
10-04	Kultivirani krajolik - zona vinograda s kletima	“Sokolovac”, “Brusačka kosa”, “Mladina kosa”... SI od sela	E	IV
10-05	Kultivirani krajolik – zona voćnjaka (jabuke)	prostor središnjeg dijela općine	E	III
10-06	Raspelo	uz kbr.31	E	IV
10-07	Stambena tradicijska prizemnica	kbr.15	E	IV
10-08	Stambena tradicijska visokoprizemnica	kbr.35	E	IV
10-09	Fortifikacijska građevina - burg Košutgrad s arheološkom zonom	šuma Južna Garjevica SZ od naselja (dio k.č.br. 2145)	R - 0447	III

11. VELIKA LUDINA

Smještaj naselja. U središnjem je nizinskom dijelu općine, na ravnom terenu od krog počinje prema sjeveru valoviti teren sa kog se pružaju vrijedne vizure na naselje i dominantnu vertikalnu crkvenog tornja.

Povijesno određenje. Nastanjeno je vjerojatno tek oko 1690.g.. Stanovništvo je popisano 1704.g, 1850. te u svim slijedećim popisima. Župa je ovdje osnovana 1721.g. Prema popisu od 1971.g. naselje je imalo 614 stanovnika. Od godine 1910 – 1931. iskazivana je pod imenom Ludina.

Prostorna organizacija i tipologija naselja. Naselje u osnovi linijsko uz lokalni put, ali se na raskrižju lokalnog i puta regionalnog značenja uspješno izdiferencirati središte naselja sa osnovnim javnim funkcijama. Tu je sjedište općine, knjižnica, banka, pošta, ljekarna, osnovna škola, dom zdravlja, trgovine, i dr. uslužne djelatnosti. Crkva i župni dvor smješteni su uz samo raskrižje i čine nukleus naselja od kog dalje linijski raste. Između crkve i katnice župnog dvora je trg nastao kao proširenje puta, danas uređeno kao spomen obilježje, a dalje se prizemne građevine nižu podužno uz put zatvarajući ulično pročelje. Sa svoje sjeverozapadne strane središte naselja ostaje nakon rušenja starih objekata nedefinirano. Ovaj je dio naselja uspio u većoj mjeri očuvati dio ambijenta središta većeg seoskog naselja dok ostatak izduženog naselja samo kroz pojedinačne primjere tradicijske gradnje to potvrđuje.

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti Proširena je linijska matrica naselja do

neprepoznatljivosti u obliku. Središte naselja uz crkvu očuvano je u većoj mjeri dok je ostatak naselja u potpunosti izmijenjeni i poprima izgled novog naselja – 03.

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
11-01	Povijesno središte naselja seoskih obilježja		PR	IV
11-02	Kultivirani krajolik – zona voćnjaka (jabuke)	prostor središnjeg dijela općine	E	III
11-03	Župna c. Sv.Mihovila s pokloncima Sv.Josipa i Sv.Terezije	središte naselja	R-0394	III
11-04	Kapela Ranjenog Isusa	uz kbr.25	PR	IV
11-05	Kalvarija	uz gl.cestu na ulazu u naselje	E	IV
11-06	Kurija - župni dvor	kbr.1	PR	IV

12. VIDRENJAK

Smještaj naselja. Naselje uz staru državnu cestu Kutina-Ivanić-Zagreb, nastalo kao naselje uz put na nizinskom terenu.

Povijesno određenje. Naselje je vjerojatno dobilo ime po velikom staništu vidre kraj voda Česme. Prema dostupnim povijesnim podacima nastalo je krajem 17. stoljeća. U popisima naselja nalazimo ga 1704.g, te od 1850.g. dalje. Prema popisu iz 1971.g. ima 597 stanovnika.

Prostorna organizacija i tipologija naselja. Izrazito linijsko naselje dobija odvojak prema V. Ludini u novije vrijeme. Parcele u nizovima sa obje strane puta, bez izraženog središta naselja. Sačuvan je niz tradicijskih prizemnih zabatnica u zavoju puta od k.br. 243 do 271 i pojedinačni primjeri tradicijske drvene gradnje k.br. 66 (visokoprizemnica) i 305, te stambene prizemnice stilskih obilježja k.br 27, 54, 128 (visokoprizemnica).

Kategorizacija prema stupnju očuvanosti. Djelomično sačuvana linijska matrica, ali je naselje dobilo suvremen izgled ovakvog tipa naselja koja se spajaju u neprekinuti izgrađeni niz uz cestu. Međutim, očuvan je vrijedan potez parcela na zavoju puta koji svjedoči o nekadašnjem izgledu naselja i nekoliko pojedinačnih primjera – 04.

Ident. br.	Spomenik/element baštine	Adresa/lokalitet	Spomenički status	Prijedlog kategor.
12-01	Dio naselja - potez tradicijskih građevina	kbr.243-271	E	IV
12-02	Stambena stilska prizemnica	kbr.27	E	IV
12-03	Stambena stilska prizemnica	kbr.54	E	IV
12-04	Stambena stilska visokoprizemnica	kbr.128	E	IV

12-05	Stambena tradicijska visokoprizemnica	kbr.66	E	IV
12-06	Stambena tradicijska prizemnica	kbr.305	E	IV

Zaštićeno kulturno – povijesno nasljeđe

Na području današnjih granica općine Velika Ludina prema dosadašnjoj evidenciji službe zaštite registrirana su 3 spomenička objekta.

II POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

1. SAKRALNE GRAĐEVINE

1.1. Crkve

Župna crkva Sv. Mihovila, Velika Ludina

(R – 0394)

Deskripcija: Crkva je sagrađena 1746.g.nakon što je u Ludini 1721.g. osnovana župa (na ovom je teritoriju do turskih osvajanja postojala srednjovjekovna župa BDM u naselju Podgradska, danas na području sela Ruškovica). Zvonik je dograđen 1762.g. Crkva je pravokutnog tlocrta s poligonalnim svetištem uz koje je sakristija. Prostrana unutrašnjost ima pet kvalitetnih baroknih oltara i propovijedaonicu iz 18. stoljeća. Uz glavni prilaz crkvi 1882.g. sagrađene su dvije historičističke kapelice-poklonci Sv. Josipa i Sv. Terezije.

Kategorizacija: III

Smjernica za zaštitu: Posljednjih godina dovršeni su radovi na obnovi pročelja, te zaštititi od kapilarne vlage izvedbom drenaže. Obnovljene su i dvije kapelice-poklonci na prilazu crkvi. Potrebno je nastaviti s radovima na obnovi unutrašnjosti i inventara te uređenju neposrednog okoliša crkve.

3. FORTIFIKACIJSKE GRAĐEVINE

3.1. Stari gradovi – burgovi

Jelengrad, Katoličko Selišće

(R – 0448)

Deskripcija: Smješten u Moslavačkoj gori – šuma Južna Garjevica, na uzvišenju s desne strane potoka Jelenska, nad dolinom kojom je išla stara cesta od Moslavine prema Gariću (nadm.vis.300 m). U povijesnim se izvorima spominje kao Szarvasko (prema madž. szarvas = jelen). Nastao je vjerojatno u 14. st (vlasnici Čupori Moslavački, zatim Bakaczi de Erdody), u drugoj je polovici 16. st u turskim rukama. Poslije nije obnavljan.

Izduženog je za to vrijeme tipičnog tlocrta što prati greben na kojem je zidan, sa “šiljkom” u smjeru očekivanog napada. Na istoj je strani branič-kula te još neke svođene prostorije. Ulazilo se kroz posebni objekt – barbakan, preko pokretnog mosta. Zidan je kamenom,

mjestimično su sačuvani detalji od klesanog kamena.

Kategorizacija: II

Smjernice za zaštitu: Burg je sačuvan u relativno velikoj mjeri. Zidne elevacije većinom postoje gotovo do izvorne visine. Lokalitet nije istraživani niti su provedeni radovi na konzervaciji ili restauraciji.

Košutgrad, Ruškovica
(R – 0447)

Deskripcija: Smješten u šumi Južna Garjavica na Moslavačkoj gori, nedaleko izvora potoka Podgradska (nadm.vis. 270 m). Postojao je u srednjem vijeku, od 13. st. do pada pod Turke, nakon čega nije obnavljan. U posjedu je Čupora Moslavačkih. zatim Bakoczyja de Erdody.

Sačuvan je samo jedan komad zida, no prema tragovima na terenu može se približno rekonstruirati njegov tlocrt ovalnog oblika (promjera oko 23 m), okružen dubokom grabom i nasipom. Na jednom je kraju postojalo podgrađe, također okruženo grabama, preko kojeg se pokretnim mostom prilazilo burgu. Sačuvani zidni fragment zidan je kamenom no po lokalitetu je rasuto i dosta opeka. Iako se prvi puta spominje 1334.g. (*Cosucsak*) oblik zemljanih utvrda, format opeke te način izvedbe lica zida na romanički način, a i činjenica da je već početkom 14. st. pod burgom postojalo već razvijeno podgrađe sa župnom crkvom, govore o njegovom vjerojatnom nastanku još u 13. st.

Kategorizacija : III

Smjernice za zaštitu: Lokalitet je potrebno istražiti te provesti odgovarajuće konzervatorsko-restauratorske zahvate na prezentaciji koji će rezultirati odgovarajućom prezentacijom arheoloških ostataka.

Prijedlog za zaštitu kulturno-povijesnog nasljeđa

Nakon detaljnog rekognosciranja terena i vrednovanja zatečene kulturne baštine, ovim je planom za postupak zaštite predloženo 9 novih elemenata kulturne baštine s područja nekoliko spomeničkih skupina.

- I SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE
- 1. POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA
- 1.2. Seosko – gradskih obilježja

Povijesno središte naselja, Velika Ludina

Deskripcija: Povijesno središte obuhvaća prostor središnjeg dijela naselja Velika Ludina sa sačuvanim tradicijskim nasebinskim predloškom, trasama cesta i putova, parcelacijom te povijesnim

stilskim građevinama javne i stambene namjene s dominantnim kompleksom župne crkve Sv. Mihovila i dviju manjih kapelica – poklonaca Sv. Terezije i Sv. Josipa te župnim dvorom.

Kategorizacija: IV

Smjernice za zaštitu: Mjere zaštite i očuvanja dijela naselja kao i potrebni zahvati za povratak izvornih graditeljskih karakteristika postojeće izgradnje dani su u provedbenim odredbama definiranim u okviru ovoga Plana.

2. ARHEOLOŠKI LOKALITETI I ZONE

Nekadašnji utvrđeni franjevački samostan Uznesenja Marijina, Podgrađe (Varalya), Podgradski jarak, Ruškovica
(dio k.č.br. 2156)

Deskripcija: Samostan u Podgrađu (Varalya) danas se nalazi na rubu šume, ispod burga Košutgrada. Nekada je sa svih strana bio okružen vodom Podgradskog potoka, s ribnjakom neposredno ispod samostanskog kompleksa ograđenog obrambenim zidom.

Na terenu se naziru zatrpani temelji i fragmenti zidova crkve i samostana od lomljenog kamena, a na lokalitetu je rasuto mnoštvo ulomaka opeke. Raspored samostanskih građevina rekonstruiran je na temelju terenskih ostataka i njegova pozicija odgovara samostanu sagrađenom izvan naselja, odnosno na njegovom rubu.

Kategorizacija: III

Smjernice za zaštitu: Potrebno je izvršiti točnu geodetsku izmjeru te izvesti pokusna arheološka sondiranja na temelju kojih će se moći odrediti točne granice rasprostiranja arheoloških nalaza, odnosno utvrditi mjere zaštite lokaliteta.

Nekadašnje srednjovjekovno naselje Podgrađe (Varalya) sa župnom crkvom BDM, Podgradski jarak, Ruškovica
(lok. "Crkvine" k.č.br. 1526 i šire)

Deskripcija: "Capella sub castro Cosucsak" kapelica pod Košutgradom na zapadnoj strani Moslavačke gore prvi je puta u povijesnim izvorima zabilježena 1334.g. Tokom 15. stoljeća i početkom 16. više se puta spominje razvijeno srednjovjekovno naselje na istoj lokaciji sa župom Varalya.

Danas se na rubu šume, uz potok Podgradska, nalazi lokalitet među lokalnim stanovništvom zabilježen kao "Crkvina" ili "Crkvica" (povišeni plato dimenzija cca 15/20 m), pretpostavljena pozicija srednjovjekovne crkve i naselja uz nju.

Kategorizacija: III

Smjernice za zaštitu: Neophodno je izvesti pokusna arheološka sondiranja na temelju kojih će se moći odrediti točne granice rasprostiranja arheoloških nalaza, odnosno utvrditi mjere zaštite lokaliteta.

II POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

1. SAKRALNE GRAĐEVINE

1.2. Kapele i poklonci

Kapela Presvetog Trojstva, Gornja Vlahinička

Deskripcija: Jednovidna kapela sa zaobljenim svetištem i zvonikom ispred pročelja, sagrađena u drugoj polovici 19. stoljeća.

Kategorizacija: IV

Smjernice za zaštitu: Sanacija od vlage, održavanje postojećeg stanja i uređenje okoliša.

Kapela Krvi Kristove, Okoli

Deskripcija: Smještena je u središtu naselja, sagrađena 1920/30.g. u stilu kasne secesije. Pravokutnog je broda s poligonalnom apsidom, sakristijom s južne strane te zvonikom iznad pročelja. Od inventara u unutrašnjosti su tri oltara s elementima i historicističkog i secesijskog stila.

Kategorizacija: IV

Smjernice za zaštitu: Pročelje je obnovljeno. Potrebno je urediti pristup kapeli i neposredni okoliš.

Kapela Ranjenog Isusa, Velika Ludina

Deskripcija: U naselju, uz glavnu cestu. Pravokutnog je tlocrta, s tornjićem iznad pročelja i malim trijemom pred ulazom. U unutrašnjosti je mali drveni oltar (zanimljiv pučki rad).

Kategorizacija: IV

Smjernice za zaštitu: Potrebna je kompletne obnova s obzirom na dosta loše građevinsko stanje.

1.3. Raspela i kalvarije

Raspelo, Okoli

Deskripcija: Zona postamenta rastvorena nišom sa skulpturom BDM.

Nad istaknutim vijencem betonski križ, korpus metalni lijevani.

Kategorizacija: IV

Smjernice za zaštitu: Održavanje postojećeg stanja te uređenje neposrednog okoliša.

2. CIVILNE GRAĐEVINE

2.1. Stambene građevine

2.1.1. Kurije

Župni dvor, Velika Ludina

Deskripcija: Sagrađen u 18. stoljeću no prilikom brojnih naknadnih obnova izgubio je stilske osobine vremena nastanka.

Kategorizacija: IV

Smjernice za zaštitu: Potrebno je provesti detaljna konzervatorsko-restauratorska istraživanja na temelju kojih će se odrediti način konačne prezentacije odnosno vraćanje povijesnog izgleda građevine.

2.1.3. Stambene građevine tradicijskih obilježja

Stambena tradicijska katnica, Okoli (kbr.81)

Deskripcija: U središnjem dijelu naselja, sagrađena u 19. stoljeću, napuštena drvena katnica tlocrtna "L" forme, sa kraćim krilom uz ulicu i vanjskim natkrivenim, drvenim stepeništem. Dvorišno krilo kuće duže i višije od uličnog, dvostrešno pokriveno, skošenim zabatom spojeno sa krovom nižeg uličnog krila sa oba skošena zabata. Na zapadnoj dvorišnoj strani wc kvadratnog tlocrta kroz obje etaže kao da je naknadno prigraden. Tipološki vrijedan drveni objekt na zidanim temeljima od kamena. Zidovi su od drvenih planjki horizontalno postavljenih, prema ulici vertikalno obloženi drvenim daščicama, pokrov biber crijep. Prozorski otvori mali, simetrično postavljeni na uličnom krilu, stolarija drvena, dvokrilna razdijeljena na četiri staklena polja. Duž svih pročelja ima konzolni razdjelni vijenac u obliku krovica između prizemlja i kata.

Kategorizacija: IV

Smjernice za zaštitu: Obzirom da je građevina u većoj mjeri očuvala svoj izvorni izgled, da je napuštena, a na veoma važnom mjestu u naselju i jedan od njegovih repera, tipološki vrijedan tradicijski objekt, trebala bi biti revitalizirana kroz neku primjerenu javnu namjenu (zavičajni muzej, seoska knjižnica, umjetnička kolonija i sl.). Ostatak parcele urediti, i dati joj primjereniju ogradu prema ulici, a građevinu održavati u njenom izvornom izgledu.

Zaštita kulturno-povijesnog nasljeđa prostornim planom

Osim ranije navedenih spomeničkih skupina koje podliježu formalnoj zaštiti prema Zakonu o zaštiti kulturnih dobara (R – *registrirani*, PR – *predloženi za zaštitu*) na području općine Velika Ludina zabilježen je i razmjerno velik broj novoevidentiranih baštinskih elemenata (E – *evidencija*) u pravilu lokalne vrijednosti (kategorija IV) koje ocijenjujemo značajnim za područje općine u kojoj se nalaze pa ih valja zaštititi ovim Planom.

Identificirana su 44 baštinska elementa s takvim statusom (pojedinačno su po naseljima popisani u naprijed priloženim tablicama) za koje su mjere zaštite propisane općim mjerama u okviru provedbenih odredbi ovoga Plana.

I SPOMENIČKA PODRUČJA I CJELINE

1. POVIJESNA NASELJA I DIJELOVI NASELJA

1.1. Seoskih obilježja

(Katoličko Selišće, Ludinica, Okoli, Ruškovića, Vidrenjak)

2. POVIJESNO – MEMORIJALNA PODRUČJA I CJELINE

2.1. Groblja

(Mala Ludina)

4. KRAJOLICI

4.1. Kulturni krajolici

područje naselja: Mustafina Klada, Ruškovića i Katoličko Selišće

4.2. Kultivirani krajolici

zone voćnjaka: Katoličko Selišće, Kompator, Mala Ludina, Ruškovića, Velika Ludina

zone vinograda: Gornja Vlahinička, Katoličko Selišće, Ruškovića

II POJEDINAČNA NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA

1. SAKRALNE GRAĐEVINE

1.2. Kapele i poklonci

(Mala Ludina, Katoličko Selišće)

1.3. Raspela i kalvarije

(Gornja Vlahinička, Katoličko Selišće, Ludinica, Mala Ludina, Mustafina Klada (2), Okoli (2), Ruškovića, Velika Ludina)

2. CIVILNE GRAĐEVINE

2.1. Stambene građevine

2.1.2. Stilskih obilježja

(Mala Ludina (3), Vidrenjak (3))

2.1.3. Tradicijskih obilježja

(Gornja Vlahinička, Katoličko Selišće, Mala Ludina (2), Okoli (6), Ruškovića (2), Vidrenjak (2))

2.2. Gospodarske građevine

(Mala Ludina)

3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

3.5.1.1. Cestovni promet

Prometni položaj općine Velika Ludina jedan je od ključnih elemenata njenog budućeg razvitka. Područjem općine prolazi državna cesta D-4 sa koje nije izvedena veza na lokalnu cestovnu mrežu. Čvorišta na cesti D-4 izvedena su u Ivanić Gradu (cca 15km udaljeno od Velike Ludine) i Popovači (cca 8 km udaljeno od Velike Ludine).

Glavni cestovni pravac je županijska cesta Ž-3124 kojom je općina povezana sa općinom Popovača na istoku i općinom Križ na zapadu.

Veza prema sjevernim područjima ostvaruje se županijskom cestom Ž-3130 kojom je Velika Ludina povezana sa Čazmom. Ova cesta je izvedena u profilima koji nisu zadovoljavajući te je nužno planirati njenu rekonstrukciju. Ova je rekonstrukcija opravdana i činjenicom da se uz cestu Ž-3130 nalazi veći broj naselja kod kojih je izražen proces depopulacije (Mala Ludina, Kompator, Grabričina, Ruškovica). Bolja prometna povezanost sa općinskim središtem i susjednim područjima nužni je uvjet za zadržavanje i povratak stanovništva.

Naselja Gornja Vlahinička i Ludinica nalaze se uz županijsku cestu Ž-3158. Cesta je izvedena u zadovoljavajućim profilima.

Naselje Katoličko Selišće nalazi se uz lokalnu cestu 33003. Cesta je izvedena u zadovoljavajućim profilima. Planom je predviđeno njeno spajanje sa lokalnom cestom 33002 u naselju Ruškovica. Za državne, županijske i lokalne ceste potrebno je osigurati slijedeće minimalne širine koridora:

naselja		u naselju	izvan
Državne ceste	sa 2 trake	30 m	50 m
	sa 4 trake	40 m	60 m
Županijske ceste	sa 2 trake	20 m	30 m
Lokalne ceste	sa 2 trake	10 m	15 m

Najmanja širina nogostupa može biti 1.0m.

3.5.1.2. Željeznički promet

1. UVOD

Hrvatske željeznice godinama stagniraju u odnosu na Europu i pri samom su dnu europske ljestvice, što se s pravom može pripisati lošoj prometnoj politici bivše države. Željeznički promet u Hrvatskoj, koji je imao važno mjesto u razvitku gospodarstva, nije dostigao očekivanu razinu kvalitete i kvantitete. To se u prvom redu očitovalo u nedovoljnom broju vrsta i kvaliteti usluga, još uvijek relativno niskoj tehničkoj razini kapaciteta te nedovoljnoj izgrađenosti željezničke mreže.

2. OPIS POSTOJEĆEG STANJA ŽELJEZNIČKOG PROMETA I INFRASTRUKTURE NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA LUDINA

Na temelju članka 8. stavka 3. Zakonu o sigurnosti u željezničkom prometu (NN br.72/92 i 28/93) Vlada Republike Hrvatske donijela je odluku o razvrstavanju magistralnih željezničkih pruga. Sukladno Odluci ovisno o namjeni, opsegu prometa, gospodarske važnosti i značaju koji ima u unutaršnjem i međunarodnom prometu pruge su dobile broj, oznaku i naziv. Tom klasifikacijom pruga Dugo Selo - Novska dobila je status magistralna glavna željeznička pruga sa oznakom MG2.1. Od 83,405 km pruge Dugo Selo - Novska područjem Općine Velika Ludina prolazi cca 5,100 km i služi za mješoviti promet putničkih i teretnih vlakova.

Današnja infrastruktura dozvoljava različite brzine ovisno o stanju uređenosti gornjeg i donjeg ustroja, opremljenosti signalno-sigurnosnim i telekomunikacijskim uređajima, elektroenergetskim postrojenjima i ostalim građevinama potrebnim za funkcioniranje prometa. Postojeće stanje na pruzi je sljedeće :

Pruga je elektrificirana cijelom svojom dužinom jednofaznim izmjeničnim sustavom 25kV, 50Hz. Dozvoljeno opterećenje je 220 kN po osovini odnosno dopuštena masa po dužnom metru je 8 kN/m. Trasa ima lukove radijusa 400 m do 2000 m, uzdužnih nagiba maksimalno 5 ‰. Trenutno stanje na dionici Dugo Selo - Novska dozvoljava brzinu vožnje vlakova 130 km/sat, jer je stanje kolosijeka i opreme SS i TK uređaja zadovoljavajuće.

2.1. KOLODVORI

Na pruzi Dugo Selo - Novska u Općini Velika Ludina nema kolodvora već samo jedno službeno mjesto, ukrižnica Ludina, koja služi za križanje vlakova i kao stajalište za lokalne vlakove.

3. OPĆENITO O DUGOROČNOM PLANU RAZVITKA MREŽE PRUGA HŽ-a

Samostalna država Hrvatska gradi svoju prometnu strategiju u kojoj željeznica zauzima značajno mjesto, poglavito u transeuropskoj i jadranskoj orijentaciji Hrvatske, gdje do izražaja mogu doći komparativne prednosti željeznice pred cestovnim prometom: manje zauzimanje prostora, manje ugrožavanje okoliša, veće prijevozne mogućnosti masovnog tereta i veća sigurnost putnika.

Strategija razvitka Hrvatskih željeznica u razdoblju do 2020. g. bazirana je prvenstveno na postizanju visoke razine prometne usluge na prugama V i X europskog prometnog koridora. Magistralna glavna željeznička pruga MG2 (Savski Marof državna granica - Zagreb - Sisak - Novska -Vinkovci - Tovarnik državna granica), dio je X europskog prometnog koridora (pruga Dugo Selo - Novska je ogranak tog koridora) i AGC mreže magistralnih pruga sa oznakom E 70. Pruga

povezuje zemlje srednje europa preko Republike Hrvatske sa ostalim zemljama Bliskog istoka.

Postojeća pruga ne zadovoljava traženu razinu usluge pa ju je u sljedećem razdoblju potrebno rekonstruirati i dograditi nove dionice za brzinu minimalno 160 km/sat, rekonstruirati ili izgraditi novu kontaktnu mrežu, nove signalno sigurnosne i telekomunikacijske uređaje s daljinskim upravljanjem i izgraditi radiodispečerski sustav.

Južno od željezničke pruge MG 2 (Savski Marof državna granica - Zagreb - Sisak - Novska -Vinkovci - Tovarnik državna granica), planiran je na području Županije koridor za brzu transeuropsku željezničku prugu. Odbor za planiranje Međunarodne željezničke unije UIC-a formirao je radnu grupu za izradu studije od članova željezničkih uprava. Cilj studije bio je utvrđivanje tehničko eksploatacione uslove i ekonomsku podobnost uklapanja koridora u europski moderni sistem koji teži modernizacije željezničke infrastrukture, mogućnosti tipizacije i standardizacije. Ta pruga bila je zamišljena kao najkraća moguća željeznička veza između Europe i Bliskog istoka (iz Austrije preko Slovenije Hrvatske do Turske i Grčke). U konačnoj fazi plan je bio izgradnja brze pruge Jesenice-Beograd za brzinu 250 km/sat, a kao međufaza rekonstrukcija postojeće pruge za brzinu 160 km/sat.

Ovaj koridor nije detaljnije istražen, već je na nivou studije ucrtan u prostorni plan.

Europa je 1997.g. usvojila V i X prometni koridor kroz Hrvatsku (članica UIC) što od nas zahtijeva povećanje kvalitete naših pruga na europsku razinu.

Logično je da će Hrvatska većinu investicija uložiti u poboljšanje infrastrukture u tim koridorima. Navedeni željeznički pravac u X koridoru predviđen je kao prioritet u planovima razvoja Hrvatskih željeznica. Stoga se uskoro, nakon izrade potrebne dokumentacije, planira nastavak radova na poboljšanju željezničke infrastrukture postojećih pruga, rekonstrukcija i izgradnja novih dionica.

Međutim, prije odluke o većim rekonstrukcijama postojećih pruga ili izgradnji novih dionica, treba izraditi studije isplativosti da se jasno sagleda da li ima opravdanja za veće zahvate ili treba usvojiti skromnija rješenja.

Prilikom rekonstrukcije postojećih dionica ili izgradnje novih treba primjenjivati tehničke parametre iz Dodatka II Europskog sporazuma o glavnim međunarodnim željezničkim prugama AGC iz 1995. g. Ti parametri su sljedeći:

a. Za rekonstrukcije postojećih pruga

- broj kolosijeka	nije određen
- slobodni (krcajni) profil	UIC GB (B)
- nazivna brzina vlakova minimum	160 km/sat
- dopuštena masa vozila po osovini	225 kN
- najveći uzdužni nagib nije određen	-
- najmanja duljina perona u glavnim kolodvorima	220 m
- najmanja korisna duljina glavnih kolosijeka	500 m
- željezničko-cestovni prijelazi ne smiju biti u istoj razini	

b. Za nove pruge mješovitog prometa

- broj kolosijeka	1 ili 2
- slobodni (krcajni) profil	UIC GC
- najmanji osni razmak kolosijeka	4,20 m
- nazivna brzina vlakova, najmanje	200 km/sat
- dopuštena masa vozila po osovini	225 kN
- najveći uzdužni nagib	12,5 ‰
- najmanja duljina perona u glavnim kolodvorima	400 m
- najmanja korisna duljina glavnih kolosijeka	750 m
- željezničko-cestovni prijelazi ne smiju biti u istoj razini	

3.1. Željeznička infrastruktura na području Sisačko-moslavačke županije

U skladu s AGC parametrima i globalnom analizom obujma prometa za razdoblje do 2020. godine a temeljem veličine prometa, opremljenosti suvremenom opremom signalno-sigurnosnih uređaja na magistralnoj glavnoj željezničkoj pruzi MG2 treba postojeće kolodvorske kolosijeke produljiti na korisnu duljinu od 500 m, perone visine 0,38 m iznad gornjeg ruba tračnice produljiti na minimalno 160 m. Tražena brzina od minimalno 160 km/sat na postojećoj pruzi postigla bi se uvođenjem suvremenih vlakova, s tim da se i prilikom remonata pruge i manjim rekonstrukcijama građevinskih elemenata postigne da je najmanji polumjer lukova barem 500 m.

Na području Općini Velika Ludina trebalo bi rekonstruirati krivine i most na rijeci Česmi.

Kontaktna mreža je u zadovoljavajućem stanju ali je potrebno poboljšanje ne samo mreže nego i općih postrojenja jake struje i elektroenergetski podstanica EVP Ludina. Potrebna je obnova elektrotehničke infrastrukture kolodvora ugrađivanjem modernih elemenata elektroenergetskih postrojenja sukladno međunarodnim zahtjevima.

Obnova signalno-sigurnosni i telekomunikacijski uređaja predviđena je tijekom 2000. godine a kao prva etapa predviđa se osiguranje cestovnih prijelaza ugradnjom nove generacije uređaja. Program osiguranje cestovnih prijelaza realizirat će se dogovorno sa jedinicom lokalne uprave. Prema tom programu cestovni prijelazi na području općine Velika Ludina su:

- u km 45+585 osiguran je svjetlo-zvučnim signalima i polubranikom,
- u km 46+890 ima samo prometne znakove, ali je predviđen za ukidanje i svođenje na cestovni prijelaz u km 48+392
- u km 48+392 treba dopuniti polubranikom.

Ugradnjom elektronskih ŽAT centrala, uvođenjem daljinskog upravljanja SS uređaja na cijeloj dužini pruge Savski Marof.-Tovarnik i povezivanjem preko Dobove izvršit će se povezivanje na europsku mrežu.

Pruga navedenog ranga trebala bi biti osigurana opremom barem prvog stupnja ETCS preporuke UIC-a. Tu razinu moguće je postići uz primjenu uređaja sa svjetlosno zvučnim signalima, kontrolom zauzeća pruge i kolodvora, međukolodvorskom ovisnosti, automatskim osiguranjem cestovnih prijelaza u razini i opremanjem lokomotiva potrebnim uređajima za takvo funkcioniranje.

4. IZVORI PODATAKA

1. STRATEGIJA RAZVOJA ŽELJEZNIČKOG PROMETNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE-STUDIJA izradio INSTITUT PROMETNIH ZNANOSTI, u Zagrebu 1997. godine
2. STRATEGIJA PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE izradilo MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRADITELJSTVA I STANOVANJA, Zavod za prostorno planiranje u Zagrebu 1997. godine
3. PRIJEDLOG STRATEGIJE PROMETNOG RAZVITKA REPUBLIKE HRVATSKE izradio INSTITUT PROMETNIH ZNANOSTI, u Zagrebu 1998. godine
4. PROGRAM PROSTORNOG UREĐENJA REPUBLIKE HRVATSKE izradilo MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRADITELJSTVA I STANOVANJA, Zavod za prostorno planiranje u Zagrebu 2000. godine

Tumač korištenih skraćenica:

- UIC - Union Internationale des Chemins de fer
(Međunarodno udruženje željeznica)
- AGC - European Agreement on main international railway lines
(Europski sporazum o glavnim međunarodnim željezničkim prugama)
- ETCS - European Train Control System
(Europski željeznički sistem kontrole)
- SS - signalno sigurnosni uređaji
TK - telekomunikacijski uređaji
KM - kontaktna mreža

3.5.2. Telekomunikacije

Telekomunikacijska mreža sa svojim prednostima jedan je od najvažnijih čimbenika revitalizacije područja općine.

Telekomunikacijska mreža izvedena je podzemnim i nadzemnim tk instalacijama a obuhvaća sva naselja u općini.

Podzemna mreža položena je u rovu širine 0.4 m na dubini od 0.8 m. Na kablovima su položeni žuti zaštitni žljebovi i upozoravajuća traka. Pri prijelazu ispod prometnica kablovi su uvučeni u PVC cijevi.

Zračna mreža položena je na samostojeće drvene stupove visine 6 m sa betonskim nogarima ukopanim u zemlju. Izvodni stupovi imaju HT izvodni limeni ormarić i povezani su podzemnim pretplatničkim kabelom. HT TK centar Sisak utvrdio je slijedeće posebne uvjete građenja:

- Najmanja horizontalna udaljenost novih objekata od postojećih podzemnih tk kabela je 1.0m. Ukoliko se pri gradnji novog objekta polažu druge infrastrukturne instalacije udaljenost novih objekata od postojećih podzemnih tk kabela mora biti najmanje 2.0m. Prije početka radova na trasi postojećih tk kablova obvezno se izvodi iskolčenje, a iskop se izvodi ručno.

- Na trasi tk instalacija ne smije se prometovati građevinskim strojevima, vozilima i slično, te nanositi ili skidati materijal.

- Horizontalni razmak između najjisturenije točke novog objekta i zračne tk linije mora iznositi najmanje 2.0m.

- Vertikalna udaljenost od najvišeg dijela objekta do najnižeg tk vodiča mora iznositi najmanje 3.0m. U slučaju kolizije tk zračne mreže i elektroenergetskih instalacija treba se pridržavati odredbi "Pravilnika o zaštiti tk vodova od posebnog ili neposrednog dodira sa elektroenergetskim vodovima".

- Sredstvo mehaničke zaštite tk linije (zatega, upor, stup) mora od zida objekta biti udaljeno najmanje 3.0m.

- Svaku nepredviđenu okolnost koja bi mogla nastati i dovesti do oštećenja na tk kapacitetima mora se odmah prijaviti nadležnoj službi.

- Sve štete na postojećim tk instalacijama koje nastanu pri izgradnji novih objekata snosi investitor.

Kod priključenja novih korisnika treba zatražiti posebne uvjete priključenja kod distributera na adresi: Hrvatske telekomunikacije, TK centar Sisak, I.K.Sakcinskog 24, 44000 Sisak.

3.5.3. Energetski sustav

3.5.3.1. Električna energija

Distribuciju električne energije na području općine Velika Ludina vrši JP "Elektra" iz Križa, trg sv.Križa 7. Područjem općine prolazi 35 kV DV Popovača Križ. TS 35/10 kV smještene su u Popovači i Križu. Distribucija električne energije unutar općine provodi se preko 10 kV DV vezanih na TS 35/10 kV u Popovači i Križu. U naseljima su izvedene transformatorske stanice 10/0.4 kV od kojih se vodi niskonaponski razvod do potrošača. Na području općine izvedene su 22 TS 10/0.4 kV prikazane na listu 2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI

U planu je izvedba STS Velika Ludina 2 i STS i DV Okoli 3.

Cijelo područje općine pokriveno je elektroenergetskom mrežom čiji kapaciteti u potpunosti zadovoljavaju postojeće potrebe, a omogućuju i znatno povećanje broja stanovnika. To se posebno odnosi na sjeverni dio općine u kojem instalirani kapaciteti znatno premašuju današnju naseljenost.

Za planom predviđene površine gospodarske namjene izradit će se urbanistički plan uređenja ili detaljni plan uređenja u kojem će se utvrditi potrebe za električnom energijom.

Kod priključenja novih potrošača na elektroenergetsku mrežu potrebno je zatražiti uvjete priključenja kod JP "Elektra", trg sv.Križa 7, 10314 Križ.

Pri projektiranju stambenih i drugih objekata unutar Prostornog plana treba se pridržavati Pravilnika o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova, nazivnog napona od 1 kV do 400 kV (Službeni list 65/1988.g.).

3.5.3.2. Proizvodnja i transport nafte i plina

Na području općine Velika Ludina nalaze se značajni kapaciteti za skladištenje plina. Sjeverno od sela Okoli smješteno je podzemno spremište plina PSP Okoli, a južno od sela smještena je centralna plinska stanica CPS Okoli.

Trasa plinovoda smještena je sjeverno od autoceste D-4. Na ovoj trasi izvedeni su magistralni plinovodi Ivanić Grad - Kutina profila 500 i 350 mm radnog tlaka 50 bara, te regionalni plinovod Stružec - Ivanić Grad profila 200 mm radnog tlaka 50 bara.

Na istoj trasi planirana je izvedba plinovoda Ivanja Reka - Kutina profila 700 mm radnog tlaka 75 bara.

Na lokaciji sjeverno od županijske ceste Ž-3158 Velika Ludina - Okoli izveden je čvor Okoli od kojega su položeni plinovodi prema PSP Okoli i CPS Okoli. Na ovoj trasi izvedeni su regionalni plinovodi profila 500, 250, 150 i 100 mm, radnog tlaka 50 bara.

Zaštićeni pojas plinovoda je 200 m sa svake strane cjevovoda. Za izgradnju u zaštićenom pojasu potrebno je zatražiti posebne uvjete gradnje kod INA d.d. SD Prirodni plin, Avenija Većeslava Holjevca 10, Zagreb.

Područjem općine prolazi cjevovod Jadranskog naftovoda. Trasa cjevovoda prikazana je na kartografskom prikazu 2. INFRASTRUKTURNI SUSTAVI.

Zaštićeni pojas naftovoda u kojem se ne mogu graditi nikakvi podzemni ili nadzemni objekti iznosi 10 m sa svake strane cjevovoda.

Zona opće opasnosti iznosi 100 m sa svake strane cjevovoda. Za izgradnju u ovom području potrebno je zatražiti posebne uvjete gradnje kod JADRANSKI NAFTAOVOD d.d., ulica grada Vukovara 14, Zagreb.

Na području općine nalazi se eksploatacijsko polje nafte i plina Okoli. Eksploatacijsko polje je prikazano na kartografskom prikazu 2.INFRASTRUKTURNI SUSTAVI.

Distribucija plina iz glavne na lokalnu opskrbnu mrežu provodi se preko mjerno redukcijske stanice Okoli instaliranog kapaciteta 640 m³/sat, izlaznog tlaka 3 bara. Lokalna plinska infrastrukturna mreža provedena je u sva naselja općine osim naselja Okoli. Distribuciju plina i održavanje mreže vrši komunalno poduzeće "Moslavina" iz Kutine. Kod priključenja novih potrošača od distributera treba zatražiti posebne uvjete priključenja na adresi: komunalno poduzeće "Moslavina", trg kralja Tomislava 10, 44320 Kutina.

3.5.4. Vodnogospodarski sustav

Optimalno korištenje i gospodarenje vodama osnovni je zadatak razvoja vodoprivredne djelatnosti. Unutar granica prostornog plana nalazi se samo dio jednog vodonosnog područja. To je područje Mustafine Klade na kojem su vršena detaljna hidrogeološka istraživanja i dobiveni su pozitivni rezultati. Nije određeno rasprostiranje vodonosnika, te je označena veličina probnog polja.

Zone sanitarne zaštite izvorišta

Unutar granica prostornog plana nalazi se samo dio predloženog vodozaštitnog područja Moslavačke gore (Izvješće "Zaštita pitkih voda zapadnog dijela Moslavačke gore", prosinac 1996.godine).

Navodnjavanje zemljišta

Prema elaboratu "Studija regulacije i uređenje rijeke Save" iz 1972. godine u području srednje Save bilo je navodnjavano oko 500 ha. Od tog vremena do danas nisu navedene površine znatnije povećane. Nema podataka o postojanju takovih površina na području ovog plana.

Navodnjavanje se upotrebljava za određene kulture na površinama koje su zaštićene od vanjskih voda i ako je izrađen pouzdan sustav odvodnje suvišnih vlastitih voda. Pored toga poseban je problem osigurati dovoljne količine vode odgovarajuće kvalitete. Najveće potrebe za navodnjavanjem iskazuju se u srpnju, kolovozu i rujnu, a prosječno iznose oko 2000m³/ha godišnje.

Unutar granica obuhvata Prostornog plana nalazi se samo jedna površina predviđena za navodnjavanje, prema elaboratu "Akumulacija Vlahinička". Ta površina je veličine 547 ha.

3.5.4.1. Vodoopskrba

Vodoopskrba općine Velika Ludina vrši se iz crpilišta Ravnik u Popovači. Crpilište je kapaciteta 80 l/sec. Vodosprema kapaciteta 4000 m³ izvedena je na lokaciji Veliko Brdo u Popovači odakle se PVC cijevima 400mm usmjerava u pravcu područja općine Velika Ludina.

Magistralni vodovodni PVC cjevovod 315 mm izveden je južno od županijske ceste Ž-3124. Na ovaj cjevovod spojena je vodovodna mreža izvedena u naseljima Grabrov Potok, Vidrenjak, Mala Ludina i Velika Ludina.

Projektirana je vodovodna mreža za naselja Gornja Vlahinička, Ludinica, Katoličko Selišće, Kompator, Grabričina, Ruškovića i Mustafina Klada.

Distribuciju pitke vode i održavanje mreže vrši komunalno poduzeće "Moslavina" iz Kutine. Kod priključenja novih potrošača od distributera treba zatražiti posebne uvjete priključenja na adresi: komunalno poduzeće "Moslavina", trg kralja Tomislava 10, 44320 Kutina.

Na području općine Velika Ludina smješteno je potencijalno crpilište pitke vode Mustafina Klada. Preliminarna ispitivanja su pokazala da je kapacitet crpilišta 100 l/sec.

Vodoopskrba Moslavine riješena je regionalnim vodoopskrbnim sustavom Moslavina - Posavina koji će vodom opskrbljivati širu regiju od Ivanić Grada na zapadu do Novske na istoku. Vodocrpilište Mustafina Klada dio je tog regionalnog vodoopskrbnog sustava te su ovim planom određeni osnovni elementi zaštite vodonosnog sloja i izgradnje instalacija.

Planom je određena zona zaštite vodocrpilišta prikazana na kartografskom prikazu 2.INFRASTRUKTURNI SUSTAVI.

S gledišta zaštite voda izgradnja kanalizacijskih sustava ima višestruko značenje. Od zaštite podzemnih voda i kontroliranog skupljanja pojedinačnog izvora zagađenja s dovodenjem na lokaciju središnjeg uređaja za pročišćavanje zagađenih voda, do koncentracije zagađenja s direktnim ispuštanjem u vodotoke. S toga i najčešće govorimo o koncentriranim izvorima zagađenja s direktnim ispuštanjem u vodotoke i dispregniranim manjim izvorima na širem prostoru, koji samo djelomično indirektno dospjevaju u vodotoke ili jezera.

Kanalizacija je građena prvenstveno u naseljima koja imaju status grada, središtima bivših općina ili za potrebe odvodnje središnjih dijelova naselja s kulturnim, turističkim i administrativnim sadržajem ili za potrebe gospodarskih pogona. Većina manjih naselja seoskog karaktera, raštrkana na širim prostorima do sada nije imala uvjeta za izgradnju kanalizacijskih sustava.

Postotak priključenog stanovništva na kanalizaciju raste s veličinom naselja i stupnjem urbanizacije ili turističkog i gospodarskog razvoja. Uz skromnu izgradnju kanalizacijskog sustava, potrebno je istaći naglašeni problem nekvalitetno i nedovoljno organizirano građenje sustava odvodnje, a posebno premalen broj središnjih uređaja za konačno pročišćavanje zagađenih voda.

Većina izgrađenih kanalizacija ne daje zadovoljavajuće rješenje na vodonepropusnost, a sama rješenja su najčešće parcijalna s nizom ispusta u vodotoke te velikim teškoćama u povezivanju tih parcijalnih rješenja u jedinstveni kanalizacijski sustav s dovodenjem zagađenih voda na prikladnu lokaciju središnjeg uređaja za pročišćavanje prije ispusta otpadnih voda u recipijent.

3.5.4.2.Odvodnja otpadnih voda

Odvodnja otpadnih voda na području općine Velika Ludina obrađena je u dokumentu "Studija odvodnje i čišćenja zagađenih voda grada Kutine i općina Popovača i Velika Ludina. Studiju je naručilo javno vodoprivredno poduzeće "Lonja-Strug" iz Kutine. Izrađivač studije je "Hidroprojekt-Eko" iz Zagreba.

Studijom su detaljno razmotreni postojeći sustavi odvodnje, izrađena dokumentacija, a izvršena je i procjena situacije na terenu. Na temelju tih parametara za naselja općine Velika Ludina predloženi su slijedeći sustavi odvodnje:

- Za naselja:
  - Grabrov Potok
  - Velika Ludina
  - Vidrenjak
  - Mala Ludina

Predviđen je dijelom mješoviti a dijelom razdjelni sustav odvodnje sa rasterećenjem i retencioniranjem zagađene oborinske vode na kraju mješovitog dijela sustava. U sustav odvodnje prihvaća se odvodnja iz objekata i odvodnja sa prometnica. Čiste oborinske vode sa krovova i dvorišta odvede se u kanale melioracijskog sustava odvodnje i recipijente. Za navedena naselja predviđen je centralni uređaj za pročišćavanje kapaciteta 3300 Est, koji je predviđeno smjestiti južno od ceste Vidrenjak-Okoli. Predviđen je niskoopterećeni mehničko-biološki uređaj sa aerobnom stabilizacijom mulja. Finalna obrada mulja vrši se na

centralnim uređajima Popovače ili Kutine. Pročišćene vode upuštaju se u melioracioni kanal.

Razdjelni sustav odvodnje kod kojeg se u javni sustav prihvaća odvodnja iz objekata predviđen je za naselja:

- Gornja Vlahinička
- Katoličko Selište
- Ludinica
- Mustafina Klada
- Okoli

Za ova su naselja predviđeni pojedinačni privremeni uređaji za čišćenje otpadnih voda slijedećih kapaciteta:

- Gornja Vlahinička kapaciteta 500 Est s upuštanjem u Vlahinički potok
- Katoličko Selišće kapaciteta 300 Est sa upuštanjem u potok Ludinica
- Ludinica kapaciteta 50 Est sa upuštanjem u potok Ludinica
- Mustafina Klada kapaciteta 300 Est sa upuštanjem u potok Peščenica
- Okoli kapaciteta 500 Est sa upuštanjem u rijeku Česmu

Zajednički uređaj za čišćenje otpadnih voda predviđen je za naselja:

- Grabričina
- Kompator
- Ruškovića

Uređaj je kapaciteta 500 Est, smješten južno od naselja Kompator. Pročišćene otpadne vode upuštaju se u recipijent potok Sviličevac.

Polurazdjelni sustav odvodnje izveden je u naselju Velika Ludina, dok su za naselja Grabrov Potok, Vidrenjak i Okoli izrađeni projekti za izvođenje polurazdjelnog sustava odvodnje. Za ostala naselja u općini nisu izrađeni projekti sustava odvodnje.

U slijedećoj tablici dan je iskaz kolektorske mreže koju treba izgraditi:

	osnovna mreža	sekundarna mreža	tlačni cjevovodi	ukupno cjevovodi	crpne stanice
1. Gornja Vlahinička	5.200	1.600	1.400	8.200	3
2. Grabrov potok	3.200	800	500	4.500	1
3. Grabričina	1.200	800	500	2.500	1
4. Katoličko Selišće	2.600	700	1.200	4.500	3
5. Kompator	1.200	800	700	2.700	1
6. Ludinica	1.750	400	/	2.150	/
7. Mala Ludina	2.300	800	150	3.250	1
8. Mustafina Klada	3.150	900	800	4.850	1
9. Okoli	5.450	1.100	650	7.100	3
10. Ruškovića	1.200	300	850	2.350	1
11. Velika Ludina	2.050	1.300	300	3.650	1
12. Vidrenjak	3.900	1.400	/	5.300	/
UKUPNO	36.500	11.600	6.550	54.550	15

3.6. Postupanje s otpadom

Komunalni otpad sa područja općine Velika Ludina odlaže se na uređenoj deponiji komunalnog otpada grada Kutina. Zbog malog broja stanovnika u općini ne predviđa se uređenje deponije komunalnog otpada na području općine.

Suvremeni pristup problematici otpada temelji se na recikliranju sirovina u otpadu te iskorištavanju bio otpada.

Iskorištavanje bio otpada posebno je važan segment za općinu Velika Ludina koja je izrazito poljoprivredno područje. Planskim mjerama i sustavnom edukacijom stanovništva treba poticati izdvajanje organske komponente kućnog i biološkog otpada i njegovo korištenje u poljoprivredi.

U svim naseljima uredit će se reciklažna dvorišta sa kontejnerima za selekciju različitog otpada koji se može reciklirati: papir, limenke, plastika, baterije itd.

3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš

Prostorni Plan uređenja općine Velika Ludina ima značajnu ulogu i u sprječavanju nepovoljnih utjecaja na okoliš, prvenstveno kroz nekontrolirano i neplanirano korištenje prostora. Budući da je prostor najvrijedniji resurs, neophodno je prvenstveno djelovati na njegovu zaštitu, kao i unapređenje.

Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš postiže se naročito djelotvorno kroz izradu i provedbu dokumenata prostornog uređenja, pri čemu se korištenje i uređivanje prostora provodi na način da se omogućavaju takve djelatnosti koje ne ugrožavaju okoliš, a moguće su u suživotu sa povijesnom i prirodnom baštinom.

U okvirima ovog Plana sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš sagledano je s aspekta osnovnih značajki okoliša: zraka, vode i tla, kao i utjecaja ljudske djelatnosti u prostoru.

Bitan resurs koji treba očuvati su i šume, tako da se racionalno raspolaže sa šumama, te njihovo očuvanje kao važnog bio-ekološkog čimbenika.

Zaštita voda predstavlja bitan segment u okviru sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš.

Na ovom prostoru postoje i podzemni vodni resursi, te imaju i širi regionalni značaj, jer predstavljaju podlogu za rješenje vodoopskrbe šireg regionalnog prostora.

Za sve gospodarske namjene čije se uređenje planira na području općine Velika Ludina u glavnom projektu potrebno je predvidjeti:

- mjere zaštite zraka od onečišćenja
- mjere zaštite voda od onečišćenja
- mjere zaštite tla od onečišćenja
- mjere zaštite od buke

U Planu Općine Velika Ludina određuju se slijedeće mjere zaštite i sanacije ugroženih dijelova okoliša:

-za vode rijeka i potoka: uređenje vodotoka, gradnju građevina za odvodnju otpadnih voda, uređaja za pročišćavanje.

-za podzemne vode: odgovarajuće mjere zaštite, ograničavanjem širenja naselja u blizini i aktivnim mjerama zaštite.

-za područja II, III i IV kategorije stabilnosti, te za tla izložena eroziji prema posebnim mjerama

-za kvalitetna poljoprivredna tla: ograničenjem pretvaranja u građevinsko zemljište

-za vinograde i zradicionalne klijeti: očuvanjem i širenjem vinograda, te

onemogućavanjem gradnje koja izlazi iz okvira graditeljske baštine
-za područja bez kanalizacije: gradnju kanalizacije
-za osobito vrijedna područja prirode: sprječavanje devastacije.

U Planu je predviđeno da će se sva naselja u općini Velika Ludina opskrbljivati vodom za piće iz javnog vodoopskrbnog sustava, a tamo gdje nema vodovoda iz higijenski izgrađenih zdenaca. Otpadne vode će se odvoditi javnom kanalizacijom s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda, odnosno do njene izgradnje sakupljat će se u nepropusnim sabirnim jamama.

Unutar građevinskih područja naselja i u njihovoj neposrednoj blizini ne mogu se graditi građevine koje bi svojom upotrebom ugrožavale život i rad ljudi.

U gospodarskim građevinama podovi u kojima se drže životinje moraju biti nepropusni za tekućinu i imati rigole za odvodnju gnojnice. Dno i stijenke gnojišta do visine od 50 cm iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala. Gnojnice se ne smiju ispuštati u vodotoke.

pogled na Veliku Ludina sa obronaka Moslavačke gore

plantažni voćnjaci na blagim obroncima Moslavačke Gore

nizinski dio općine uz rijeku Česmu i Lonju

obronci Moslavačke Gore

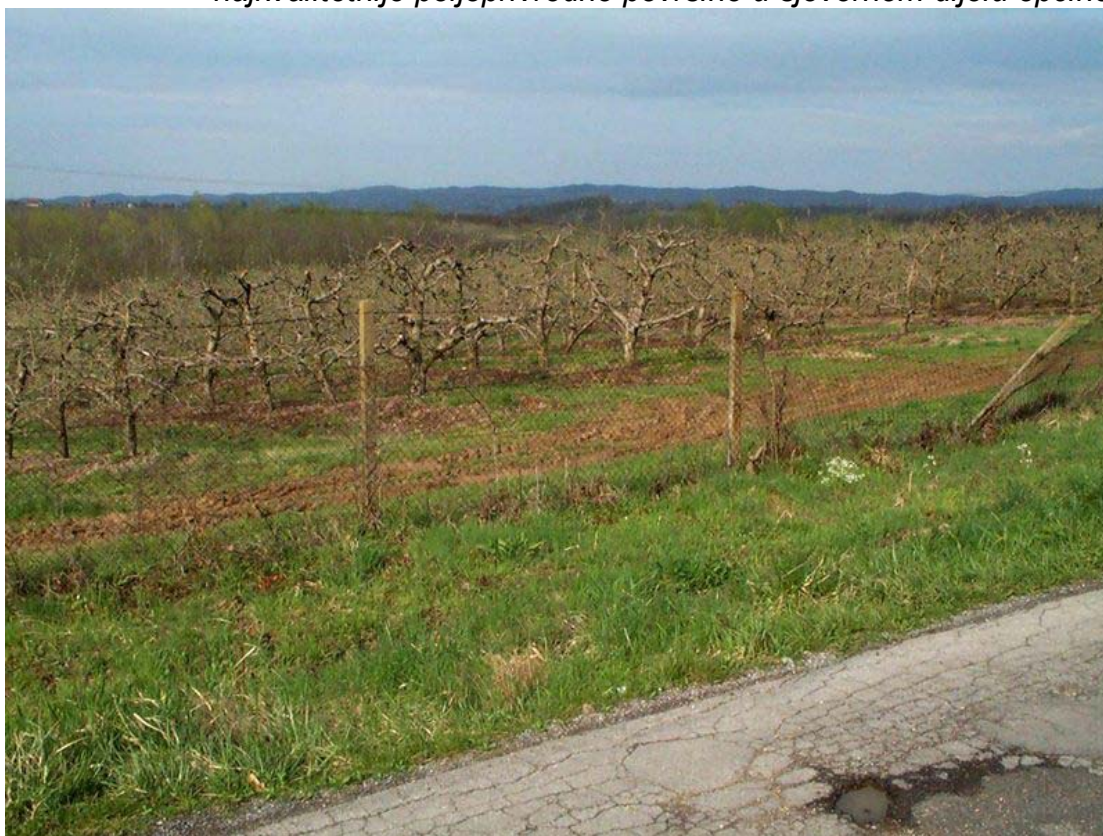

selo Ruškovića na obroncima Moslavačke gore

najkvalitetnije poljoprivredne površine u sjevernom dijelu općine

Pogled iz Velike Ludine prema Moslavačkoj gori - karakteristična slika pejzaža u sjevernom dijelu općine

naselje Velika Ludina okuplja sve značajnije javne i društvene sadržaje na području općine

Smještaj naselja u krajoliku je takav da se ona lociraju u udolinama. Time se izgrađene površine "sakrivaju" u reljefu.

bespravna gradnja izdvojenih novih objekata koji se smještaju usred poljoprivrednih površina.

nasip uz rijeku Česmu

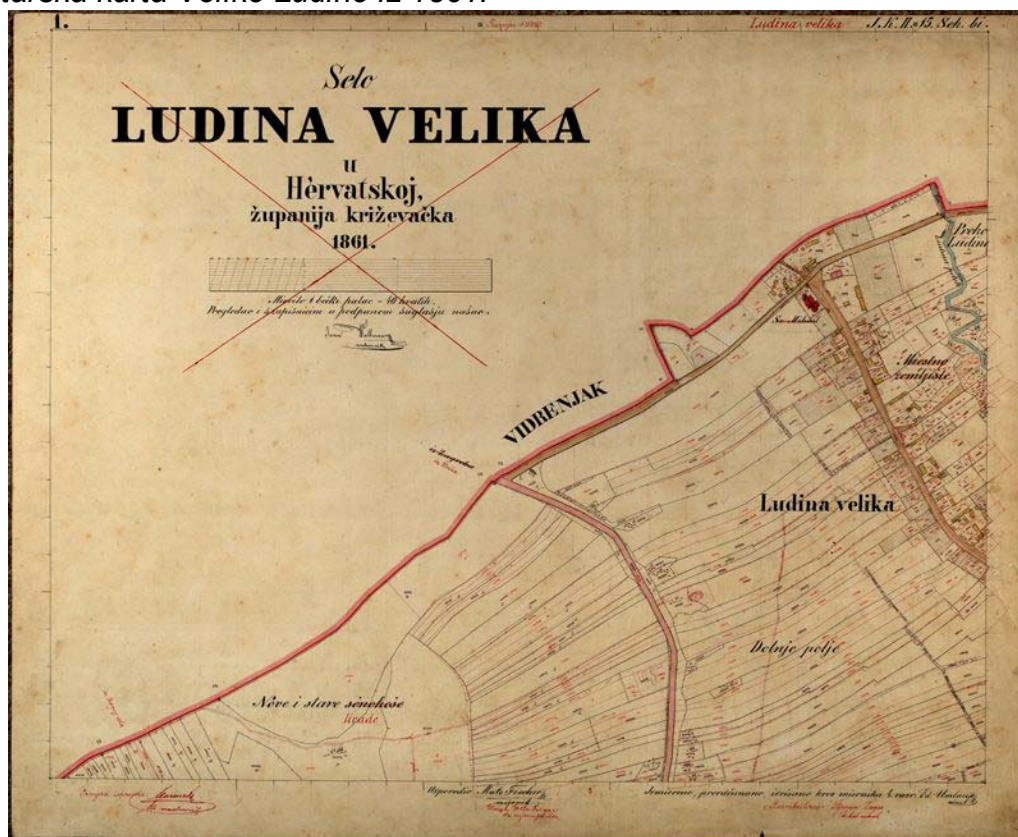

Moslavačka Gora

katstarska karta Velike Ludine iz 1861.

karta Josipa Szemana iz 1822. godine u župi Velika Ludina formirana su sva današnja naselja, a Velika Ludina značajno je središte tadašnje Moslavine

barokna crkva sv.Mihaela u Velikoj Ludini najznačajni je kulturno-povijensi spomenik na području općine

lokalitet poznat kao "TRI KRIŽA" na raskrižju cesta prema Popovači i Čazmi

Ludinica - raspelo kao tradicionalni način obilježavanja i identifikacije prostora

Katoličko Selišće tradicionalna drvena kuća sa trijemom orijentiranim prema dvorištu

Mala Ludina - tradicionalni drveni "trijem" koji je formatom, postavom, materijalima i oblikovanjem maksimalno prilagođen uklapanju okolinu

Obnovljen tradicionalni drveni "trijem" u selu Okoli

*Katoličko Selišće
tradicionalna drvena kuća sa podrumom u prirodnom kamenu*

Mala Ludina stambena zgrada od opeke sa karakterističnom betonskom nadstrešnicom iznad ulaza u podrum

Gornja Vlahinička - gospodarski objekt od opeke

Katoličko Selišće - gospodarska zgrada od opeke sa karakterističnim vezom koji osigurava provjetranje

*Mala Ludina
različite gospodarske zgrade u dvorišnom dijelu karakteristične seoske
građevne čestice*

Ostaci srednjevjekovnog naselja Podgrađe na Moslavačkoj Gori

Pogled sa obronaka Moslavačke Gore prema Velikoj Ludini

Voćnjaci u naselju Ludinica

Vinogradi u sjevernom dijelu općine

Karakteristična gospodarska zgrada u Katoličkom Selišću

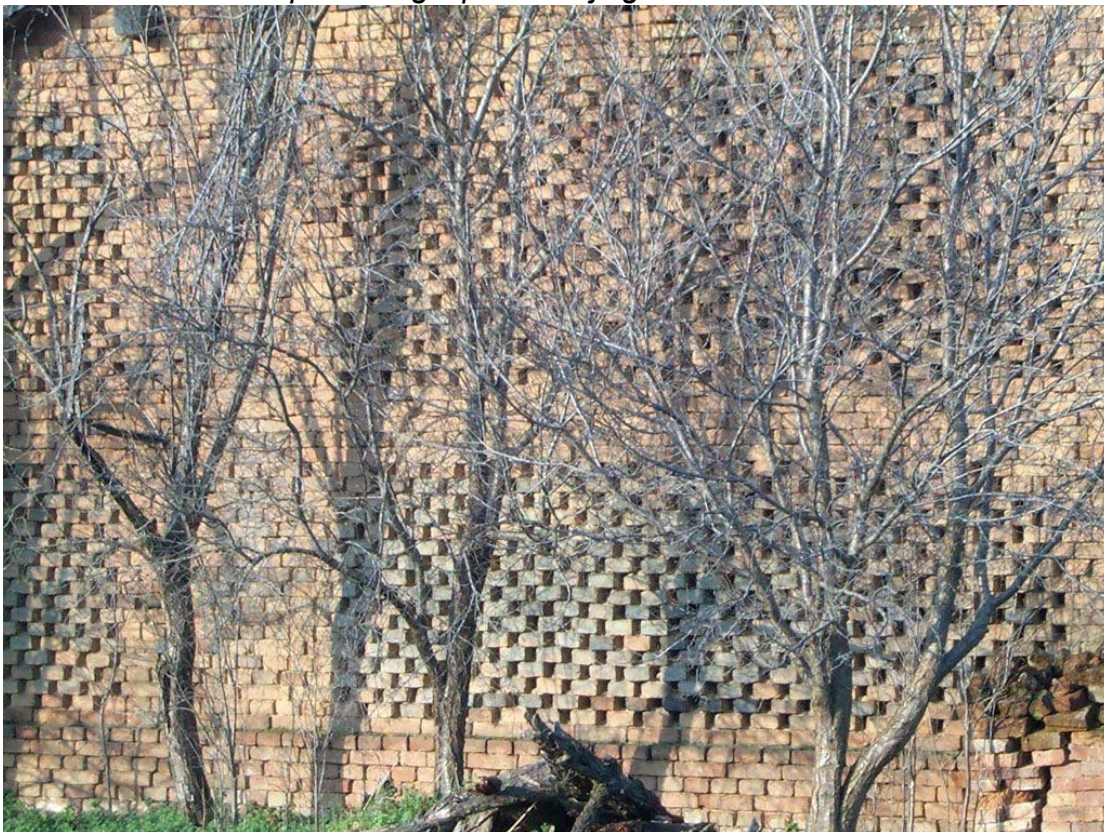

Autohtona posavska drvena arhitektura u selu Okoli

Karakteristični vez opeke na gospodarskoj zgradi u Katoličkom Selišću

Autohtona posavska arhitektura u drvu, kuća u Katoličkom Selišću

II ODREDBE ZA PROVOĐENJE

1. Uvjeti za određivanje namjene površina na području općine
2. Uvjeti za uređenje prostora
  - 2.1. Građevine od važnosti za županiju i državu
  - 2.2. Građevinska područja naselja
  - 2.3. Izgrađene strukture van naselja
3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti
4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti
5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava
6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina
7. Postupanje s otpadom
8. Mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš
9. Mjere provedbe plana
  - 9.1. Obveza izrade prostornih planova
  - 9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera
  - 9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni.

Članak 1.

PROSTORNIM PLANOM UREĐENJA OPĆINE Velika Ludina (u nastavku teksta: Planom) utvrđuju se uvjeti za uređivanje prostora općine, određuje se svrhovito korištenje, namjena, oblikovanje, obnova i saniranje građevinskog i drugog zemljišta; oblikovanje, izgradnja i obnova objekata i površina; zaštita okoliša te zaštita spomenika kulture i vrijednih dijelova prirode u području obuhvata Plana. Plan sadrži osnove razvitka u prostoru, ciljeve prostornog uređenja, namjenu prostora, mjerila, smjernice, mjere i uvjete za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora, te druge elemente od važnosti za područje Općine Velika Ludina.

Članak 2.

Plan se donosi za područje općine Velika Ludina koja je utvrđeno člankom 8. Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 10/97). Općina Velika Ludina obuhvaća 12 naselja: Gornja Vlahinička, Grabrov Potok, Grabričina, Katoličko Selišće, Kompator, Ludinica, Mala Ludina, Mustafina Klada, Okoli, Ruškovića, Velika Ludina i Vidrenjak. Plan obuhvaća područje veličine 103,60 km².

Članak 3.

Plan je sadržan u elaboratu "PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELIKA LUDINA" te se sastoji od:

TEKSTUALNOG DIJELA sa slijedećim sadržajem:

I. Obrazloženje

1. POLAZIŠTA

- 1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine Velika Ludina u odnosu na prostor i sustav županije i države
  - 1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru
  - 1.1.2. Prostorno-razvojne i resursne značajke
  - 1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja
  - 1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i

gospodarske podatke, te prostorne pokazatelje

2. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA

- 2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja
  - 2.1.1. Razvoj naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava
  - 2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora
  - 2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša
- 2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja
  - 2.2.1. Demografski razvoj
  - 2.2.2. Odabir prostorno-razvojne strukture
  - 2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture
  - 2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina
- 2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja
  - 2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora
  - 2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina
  - 2.3.3. Unaprjeđenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

- 3.1. Prikaz prostornog razvoja na području Općine Velika Ludina u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Sisačko-moslavačke županije
- 3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina
  - 3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina
- 3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti
- 3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora
  - 3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna područja
- 3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava
  - 3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav
  - 3.5.2. Energetski sustav
  - 3.5.3. Vodnogospodarski sustav
- 3.6. Postupanje s otpadom
- 3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš

II Odredbe za provođenje

1. Uvjeti za određivanje namjene površina na području općine
2. Uvjeti za uređenje prostora
  - 2.1. Građevine od važnosti za županiju i državu
  - 2.2. Građevinska područja naselja
  - 2.3. Izgrađene strukture van naselja
3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti
4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti
5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava
6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina
7. Postupanje s otpadom
8. Mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš
9. Mjere provedbe plana
  - 9.1. Obveza izrade prostornih planova

9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera

9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni.

GRAFIČKOG DIJELA sa slijedećim kartografskim prikazima:

1.	KORIŠTENJE I NAMJENA PROSTORA	1 : 25000
2.	INFRASTRUKTURNI SUSTAVI I MREŽE	
2.1.	PROMETNA MREŽA	1 : 25000
2.2.	ELEKTROENERGETSKA MREŽA	1 : 25000
2.3.	TELEKOMUNIKACIJSKA INFRASTRUKTURNA MREŽA	1 : 25000
2.4.	VODOVODNA INFRASTRUKTURNA MREŽA	1 : 25000
2.5.	KANALIZACIONA INFRASTRUKTURNA MREŽA	1 : 25000
2.6.	PLINSKA INFRASTRUKTURNA MREŽA	1 : 25000
3.1.	UVJETI KORIŠTENJA I ZAŠTITE PROSTORA	1 : 25000
3.2.	GRADITELJSKA BAŠTINA	1 : 25000
4.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA	
4.1.	GORNJA VLAHINIČKA	1 : 5000
4.2.	GRABROV POTOK	1 : 5000
4.3.	GRABRIČINA	1 : 5000
4.4.	KATLIČKO SELIŠĆE	1 : 5000
4.5.	KOMPATOR	1 : 5000
4.6.	LUDINICA	1 : 5000
4.7.	MALA LUDINA	1 : 5000
4.8.	MUSTAFINA KLADA	1 : 5000
4.9.	OKOLI	1 : 5000
4.10.	RUŠKOVICA	1 : 5000
4.11.	VELIKA LUDINA	1 : 5000
4.12.	VIDRENJAK	1 : 5000

Članak 4.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE VELIKA LUDINA izrađen je radi osiguranja temeljnih uvjeta za društveni i gospodarski razvitak, zaštitu okoliša, svrhovito korištenje prostora, prirodnih, kulturnih i povijesnih dobara.

Određeni su slijedeći ciljevi prostornog uređenja:

- unapređenje načina korištenja postojećih građevinskih područja naselja
- osiguravanje građevinskih područja za izgradnju objekata gospodarske namjene
- zaštita i unapređenje ukupnog stanja okoliša (vode, šume, polj. zemljište)
- prilagodba novih zahvata u prostoru karakteristikama postojećih naselja
- očuvanje i unapređenje načina korištenja postojećih prirodnih i krajobraznih vrijednosti
- očuvanje, obnova i svrhovito korištenje spomenika kulture i graditeljske baštine kao najvrijednijih elemenata identiteta prostora

1. Uvjeti za određivanje namjene površina na području općine Velika Ludina

Članak 5.

Namjene površina na području općine određene su na kartografskom prikazu 1. KORIŠTENJE I NAMJENA PROSTORA u mjerilu 1:25000

Planom su određene slijedeće namjene površina:

1. Građevinska područja naselja s oznakom GP
  - izgrađeni dio građevinskih područja naselja
  - neizgrađeni dio građevinskih područja naselja
2. Izgrađene strukture van građevinskog područja naselja
  - gospodarska namjena s oznakom I1 i I2
  - iskorištavanje mineralnih sirovina s oznakom E
  - turistička namjena s oznakom T
  - športsko rekreacijska namjena s oznakom R
3. Poljoprivredne površine - obradive
  - poljoprivredno tlo s oznakama P1, P2 i P3
4. Šumske površine
  - šume gospodarske, zaštitne i osnovne namjene s oznakom Š1, Š2 i Š3
5. Ostale poljoprivredne i šumske površine s oznakom PŠ
6. Vodene površine s oznakom V
7. Ostale površine
  - površine infrastrukturnih sustava s oznakom IS
  - groblja s oznakom G
  - zaštićena cjelina parka prirode Lonjsko polje s oznakom PP
  - zaštićena graditeljska baština s oznakom AP

2. Uvjeti za uređenje prostora

Članak 6.

Građevinska područja naselja određena su oznakom GP za gradnju i razvoj naselja. Sastoje se od izgrađenog dijela i dijela predviđenog za novu izgradnju. U njima je moguća gradnja stambenih, poslovnih, stambeno-poslovnih, pomoćnih i gospodarskih građevina, zgrada za javne potrebe, sport i rekreaciju, komunalne infrastrukture, parkova, prometnih površina u naselju i ostalih pratećih sadržaja koji svojom veličinom ne izlaze iz okvira individualne stambene izgradnje.

Članak 7.

Građevinska područja za gospodarsku namjenu s oznakom I1 i I2 predviđena su za gradnju isključivo gospodarskih građevina. Unutar njih mogu se graditi proizvodne, servisne, skladišne, komunalne zgrade, građevinski pogoni, pogoni za preradu mineralnih sirovina, zgrade za stočarsku proizvodnju i druge gospodarske potrebe, uredi, trgovine i ugostiteljski sadržaji koji se smatraju bučnom djelatnošću i ne mogu se smjestiti unutar stambenih zona. U ove zone mogu se smjestiti sadržaji koji bitno ne onečišćuju okoliš, odnosno oni kod kojih se mogu osigurati propisane mjere zaštite okoliša.

Članak 8.

Područja za iskorištavanje mineralnih sirovina s oznakom E određena su za korištenje mineralnih sirovina (nafte i plina) u naselju Okoli. Unutar ovih zona smještene su građevine CPS i PSP Okoli s pratećim postrojenjima.

Članak 9.

Područja turističke namjene s oznakom T određena su za razvoj turističke ponude koja se zasniva na pružanju usluga seoskog turizma uz korištenje svih potencijala prirodnog bogatstva Općine.

Članak 10.

Područja športsko-rekreacijske namjene s oznakom R smještene su unutar granica građevinskog područja i izvan građevinskog područja. Unutar ovih zona dozvoljena je izgradnja površina za sport i rekreaciju s pratećim građevinama.

Članak 11.

U planu su određene za poljoprivredno korištenje veće površine s oznakama P1, P2 i P3, površine unutar planiranih građevinskih područja naselja i radnih zona, do privođenja utvrđenoj namjeni i površine unutar užeg vodozaštitnog područja, koje se moraju koristiti u skladu s kriterijima zaštite voda.

Izgradnja na poljoprivrednom zemljištu može se vršiti jedino pod uvjetima propisanim ovim Planom.

Poljoprivredne površine za razvoj voćarstva i vinogradarstva predstavljaju temelj gospodarskog razvitka Općine Velika Ludina. Ove se površine ne smiju smanjivati.

Članak 12.

U Planu su određene kao šumsko zemljište sve postojeće šume s oznakom Š i PŠ. Šume se ne mogu krčiti radi gradnji stambenih, poslovnih ili gospodarskih građevina. Zbog njihovog ekološkog značenja određuju se slijedeće mjere čuvanja i zaštite šuma i šumskog zemljišta:

-šumske površine definirati sukladno njihovoj rasprostranjenosti, te poštivati odgovarajuću udaljenost od njihovog ruba pri planiranju drugih sadržaja

-očuvati šume s posebnom namjenom, a naročito šume posebnih rijetkosti ili ljepota, te šume posebnog znanstvenog ili povijesnog značenja

-čuvati i zaštititi izvorna obilježja krajobraza uključujući livade i proplanke, te omogućiti gradnju samo onih građevina što po svojoj namjeni spadaju u šumske prostore (planinarski domovi, izletišta, lovački domovi i sl.)

Članak 13.

U Planu su određene vodne površine s oznakom V i vodozaštitna područja u podnožju Moslavačke gore u blizini naselja Ruškovića, Mustafina Klada i Ludinica. Vodozaštitna područja određena su posebnim odlukama na temelju hidrogeoloških istraživanja.

U cilju zaštite podzemnih voda u naseljima Ruškovića, Ludinica i Mustafina Klada ograničeno je širenje građevinskog područja, te se u njima mora izgraditi

vodonepropusna kanalizacija. Do gradnje vodonepropusne kanalizacije može se odobriti gradnja stambenih građevina s nepropusnim sabirnim jamama.

Zabranjena je gradnja postrojenja za proizvodnju i skladištenje štetnih tvari, gradnja ribnjaka i šljunčara, gradnja stočnih i peradarskih farmi i drugih posebnih zagađivača. Za privremeno odlaganje sirovina, gotovih proizvoda i otpada u vodozaštitnom području potrebno je izgraditi kontrolirane nepropusne površine.

Mjerama zaštite vodozaštitnog područja osigurava se zaštita crpilišta od namjernog ili slučajnog zagađenja kao i od drugih utjecaja što mogu nepovoljno djelovati na zdravstvenu ispravnost vode i izdašnost crpilišta.

Mjere zaštite podzemnih voda obavezno se provode u zoni šireg vodozaštitnog područja Moslavačke gore označenog na grafičkom prikazu vodoopskrbe i vodnog gospodarstva.

Zone zaštite izvorišta odnosno crpilišta određene su na osnovi hidrogeoloških, sanitarnih i drugih istraživanja za svako izvorište posebno, a prema stupnju opasnosti od zagađenja dijele se na crpilišta, uže i šire vodozaštitno područje, te utjecajno područje.

Crpilište mora biti ograđeno ogradom što onemogućuje pristup nezaposlenima, a omogućuje nadzor crpilišta. Unutar vodocrpilišta smiju se nalaziti samo objekti i uređaji što služe za pogon i čuvanje crpilišta. Način uređenja i korištenja crpilišta određuje se za svako vodozaštitno područje posebno, sukladno vodopravnim uvjetima i suglasnostima.

Članak 14.

Prometni i infrastrukturni sustavi i koridori prikazani su u grafičkim prikazima u mj 1:25000, a uvjeti za njihovu izgradnju i korištenje propisani su posebnim uvjetima, suglasnostima i mišljenjima iz područja telekomunikacija, elektroenergetike, vodoprivrede, cestovnog prometa, naftovoda, željezničkog prometa i dr.

Članak 15.

Područje za groblje označeno s oznakom G omogućava korištenje i proširenje postojećeg centralnog groblja Općine Velika Ludina.

Članak 16.

Ostale površine – zaštićene cjeline s oznakom PP i AP predstavljaju područje zaštićenog Parka prirode Lonjsko Polje i arheološka područja zaštićene graditeljske baštine. Sve djelatnosti na ovom području odvijaju se uz suglasnost i nadzor Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša i Ministarstva kulture.

2.1. Građevine od važnosti za Državu i županiju

Članak 17.

Planom su utvrđena slijedeća područja i građevine od važnosti za državu i županiju:

1. Područja i građevine od važnosti za državu:
  - eksploatacijsko polje nafte i plina Okoli
  - centralna plinska stanica Okoli
  - dalekovodi, transformatorska i rasklopna postrojenja napona 220 kV i 400 kV
  - trasa željezničke pruge velike propusne moći na pravcu Zagreb-Kutina

- energetski koridor magistralnog plinovoda
- koridor magistralnog naftovoda JANAF
- podzemno spremište plina Okoli
- park prirode Lonjsko polje

2. Područja i građevine od važnosti za županiju

- krajolik Moslavačke gore
- županijsko lovište br. 13 Velika Ludina
- mjerno redukcijske stanice (MRS) i redukcije stanice (RS) plinoopskrbe
- župna crkva sv.Mihovila u Velikoj Ludini
- srednjevjekovni burgovi Košutgrad i Jelengrad s pripadajućim arheološkim zonama

2.2. Građevinska područja naselja

Članak 18.

Građevinska područja naselja prikazana su na kartografskim prikazima 4.GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA u mjerilu 1:5000.

Sastoje se od:

1. Izgrađenog dijela građevinskog područja naselja unutar kojeg je moguća izgradnja zamjenskih građevina ili rekonstrukcija postojećih, te izgradnja novih građevina u skladu s odredbama ovog Plana.
2. Neizgrađenog dijela građevinskog područja u kojem je omogućen daljnji razvoj i planska izgradnja naselja

Građevinska područja naselja su površine unutar kojih se može vršiti izgradnja građevina stambene namjene s pratećim sadržajima mješovite namjene, društvene namjene, poslovne namjene, sakralnih građevina, građevina za šport i rekreaciju te infrastrukturnih građevina.

Opća pravila uređivanja naselja

Ako se predviđa bilo kakva građevinska intervencija na građevinama zaštićenim kao pojedinačni spomenici kulture (rekonstrukcija, dogradnja, radovi popravaka i održavanja i sl.) ili nova izgradnja na područjima za koje su utvrđeni posebni uvjeti zaštite, treba ishoditi suglasnost nadležnih državnih službi (Ministarstva kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu i dr.).

Županijski ured koji izdaje lokacijske i građevne dozvole može zatražiti mišljenje i za građevine izvan predjela zaštite, osobito u dijelu koji graniči sa zaštićenim predjelom, ako se građevine nalaze na osobito vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajolika.

Očuvanje tradicijske slike naselja i oblikovanja zgrada

OBLIK NASELJA

Da bi se očuvala tradicijska slika naselja ne smije se spajati nekoliko naseobinskih (graditeljskih) grupacija u jedno površinom veliko naselje. Osobito se moraju izbjegavati duga i neprekinuta građevna područja duž cesta i putova, te ujednačeno i pravilno parceliranje građevnih čestica (zadržati oblike tradicijskih parcela koliko god je moguće). Postojeća područja nove izgradnje zaokružiti kao manje cjeline, nove zgrade planirati grupirano unutar dozvoljenog građevnog područja, te pojedine grupe povezati koristeći prirodne i pejzažne činitelje krajolika. Nije dopustivo mijenjati tipologiju naselja ili njegovih dijelova (čvrste, kompaktne, manje jezgre) te u vezi s tim širenje naselja predvidjeti formiranjem

novih okućnica u skupinama a nikako ih ne treba širiti izvan postojeće strukture (primjerice ako je formirano duž samo jedne strane puta ne bi trebalo predvidjeti njegovo širenje na drugu stranu). Potrebno je uzeti u obzir da je gotovo u svim naseljima općine prirodni prirast vrlo nizak pa je stoga i potreba za širenjem građevinskih zona vrlo mala.

OBLIKOVANJE ZGRADA

Obnavljati starije vrednije zgrade i skupine tradicijskog graditeljstva u izvornom stanju. Izvornu arhitekturu obnavljati u skladu s tradicijskim elementima i zakonitostima oblikovanja, te izvornim materijalima (kamen, opeka, drvo, crijep...) i načinima njihove obrade. Isto tako prilikom građevnih prilagodbi (adaptacija) i dogradnji starih zgrada treba poštivati izvorna tradicijska obilježja. Svaka nova građevina, stambena i gospodarska, mora svojim oblikovnim karakteristikama i upotrebi građevnih materijala uspostaviti harmoničan odnos s postojećim vrijednostima, odnosno treba biti u najvećoj mjeri usklađena s mjerilom zatečenih zgrada i nasebinskih ambijenata. Nove zgrade izvoditi kao izdužene prizemnice (s podrumom ili potkrovljem), dvostrešnog skošenog ili poluskošenog krovišta, te tradicijskog tipa pokrova. U gradnji i obradi pročelja u što većoj mjeri koristiti drvo. Neprihvatljivi su oblikovni elementi stambenih građevina balkoni, metalne ograde, ravni krovovi, "tornjići"... U slučaju izgradnje nove zidane kuće uz staru drvenu, nužno je novogradnju smjestiti tako da se sačuva i stara kuća i da obje kuće imaju makar i maleno dvorište; moguće je staru kuću zadržati kao pomoćnu zgradu ili je prilagoditi i opremiti u svrhu seoskog turizma. Predvidjeti izvedbu novih i obnovu starih tipova tradicijskih ograda parcela (živica, drvene letvice i sl.). Obnavljati zajedničke seoske bunare i mostove po mogućnosti prema izvornom stanju. Zaustaviti izgradnju novih kuća za odmor (vikendica), a zainteresiranima nuditi napuštene tradicijske okućnice s izvornim zgradama graditeljske baštine. Za ove je objekte, nakon obnove i revitalizacije, preporučljivo predvidjeti i mogućnost prezentacije u edukativnoj, turističkoj i kulturnoj ponudi općine. Izvan građevnog područja na potezima kultiviranih krajolika - zone vinograda, nove vinogradarske kleti tipološki, gabaritima, smjerom krovišta te primijenjenim materijalima u najvećoj mjeri uskladiti sa zatečenim starim tradicijskim kletima. Posebno treba istaknuti neophodno pridržavanje kontinuirane linije izgradnje prema zatečenom stanju, bez uvlačenja ili većeg približavanja prilaznim putovima od poteza postojeće izgradnje.

2.2.1. Oblici i veličine građevnih čestica

Članak 19.

Građevna čestica mora imati površinu i oblik koji omogućuje njeno racionalno korištenje i izgradnju u skladu s odredbama ovog plana.

Članak 20.

Minimalne veličine građevinskih čestica za izgradnju stambenih i poslovnih građevina su slijedeće:

- za prizemne građevine bez stambenog potkrovlja minimalna širina parcele iznosi 10m, minimalna dubina parcele 20m, a minimalna površina 200m²
- za prizemne građevine sa stambenim potkrovljem i jednokatne građevine minimalna širina parcele iznosi 15m, minimalna dubina

parcele 25m, a minimalna površina 400m²

-za katne građevine sa stambenim potkrovljem minimalna širina parcele iznosi 20m, minimalna dubina parcele 30m, a minimalna površina 600 m².

-za izgradnju gospodarskih građevina minimalna širina čestice je 20m, minimalna dubina 40m, a minimalna površina 1000m².

Iznimno od stavka 1 ovog članka kod zamjene postojeće građevine novom, odnosno u slučaju interpolacije u već izgrađenim dijelovima naselja nova se građevina može graditi i na postojećoj građevnoj čestici manje veličine od propisane, ali pod uvjetom da je veličina te građevine i njena lokacija u skladu sa svim odredbama koje se odnose na bruto izgrađenost, te minimalne udaljenosti od ceste, susjedne međe i drugih građevina.

Članak 21.

Maksimalna površina građevne čestice za izgradnju stambenih i poslovnih građevina iznosi za izgradnju građevina na slobodnostojeći način 2000m²

Iznimno od prethodnog stavka maksimalna površina građevne čestice za izgradnju stambenih građevina unutar građevinskog područja naselja Velika Ludina iznosi za izgradnju građevine na slobodnostojeći način iznosi 1000m².

Članak 22.

Površine građevnih čestica višestambenih, javnih i društvenih zgrada utvrđuju se prema potrebama tih građevina i nužno obuhvaćaju zemljište ispod građevine i zemljište potrebno za redovitu uporabu građevine.

2.2.2. Namjena građevina

Članak 23.

Na građevinskim česticama unutar građevinskih područja naselja predviđena je izgradnja novih, odnosno rekonstrukcija postojećih građevina sljedećih namjena:

- stambena
- pomoćna
- gospodarska u funkciji poljoprivredne proizvodnje i uzgoja životinja ograničenog kapaciteta
- poslovne bez štetnih utjecaja na okoliš
- mješovite namjene
- društvene
- sakralne
- šport i rekreacija
- dječja igrališta
- parkovi i zaštitno zelenilo
- infrastrukturne i komunalne građevine i uređaji bez štetnih utjecaja na okoliš

Na jednoj građevnoj čestici može se izgraditi samo jedna stambena ili poslovna građevina. Uz stambenu građevinu na istoj čestici može se izgraditi poslovna građevina ili se dio stambene građevine može prenamijeniti za poslovnu djelatnost. Uz stambenu i poslovnu građevinu mogu se u svrhu redovitog korištenja istih izgraditi i pomoćne i gospodarske građevine.

Članak 24.

Poslovnim građevinama smatraju se uredi, trgovački i ugostiteljski sadržaji, uslužne djelatnosti, manje radionice i sl.

Članak 25.

Pomoćnim građevinama smatraju se garaže, drvarnice, spremišta, nadstrešnice i sl.

Članak 26.

Unutar građevinskog područja seoskih naselja dozvoljava se izgradnja gospodarskih građevina.

Gospodarskim građevinama bez izvora zagađenja smatraju se šupe, kolnice, sjenici, ljetne kuhinje, spremišta poljoprivrednih strojeva i proizvoda, sabirališta mlijeka i sl.

Gospodarskim građevinama s izvorima zagađenja smatraju se štale, svinjci, kokošinjci, kunićnjaci i sl.

Članak 27.

Gospodarske građevine s izvorima zagađenja mogu se graditi za uzgoj i tov stoke i peradi sljedećeg kapaciteta:

- goveda do 10 kom.
- konja do 5 kom.
- svinja do 20 kom.
- peradi do 500 kom.
- sitnih glodavaca (zečevi, činčile, nutrije) do 100 kom.

Veličina građevine određuje se prema sljedećim normativima:

- goveda i konji 10m² po grlu
- svinje 5m² po grlu
- perad 0.1 m² po komadu
- sitnih glodavaca 0.5m²

Izgradnja građevine omogućena je za istovremeni uzgoj najviše 3 različite vrste životinja.

2.2.3. Veličina i površina građevina

Članak 28.

Najveća dozvoljena tlocrtna veličina građevina iznosi

- za prizemne građevine bez stambenog potkrovlja 200m²,
- za prizemne građevine sa stambenim potkrovljem i jednokatne građevine 150m²,
- za katne građevine sa stambenim potkrovljem 125m²,

Minimalna površina stambene građevine iznosi 70m². Stambene građevine moraju u higijenskom i tehničkom smislu zadovoljavati važeće standarde tj. imati odgovarajuću površinu, prostorije i sanitarni čvor.

Članak 29.

Koeficijent izgrađenosti čestice izračunava se kao odnos zbroja tlocrtnih površina svih građevina na čestici / površina čestice.

Koeficijent izgrađenosti za čestice unutar stambenih područja naselja može biti najviše 0,5.

Članak 30.

Na području Općine Velika Ludina dozvoljava se izgradnja stambenih, stambeno-poslovnih i poslovnih zgrada maksimalne visine prizemlje + jedan kat i potkrovlje. Iznimno maksimalna visina zgrada u središtu naselja Velika Ludina može iznositi prizemlje + dva kata.

Visina poslovne, gospodarske ili pomoćne građevine ne smije biti viša od visine stambene građevine s kojom se nalazi na istoj parceli i čini funkcionalnu cjelinu.

Članak 31.

Dozvoljene visine vijenaca stambenih i poslovnih građevina su sljedeće:

- prizemne građevine do 4.0 m
- prizemne građevine sa stambenim potkrovljem do 5.5 m
- katne građevine do 7.0 m
- katne građevine sa stambenim potkrovljem do 8.5 m

Članak 32.

Ispod stambenih, poslovnih i pomoćnih građevina mogu se graditi podrumi ukoliko to dozvoljavaju konfiguracija terena, nivo podzemne vode i dubina kanalizacije. Podrumom se smatra dio građevine čija je kota stropa najviše 100 cm viša od kote okolnog uređenog terena.

Stambenim potkrovljem se smatra uređeni tavanski prostor ispod krovne konstrukcije, a iznad vijenca posljednje etaže. Visina nadozida potkrovlja ne smije prelaziti 1.20 m od kote nosive konstrukcije.

2.2.4. Smještaj građevina na parceli

Članak 33.

Stambene, poslovne i stambeno-poslovne građevine se u pravilu grade prema ulici, a pomoćne i gospodarske građevine u dubini parcele iza tih građevina.

Iznimno se može dozvoliti i postavljanje pomoćnih građevina na regulacijsku liniju ukoliko to zahtijeva konfiguracija terena.

Članak 34.

Građevine koje se izgrađuju na slobodnostojeći način ne mogu se graditi na udaljenosti manjoj od 3m od susjedne međe, ako na tu stranu imaju orijentirane otvore. Iznimno udaljenost građevine od susjedne međe može biti i manja, ali ne manja od 1m i to u slučaju da smještaj građevine na susjednoj parceli omogućava postizanje propisanog razmaka između građevina od 6m.

Članak 35.

Međusobni razmak građevina na susjednim parcelama mora biti veći od visine više građevine, odnosno ne manji od 6m. Visina građevine mjeri se na zabatnoj strani od sljemena do završne kote uređenog terena, a na ostalim stranama od

visine vijenca do završne kote uređenog terena.

Međusobni razmak građevina u već izgrađenom dijelu naselja može iznimno biti i manji pod uvjetom da je u glavnom projektu za ishođenje građevne dozvole dokazano da konstrukcija građevine ima povećani stupanj otpornosti na rušenje od elementarnih nepogoda.

Članak 36.

Najmanja udaljenost građevine od regulacijske linije određuje se:

- za stambene i pomoćne građevine visine do 5,5 m najmanja udaljenost je 3 m
- za stambene i pomoćne građevine visine veće od 5,5 m najmanja udaljenost je 5 m
- za gospodarske građevine najmanja udaljenost je 20m, iznimno uz županijsku cestu građevine se ne smiju locirati na udaljenosti manjoj od dvije visine građevine od ruba kolnika te ceste, gdje se visinom smatra visina sljemena, ako je zabatni zid paralelan s cestom, odnosno visina vijenca u ostalim slučajevima.

Članak 37.

Prilazne otvorene stepenice, terase u razini terena ili do maksimalno 60 cm iznad razine terena moraju se graditi tako da se osigura nesmetan prilaz na stražnji dio građevinske parcele minimalne širine 3m.

Ove površine ne uračunavaju se u izgrađenost čestice.

Članak 38.

Ako građevna čestica graniči s vodotokom udaljenost regulacijske linije parcele od granice vodnog dobra ne može biti manja od 20m. Građevna čestica na može se osnivati na način koji bi onemogućavao uređenje korita i pristup vodotoku.

Članak 39.

Pomoćne građevine – garaža i spremišta – mogu se izgraditi i na granici sa susjednom česticom uz uvjet da se prema susjednoj parceli izgradi vatrootporni zid, da se u zidu prema susjedu ne grade otvori i da se odvod krovne vode i snijega riješi na vlastitoj čestici.

Članak 40.

Udaljenost gospodarskih građevina s izvorom zagađenja od stambenih i poslovnih građevina ne može biti manja od 12m. Gnojišta se moraju izvesti vodoneropusno.

Udaljenost gnojišta od stambenih i poslovnih građevina ne može biti manja od 15m, od zdenaca i ulične ograde ne manja od 20m.

Udaljenost pčelinjaka od stambenih, poslovnih i gospodarskih građevina u kojima boravi stoka ne može biti manja od 10m.

Izgradnja gospodarskih građevina s izvorom zagađenja nije dozvoljena na udaljenosti manjoj od 200m od društvenih djelatnosti Općinskog središta Velike Ludine, te u područjima posebnog režima zaštite (nalazišta pitke vode).

Članak 41.

Udaljenost gnojišta i gospodarskih građevina u kojima se sprema sijeno i slama ili su izrađeni od drveta mora iznositi od susjedne međe najmanje 5m.

Izuzetno udaljenost gnojišta od susjedne međe može biti manja, ali ne manja od 1m pod uvjetom da se na toj dubini susjedne građevne čestice utvrđuju uvjeti ili već postoji gnojište odnosno građevina s izvorima zagađenja.

Udaljenost pčelinjaka od susjedne međe ne može biti manja od 5m, ako su letišta okrenuta prema međi, a 3m ako su okrenuta u suprotnom pravcu.

2.2.5. Oblikovanje građevina

Članak 42.

Oblikovanje novih građevina mora biti usklađeno sa morfološkim osobinama područja i vrstom građevine. Pročelja građevina treba izvoditi oblogom u drvetu, žbuci ili opeci.

Sva krovništa izvode se kao dvostrešna kosa krovništa. Nagib krovništa ovisan je o tipu građevine, iznosi 30 - 45 stupnjeva. Pokrov krovništa izvoditi crijepom. Položaj sljemena usporedan je s dužom stranicom građevine.

Osvjetljenje potkrovlja riješiti prozorima na zabatnom zidu građevine ili krovnim prozorima izvedenim u ravnini krovne plohe. Izbjegavati rješavanje prozora u potkrovlju krovnim kućicama i izgradnju balkona na zabatnim zidovima građevine.

Članak 43.

Na zidovima građevina koji su izgrađeni na udaljenosti manjoj od 3m od susjedne međe ne mogu se projektirati niti izvoditi otvori.

Otvorima se ne smatraju fiksna ustakljenja neprozirnim staklom maksimalne veličine 60x60cm, dijelovi zida od staklene opeke, ventilacijski otvori maksimalnog promjera 15cm kroz koje se ventilacija odvija prirodnim putem i kroz koje nije moguće ostvariti vizualni kontakt.

Na zidovima građevina koji su izgrađeni na udaljenosti najmanje 1m od susjedne međe mogu se izvoditi otvori parapeta 1.60m od kote gotovog poda s otvaranjem na otklop.

2.2.6. Uređenje građevne čestice

Članak 44.

Ulične ograde podižu se iza regulacijske linije prema ulici. Udaljenost vanjskog ruba ulične ograde od osi ceste mora iznositi najmanje od ruba magistralne županijske ceste 8m, od ostalih cesta manjeg značaja najmanje 5m.

Ulične ograde moraju se izvoditi na način da najmanje 50% vertikalne površine ograde bude transparentno. Najviša visina ograde može biti 120cm.

Ograde se mogu izvoditi iz metala, drva, žice, živice, te u kombinacijama ovih materijala. Ograda može imati zidani sokl visine najviše 50cm. Ograde između čestica grade se prema mjesnim običajima, u visini od najviše 150cm.

Prostor između regulacionog i građevnog pravca mora se urediti kao zelena površina sa kolnim ulazom širine najviše 3.0m. U prostoru između građevnog i regulacionog pravca ne mogu se izvoditi montažni objekti i nadstrešnice niti uređivati parkirališta.

Pristup do pomoćnih i gospodarskih građevina u dvorištu izvodi se sa dvije betonirane vozne trake širine 0.5m, između kojih se izvodi zatravnjena površina.

Neizgrađeni dio građevne čestice treba urediti kao zelenu površinu koja se koristi kao travnjak, cvijetnjak ili vrt.

Dio seoske građevne čestice uređen kao gospodarsko dvorište na kojem slobodno borave domaće životinje mora se ograditi ogradom koja onemogućava izlaz stoke i peradi.

Članak 45.

Zabranjuje se postavljanje žičanih, zidanih, kamenih i drugih ograda i potpornih zidova kojima bi se sprječavao slobodan prolaz uz vodotoke, te koji bi smanjili propusnu moć vodotoka ili na drugi način ugrozili vodotok.

Teren oko građevine, potporne zidove, terase i sl. treba izvesti na način da se ne narušava izgled naselja, te da se ne promjeni prirodno otjecanje vode na štetu susjednog zemljišta i građevine.

Članak 46.

Kada se građevna čestica formira na način da svojom bočnom ili stražnjom stranom graniči sa zaštitnim pojasom magistralne ceste ili željezničke pruge mora se ograditi uz te međe na način koji onemogućava izlaz ljudi i domaćih životinja.

2.2.7. Način i uvjeti priključenja građevne čestice na javnu prometnu površinu i komunalnu infrastrukturu

Članak 47.

Svaka građevna čestica mora imati neposredan pristup na javnu prometnu površinu u širini minimalno 3.0m .

U slučaju da se čestica nalazi uz ceste različitog značaja priključak čestice ostvaruje se na cestu nižeg značaja.

U slučaju kada se prilaz građevne čestice na javnu prometnu površinu ostvaruje preko privatnog puta taj put mora biti sastavni dio jedinstvene građevne čestice.

Služnost prilaza na građevnu česticu može se utvrđivati samo izuzetno i to do osnivanja javne prometne površine.

Članak 48.

Stambene i poslovne građevine moraju se obvezno priključiti na vodovodnu mrežu, ako za to postoje tehnički uvjeti. Ako vodovodna mreža nije izgrađena opskrba pitkom vodom rješava se iz higijenskih zdenaca.

Otpadne vode iz domaćinstva moraju se upuštati u kanalizacijski sistem, ako za to postoje tehnički uvjeti ili u nepropusne sabirne jame koje se moraju redovito prazniti po ovlaštenom poduzeću.

Priključivanje građevina na električnu mrežu moguć je u svim građevinskim područjima naselja na način propisan od nadležnog distributera.

2.3. Izgrađene strukture van naselja

Članak 49.

Izvan građevinskih područja naselja mogu se uređivati površine i graditi građevine na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju, korištenje drugih građevina, te da ne ugrožavaju vrijednost čovjekovog okoliša i krajolika, a po svojoj namjeni zahtijevaju izgradnju izvan građevinskog područja kao što su:

infrastrukturne građevine (prometne, energetske, komunalne itd.)
sportske, rekreacijske i zdravstvene građevine

vojne i građevine za zaštitu od elementarnih nepogoda
građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina
građevine za istraživanje i iskorištavanje pitke vode
stambene i gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih
djelatnosti: stambeno-gospodarski sklopovi (farme)
građevine za uzgoj životinja (tovilišta)
građevine za skladištenje i preradu poljoprivrednih proizvoda
klijeti u vinogradima i spremišta voća u voćnjacima
ostave za alat
šumske, lovačke i lugarske građevine
plastenici, ribnjaci i pilane
iznimno izvan građevinskog područja može se odobriti adaptacija,
sanacija i nužna rekonstrukcija postojećih stambenih građevina koje su
legalno izgrađene i tretiraju se kao postojeća izgradnja izvan
građevinskog područja.

Članak 50.

Izgradnja sportskih, rekreacijskih i zdravstvenih građevina izvan građevinskog područja može se vršiti samo na temelju detaljnog plana uređenja kojim će se odrediti detaljni plan namjene prostora i način opskrbe komunalnom infrastrukturom. Ove građevine ne smiju se graditi na oranicama, voćnjacima i vinogradima 1. i 2. bonitetne klase.

Članak 51.

Stambeno-gospodarskim sklopom (farmom) se smatra funkcionalno povezana skupina zgrada s pripadajućim poljoprivrednim zamljištem minimalne površine 2000m².

Poljoprivredno zemljište za izgradnju farme ne može se parcelirati na manje dijelove.

Građevna čestica na kojoj se izgrađuje farma mora imati osiguran pristup s javne prometne površine.

Zgrade koje se mogu graditi u sklopu farme su:

- stambena građevina za potrebe stanovanja vlasnika
- gospodarske građevine za potrebe biljne i stočarske proizvodnje
- poslovno-turističke građevine za potrebe seoskog turizma
- industrijske građevine za potrebe prerade i pakiranja poljoprivrednih proizvoda koji su u cjelosti proizvedeni na farmi.

Za izgradnju pojedinih vrsta građevina primjenjuju se slijedeće odredbe:

- koeficijent izgrađenosti čestice može biti najviše 0.4
- visina građevine najviše Po+P+1
- visina krovnog vijenca najviše 7.50m
- visina sljemena krova najviše 12.0m
- dijelovi građevine mogu biti viši od 12.0m samo iznimno i to isključivo radi zahtjeva tehnoloških ili proizvodnih procesa
- izvoditi dvostrešna krovništa nagiba 15-40stupnjeva
- pokrivanje krovništa crijepom ili limom
- oko građevine mora biti izveden požarni put širine najmanje 6.0m

Članak 52.

Na poljoprivrednom zemljištu površine najmanje 2000 m² s neposrednim pristupom na javni put, mogu se graditi građevine za skladištenje i preradu poljoprivrednih proizvoda.

Za izgradnju pojedinih vrsta građevina primjenjuju se sljedeće odredbe:

- koeficijent izgrađenosti čestice može biti najviše 0.4
- visina građevine najviše Po+P+1
- visina krovnog vijenca najviše 7.50m
- visina sljemena krova najviše 12.0m
- dijelovi građevine mogu biti viši od 12.0m samo iznimno i to isključivo radi zahtjeva tehnoloških ili proizvodnih procesa
- izvoditi dvostrešna krovišta nagiba 15-40 stupnjeva
- pokrivanje krovišta crijepom ili limom
- oko građevine mora biti izveden požarni put širine najmanje 6.0m

Članak 53.

Izvan građevinskog područja može se dozvoliti gradnja gospodarskih građevina (tovilišta) za uzgoj stoke i peradi.

Građevinska čestica ne može biti manja od 2000m².

Tovilišta se mogu graditi na slijedećim udaljenostima:

Goveda komada	Svinje komada	Perad komada	Udaljenost u metrima		
			od građevinskog područja	od magistralne ceste	od lokalne ceste
50-150	50-200	500-5000	30	40	20
150-350	200-750	5000-10000	150	100	50
350-1000	750-2000	10000-15000	200	150	100
preko 1000	preko 2000	preko 15000	250	200	100

Uvjeti za izgradnju tovilišta su slijedeći:

- koeficijent izgrađenosti čestice može biti najviše 0.4
- visina građevine – P
- visina krovnog vijenca najviše 6m
- visina sljemena krova najviše 10m
- izvoditi dvostrešna krovišta nagiba 15 do 40 stupnjeva
- pokrivanje krovišta crijepom ili limom
- oko građevine mora biti izveden požarni put širine najmanje 6m

Članak 54.

U vinogradima i voćnjacima izvan građevinskih područja mogu se graditi klijeti ili spremišta voća, ako vinograd ima najmanje 1000m², a voćnjak najmanje 2000m² površine.

Klijet ili spremište voća može se graditi kao prizemnica s podrumom tako da njezina brutto razvijena površina iznosi najviše 60m².

Ova površina može se povećati za 10m² za svakih daljnjih 1000m² vinograda ili voćnjaka.

Terase oko klijeti ili spremišta voća do visine 60 cm iznad konačno zaravnatog terena koje nisu natkrivene ne ulaze u ovu površinu.

Klijet ili spremište voća mora biti građeno u skladu s lokalnim običajima i to:

- kota gornjeg ruba stropne konstrukcije podruma ne smije biti viša od 30 cm od kote konačno zaravnatog terena na njegovom višem dijelu
- kota konačno zaravnatog terena ne smije biti niža od 15 cm od kote temelja podruma na najnižem dijelu
- svijetla visina prizemlja ne može biti viša od 2.60m
- krov mora biti dvostrešan, nagiba između 30 i 45 stupnjeva i zabranjuje se izvedba alpskog ili ravnog krova
- krovište se na stropnu konstrukciju postavlja izravno bez nadozida
- prostor za boravak ljudi ne može biti veći od 25m²
- minimalna udaljenost od sjeverne međe iznosi 3m, a od ostalih 1m

Članak 55.

Izvan građevinskog područja naselja može se dozvoliti gradnja pilana i sličnih proizvodnih pogona nepovoljnih po okoliš, koji u proizvodnji razvijaju visoki nivo buke.

Ovakve građevine mogu se graditi na poljoprivrednom zemljištu slabije kvalitete udaljenim minimalno 200m od građevinskog područja naselja, na česticama minimalne površine 2000m² uz slijedeće uvjete:

- koeficijent izgrađenosti čestice može biti najviše 0.4
- visina građevine najviše P
- visina krovnog vijenca najviše 6m
- dijelovi građevine mogu biti viši samo iznimno i to isključivo radi zahtjeva tehnološkog ili proizvodnog procesa
- krovište dvostrešno nagiba 15 do 40 stupnjeva
- pokrov crijep ili lim
- najmanja udaljenost od granica parcele 10m
- na parceli je potrebno osigurati 10 parkirališnih mjesta na 1000m² brutto razvijene površine

Članak 56.

U šumskom području mogu se graditi šumske, lovačke i lugarske građevine prema slijedećim uvjetima.

- tlocrtna površina građevina može biti najviše 200m²
- visina građevine najviše Po+P+1
- visina krovnog vijenca najviše 7.50m
- visina sljemena krova najviše 12.0m
- izvoditi dvostrešna krovišta nagiba 40 stupnjeva
- pročelje građevine izvoditi u zidovima od lomaljneog kamena i/ili oblozi drvetom
- pokriivanje krovišta crijepom ili šindrom
- oko građevine mora biti izveden požarni put širine najmanje 6.0m

3. Uvjeti smještaja gospodarskih djelatnosti

Članak 57.

Građevine industrijskih, proizvodnih, i skladišnih gospodarskih djelatnosti mogu se

graditi isključivo na površinama koje su planom predviđene za izgradnju gospodarskih namjena.

Građevine proizvodnih i industrijskih gospodarskih djelatnosti moraju zadovoljiti slijedeće uvjete:

- koeficijent izgrađenosti čestice može biti najviše 0.4
- visina građevine najviše Po+P+1
- visina krovnog vijenca najviše 7.50m
- visina sljemena krova najviše 12.0m
- dijelovi građevine mogu biti viši od 12.0m samo iznimno i to isključivo radi zahtjeva tehnoloških ili proizvodnih procesa
- izvoditi dvostrešna krovništa nagiba 15-40 stupnjeva
- pokrivanje krovništa crijepom ili limom
- najmanja udaljenost od granica čestice mora iznositi 10.0m
- oko građevine mora biti izveden požarni put najmanje širine 6.0m

Parkiranje vozila za građevine proizvodnih i industrijskih gospodarskih djelatnosti mora se riješiti na vlastitoj građevnoj čestici prema kriteriju:

- proizvodnja 20 pm/1000m²
- skladišta 5 pm/1000m²

Članak 58.

Građevine turističkih i ugostiteljskih namjena mogu se graditi unutar građevinskih područja naselja i na površinama koje su planom predviđene za izgradnju turističkih i ugostiteljskih namjena.

Građevine turističkih i ugostiteljskih namjena moraju zadovoljavati uvjete navedene u odredbama za stambene i pomoćne građevine u građevinskim područjima naselja uz sljedeće iznimke:

- najveća dimenzija građevine u smjeru regulacijskog pravca može biti 15.0m
- najveća dimenzija građevine u smjeru okomitom na regulacijski pravac može biti 25.0m

Parkiranje vozila za građevine turističkih i ugostiteljskih namjena mora se riješiti na vlastitoj građevnoj čestici prema kriteriju:

- ugostiteljski sadržaji 15 pm/1000m²
- hoteli 50pm/100 ležajeva

Članak 59.

Građevine športsko rekreacijske namjene mogu se graditi unutar građevinskih područja naselja i na površinama koje su planom predviđene za izgradnju športsko rekreacijskih namjena.

Građevine športsko rekreacijske namjene moraju zadovoljavati slijedeće uvjete:

- koeficijent izgrađenosti čestice može biti najviše 0.4
- visina građevine najviše Po+P+1
- visina krovnog vijenca najviše 10.0m
- visina sljemena krova najviše 15.0m
- izvoditi dvostrešna krovništa nagiba 15-40 stupnjeva
- pokrivanje krovništa limom ili drugim adekvatnim materijalom
- oko građevine mora biti izveden požarni put širine najmanje 6.0m

Parkiranje vozila za građevine športsko rekreacijske namjene mora se riješiti na vlastitoj građevnoj čestici prema kriteriju:

- igrališta i dvorane 20 pm/1000m²

4. Uvjeti smještaja društvenih djelatnosti

Članak 60.

Društvene djelatnosti se lociraju na površinama za mješovite i društvene namjene unutar građevnih područja naselja. Građevine u kojima se lociraju sadržaji društvenih djelatnosti moraju zadovoljavati odredbe za stambene i pomoćne građevine u građevinskim područjima naselja uz sljedeće iznimke:

- koeficijent izgrađenosti čestice može biti najviše 0.6
- visine građevine najviše Po + P + 2 + Potkrovlje
- za sakralne građevine visina nije ograničena
- visina krovnog vijenca najviše 12m
- visina sljemena krova najviše 18m
- pokrivanje krovišta crijepom

Parkiranje vozila za građevine društvenih djelatnosti mora se riješiti na vlastitoj građevnoj čestici prema kriteriju:

- škole 10 pm/1000m²
- športske dvorane 20 pm/1000m²
- kulturni i vjerski sadržaji 50 pm/1000m²
- usluge, trgovina, uredi 20 pm/1000m²

5. Uvjeti utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometa i drugih infrastrukturnih sustava

Članak 61.

Trase, koridori i površine za prometne sustave prikazani su na kartografskog prikazu 2.1. PROMETNA MREŽA u mjerilu 1:25000.

Članak 62.

Za državne, županijske i lokalne ceste utvrđuju se sljedeće minimalne širine koridora:

			u naselju	izvan naselja
	Državne ceste	sa 2 trake	30 m	50 m
		sa 4 trake	40 m	60 m
	Županijske ceste	sa 2 trake	20 m	30 m
	Lokalne ceste	sa 2 trake	10 m	15 m

Na dijelovima ceste koji prolaze kroz naselje moraju se uz kolnik urediti nogostupi. Namanja širina nogostupa može biti 1.0m.

Članak 63.

Ulicom se smatra svaka cesta unutar građevinskog područja uz koju se izgrađuju stambene ili druge građevine koje na nju imaju izravan pristup. Ulica za dvije vozne trake mora imati najmanju širinu 5.5m, odnosno 3.5m za jednu voznu traku. Samo jedna vozna traka može se graditi iznimno pod uvjetom da se na svakih 50m uredi ugibalište.

Članak 64.

Sve prometne površine trebaju biti izvedene bez arhitektonskih barijera tako da na

njima nema zapreka za kretanje niti jedne kategorije stanovništva.

Na odgovarajućim mjestima potrebno je predvidjeti proširenja za stajališta autobusa s nadstrešnicom za putnike.

Kod izgradnje poslovnih građevina potrebno je osigurati na građevnoj parceli ili na javnim parkiralištima u neposrednoj blizini broj parkirališnih mjesta predviđen odredbama ovog plana, a za djelatnosti za koje to nije navedeno potrebno je osigurati 20 parkirališnih mjesta na 1000m² poslovnog prostora, ne računajući pri tome skladišni prostor.

Članak 65.

Trase, koridori i površine za telekomunikacijske sustave prikazani su na kartografskom prikazu 2.INFRASTRUKTURNI SUSTAVI u mjerilu 1:25000.

Članak 66.

Najmanja horizontalna udaljenost novih objekata od postojećih podzemnih tk kabela je 1.0m. Ukoliko se pri gradnji novog objekta polažu druge infrastrukturne instalacije udaljenost novih objekata od postojećih podzemnih tk kabela mora biti najmanje 2.0m. Prije početka radova na trasi postojeći tk kablova obvezno se izvodi iskolčenje, a iskop se izvodi ručno.

Na trasi tk instalacija ne smije se prometovati građevinskim strojevima, vozilima i slično, te nanositi ili skidati materijal.

Horizontalni razmak između najisturenije točke novog objekta i zračne tk linije mora iznositi najmanje 2.0m.

Vertikalna udaljenost od najvišeg dijela objekta do najnižeg tk vodiča mora iznositi najmanje 3.0m. U slučaju kolizije tk zračne mreže i elektroenergetskih instalacija treba se pridržavati odredbi "Pravilnika o zaštiti tk vodova od posebnog ili neposrednog dodira sa elektroenergetskim vodovima".

Sredstvo mehaničke zaštite tk linije (zatega, upor, stup) mora od zida objekta biti udaljeno najmanje 3.0m.

Svaku nepredviđenu okolnost koja bi mogla nastati i dovesti do oštećenja na tk kapacitetima mora se odmah prijaviti nadležnoj službi.

Sve štete na postojećim tk instalacijama koje nastanu pri izgradnji novih objekata snosi investitor.

Članak 67.

Trase, koridori i površine za elektroenergetski infrastrukturni sustav prikazani su na kartografskom prikazu 2.3. ELEKTROENERGETSKA MREŽA u mjerilu 1:25000.

Članak 68.

Za elektroenergetske objekte treba primjenjivati mjere zaštite, širine zaštitnih koridora i posebne uvjete izgradnje određene "Pravilnikom o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 kV do 400 kV" (Sl.list 65/88, NN 24/97).

Članak 69.

Trase, koridori i površine za infrastrukturni sustav vodoopskebe prikazani su na kartografskom prikazu 2.4. VODOOPSKRBNA MREŽA u mjerilu 1:25000.

Članak 70.

Vodovi vodovodne mreže ukapaju se najmanje 80.0cm ispod površine tla. Profili vodova odredit će se projektom mreže za svako pojedino naselje.

Uz javne prometnice u naseljima izvodi se hidrantska mreža sa nadzemnim hidrantima na udaljenosti najviše 80.0m.

Na površinama gospodarske namjene korisnici će izvoditi zasebne interne vodovodne mreže sa hidrantima za protupožarnu zaštitu.

Članak 71.

Trase, koridori i površine za infrastrukturni sustav odvodnje prikazani su na kartografskom prikazu 2.5. KANALIZACIONA INFRASTRUKTURNA MREŽA u mjerilu 1:25000.

Članak 72.

U naselju Velika Ludina izveden je razdjelni sustav oborinske i fekalne odvodnje usmjeren na planirani mehaničko biološki pročištač preko kojega se vode upuštaju u potok Ludinicu.

U naseljima Vidrenjak, Grabrov Potok, izvedeni su jedinstveni sustavi odvodnje usmjereni na planirani mehaničko biološki pročištač preko kojega se vode upuštaju u potok Ludinicu.

U naseljima Ruškovića, Grabričina, Kompator i Mustafina Klada izvest će se jedinstveni sustavi odvodnje usmjereni na planirani mehaničko biološki pročištač preko kojega se vode upuštaju u potok Pogradska.

Članak 73.

Otpadne vode iz gospodarskih građevina i površina koje imaju nepovoljan uticaj na okoliš moraju se obraditi prije upuštanja u kanalizacioni sustav. Način obrade navedenih otpadnih voda utvrđuje se u tehnološkom projektu.

Članak 74.

Trase, koridori i površine za infrastrukturnu mrežu plinovoda i produktovoda prikazani su na kartografskom prikazu 2.6. INFRASTRUKTURNA MREŽA PLINOVODA I PRODUKTOVODA u mjerilu 1:25000.

Članak 75.

Sjeverno od autoceste Zagreb-Lipovac položeni su magistralni plinovodi Ivanić Grad - Kutina, promjera 500 i 350 mm i radnog tlaka 50 bara.

U postojećem koridoru plinovoda sjeverno od autoceste planiran je novi magistralni plinovod Ivanja Reka - Kutina, promjera 700mm i radnog tlaka 75 bara. Zaštitni pojas magistralnog plinovoda je 200 m sa svake strane cjevovoda.

Za sve zahvate u zaštitnom pojasu potrebno je zatražiti posebne uvjete gradnje od INA d.d. SD Prirodni plin, Zagreb, Avenija V.Holjevca 10.

Članak 76.

Između autoceste Zagreb-Lipovac i PSP Okoli i CPS Okoli položeni su regionalni plinovodi promjera 500, 250, 150 i 100 mm, radnog tlaka 50 bara.

Zaštitni pojas regionalnog magistralnog plinovoda je 200 m sa svake strane cjevovoda. Za sve zahvate u zaštitnom pojasu potrebno je zatražiti posebne uvjete

gradnje od INA d.d. SD Prirodni plin, Zagreb, Avenija V.Holjevca 10.

Članak 77.

Trasa naftovoda na području općine Velika Ludina prikazana je na kartografskom prikazu 2.6. INFRASTRUKTURNA MREŽA PLINOVODA I PRODUKTOVODA u mjerilu 1:25000.

Uži zaštitni pojas naftovoda je 10 m sa svake strane cjevovoda. U užem zaštitnom pojasu ne smiju se graditi nikakvi nadzemni ili podzemni objekti radi osiguranja mogućnosti vršenja intervencija na naftovodu.

Zona opće opasnosti odnosno širi zaštitni pojas naftovoda je 100 m sa svake strane cjevovoda. Za sve zahvate u zoni opće opasnosti potrebno je zatražiti posebne uvjete gradnje od JANAF d.d., Zagreb, ulica grada Vukovara 14.

6. Mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina

Članak 78.

OPĆA NAČELA ZAŠTITE

Povijesne naseobinske i graditeljske cjeline, prirodni i kultivirani krajolici, kao i pojedinačne građevine spomeničkih obilježja sa pripadajućim parcelama, te fizičkim i vizualnim okolišem, moraju biti na stručno prihvatljiv i vrstan način uključeni u budući razvitak općine i županije.

Zaštita kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti podrazumijeva ponajprije slijedeće:

- Očuvanje i zaštitu prirodnoga i kultiviranog krajolika kao temeljnih vrijednosti prostora što odražava kvalitetan suživot arhitektonske baštine i prirodnih osobitosti pripadajuće sredine nastao kao rezultat njihove funkcionalne povezanosti
- Poticanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih zemljišta, zadržavajući njihov tradicijski i prirodni ustroj
- Zadržavanje povijesnih trasa putova (starih cesta, pješačkih staza, proštenjarskih putova često popraćenih raspelima i pokloncima, poljskih putova i šumskih prosjeka)
- Očuvanje povijesnih naseobinskih cjelina (sela, zaselaka i izdvojenih sklopova) u njihovom izvornom okruženju, s povijesnim graditeljskim ustrojem i naslijeđenom parcelacijom
- Oživljavanje starih zaselaka i osamljenih gospodarstava etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti
- Očuvanje i obnovu tradicijskoga graditeljstva (osobito starih drvenih kuća) ali i svih drugih povijesnih građevina spomeničkih svojstava kao nositelja prepoznatljivosti prostora
- Očuvanje povijesne slike, volumena (gabarita) i obrisa naselja, naslijeđenih vrijednosti krajolika i slikovitih pogleda (vizura)
- Očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskoga načina obrade zemlje
- Zadržavanje i očuvanje prepoznatljivih toponima, naziva sela, zaselaka, brda i potoka, od kojih neki imaju simbolična i povijesna značenja
  - Očuvanje prirodnih značajki dodirnih predjela uz zaštićene cjeline i vrijednosti nezaštićenih predjela kao što su obale vodotoka, prirodne šume, bare, rukavci vodotoka, kultivirani krajolik - budući da pripadaju ukupnoj prirodnoj i stvorenoj baštini.

Članak 79.

OPĆE ODREDBE I UPRAVNI POSTUPAK PRI ZAŠTITI KULTURNO - POVIJESNE BAŠTINE

Odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i obnove kulturne baštine proizlaze iz Zakona i Uputa koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):

Zakon o zaštiti kulturnih dobara (NN 69/99)

Zakon o gradnji (NN 52/99)

Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98)

Obvezatna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja (Ministarstvo kulture - Uprava za zaštitu kulturne baštine, 1995, 1998).

Propisanim mjerama utvrđuju se obvezatni upravni postupci te način i oblici graditeljskih i drugih zahvata na: pojedinačnim spomeničkim građevinama, građevnim sklopovima, arheološkim lokalitetima, parcelama na kojima se spomeničke građevine nalaze te predjelima (zonama) zaštite naselja i kultiviranog krajolika ili drugim predjelima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Posebnom konzervatorskom postupku osobito podliježu slijedeći zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: popravak i održavanje postojećih građevina, nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne prenamjene postojećih građevina, izvođenje radova na arheološkim lokalitetima

U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na građevinama, građevnim sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje je ovim Prostornim planom utvrđena obveza zaštite, kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorski odjel u Zagrebu, Mesnička 49) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku izdavanja lokacijske dozvole)

- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole) i nadzor u svim fazama radova, provodi nadležna Uprava za zaštitu kulturne baštine

Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena spomenička svojstva i na koje se obvezatno primjenjuju sve navedene (spomeničke) odredbe, smatraju se sve građevine koje su u ovom Prostornom planu popisane kao: *registrirani (R)* spomenici i oni *predloženi za registraciju (PR)*

Za građevine označene kao *evidentirana baština (E)* najčešće lokalne važnosti, opisani postupak nije obavezan, ali je preporučljiv ukoliko organi lokalne uprave u provedbi ovoga Prostornog plana nađu interes i potrebu za savjetodavnim sudjelovanjem Službe zaštite.

Temeljem inventarizacije provedene prilikom izrade ovoga Prostornoga plana, uz ranije *registrirane (R)* spomenike, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorski odjel u Zagrebu po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenja rješenja o zaštiti za sve vrednije građevine, predjele (zone) i lokalitete koji su na kartama i tablicama označeni oznakom PR. Do donošenja odgovarajućega rješenja treba primijenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za trajno zaštićene zgrade.

Članak 80.

STAVLJANJE POD ZAŠTITU KULTURNO - POVIJESNIH DOBARA

Pojedinačne građevine, sklopovi, parcele i predjeli zaštite, koji se ovim Prostornim planom smatraju zaštićenima, prikazani su na kartografskim priložima i pojedinačno su iskazani u tablicama.

Na području Općine Velika Ludina na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara **registrirani** su slijedeći kulturno-povijesni spomenici:

- U skupini *Povijesne sakralne građevine*: župna crkva Sv. Mihovila s kapelicama-pokloncima Sv. Josipa i Sv. Terezije (R - 0394).
- U skupini *Fortifikacijske građevine*: stari gradovi - burgovi Košutgrad (R - 0447) i Jelengrad (R - 0448) s pripadajućim arheološkim zonama.

Ovim Prostornim planom utvrđuje se, na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara, **pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu** (preventivna zaštita ili registracija) slijedećih spomenika kulture:

- U skupini *Povijesnih naselja i dijelova naselja seosko-gradskih obilježja*: povijesno središte naselja Velika Ludina.
- U skupini *Arheološki lokaliteti i zone*: arheološki lokalitet nekadašnjeg utvrđenog franjevačkog samostana Podgrađe (madž. Varallya) te srednjovjekovnog naselja s crkvom Blažene Djevice Marije neposredno uz samostanski kompleks, uz potok Podgradska, na katastarskom području sela Ruškovica.
- U skupini *Povijesne sakralne građevine*: kapela Presvetog Trojstva u selu Gornja Vlahinička, Krvi Kristove u selu Okoli, i Ranjenog Isusa u Velikoj Ludini, te raspelo u selu Okoli.
- U skupini *Povijesne stambene građevine*: kurija župnog dvora u Velikoj Ludini, stambena tradicijska katnica u središtu sela Okoli.

Ovim Prostornim planom **evidentiraju** se slijedeći spomenici kulture koji se u sklopu ovlasti lokalnih organa uprave štite mjerama ovoga Prostornog plana:

- U skupini *Povijesnih naselja i dijelova naselja seoskih obilježja*: dio naselja - potez tradicijskih i stilskih građevina u Katoličkom Selišću, potez tradicijskih stambenih građevina u Vidrenjaku, te manja grupacija tradicijskih okućnica u Ludinici.
- U skupini *Groblja*: groblje na području Male Ludine.
- U skupini *Krajolici*: kulturni krajolik JZ obronaka Moslavačke gore, kultivirani krajolici: zona voćnjaka (stabla jabuke) na velikoj površini središnjeg dijela općine, obuhvaća dijelove katastarskih područja naselja Grabričina, Ruškovica, Katoličko Selišće, Gornja Vlahinička, Velika Ludina i Mala Ludina, zona vinograda s kletima na lokalitetu "Starinjak" u Gornjoj Vlahiničkoj, "Peščenica" i dr. u Katoličkom Selišću te "Sokolovac" i dr. na području sela Ruškovica.
- U skupini *Kultivirani krajolici*: zona voćnjaka (stabla jabuke) na velikoj površini središnjeg dijela općine, obuhvaća dijelove katastarskih područja naselja Grabričina, Ruškovica, Katoličko Selišće, Gornja Vlahinička, Velika Ludina i Mala Ludina, zona vinograda s kletima na lokalitetu "Starinjak" u Gornjoj Vlahinički, "Peščenica" i dr. u Katoličkom Selišću te "Sokolovac" i dr. na području sela Ruškovica.
- U skupini *Kapele i poklonci*: poklonac u Katoličkom Selišću i kapelica na

groblju u Maloj Ludini.

- U skupini *Raspela i kalvarije*: drvena raspela u Gornjoj Vlahinički, Katoličkom Selišću, Ludinici, Maloj Ludini, Ruškovici, dva raspela u selu Mustafina Klada i Okoli te kalvarija u Velikoj Ludini.
- U skupini *Povijesne stambene građevine*: nekoliko stambenih građevina stilskih obilježja u selima: Mala Ludina (3) i Vidrenjak (3), te stambene građevine tradicijskih obilježja u Gornjoj Vlahinički (1), Katoličkom Selišću (1), Maloj Ludini (2), Okolima (10), Ruškovici (4), Velikoj Ludini (1) i Vidrenjaku (2).
- U skupini *Gospodarske građevine*: u Gornjoj Vlahinički (2), Maloj Ludini (1) i Ruškovici (1).

Članak 81.

MJERE ZAŠTITE KULTURNO-POVIJESNE BAŠTINE

Za *registrirana* (R) kulturna dobra ili ona Planom *predviđena za registraciju* (PR) primijenjuju se slijedeće mjere zaštite:

1. Područje zaštite kulturno-povijesnih vrijednosti u izdvojenim zonama:

Predio zaštite uključuje povijesni prostor središnjeg dijela naselja Velika Ludina gdje je sačuvan tradicijski nasebinski predložak, mreža cesta i putova, parcelacija, te pripadajuće povijesne građevine javne i stambene namjene s dominirajućim kompleksom župne crkve Sv. Mihovila i dviju manjih kapelica - poklonaca Sv. Josipa i Sv. Terezije te župnog dvora.

Zona zaštite obuhvaća i danas neizgrađeni prostor neposredno uz povijesnu jezgru koji omogućava zaštitu i očuvanje pogleda i naslijeđenoga obrisa i obujma ovog dijela naselja. Zbog svog smještaja i konfiguracije terena što postepeno raste prema sjeveru - obroncima Moslavačke gore, ovaj je prostor (posebice zbog svojih dimenzija najekspoziranija župna crkva s tornjem na pročelju), vizualno vrlo izložen, odnosno saglediv sa šireg područja posebice s brojnih prilaznih cesta.

Iz istog razloga očuvanja što bolje sagledivosti prostora sprečavanjem izgradnje većih gabarita te kontrolom kvalitete eventualnih novih dogradnji ili izgradnji u vrijednom povijesnom prostoru, zonom zaštite obuhvaćena je i nekolicina novijih objekata što ne pripadaju povijesnom sloju izgradnje (stambeni objekti uz prilaznu cestu s juga, te novoizgrađeni objekt ambulante na prostoru jugoistočno od crkve).

U namjeri da se sačuva vizualna sagledivost te naslijeđeni obrisi naselja, u zaštićenoj zoni treba izbjegavati novu izgradnju, posebice onu većih gabarita. Mogućnost, odnosno uvjete za svaku novu izgradnju, eventualne dogradnje, preoblikovanja i svaku vrstu građevnih intervencija na postojećim građevinama služba zaštite kulturne baštine utvrdit će za svaki pojedinačni slučaj u ovisnosti o procijenjenoj arhitektonskoj ili kulturno - povijesnoj vrijednosti te mikrolokaciji, pri čemu je obavezno očuvanje tradicijskog parcelacijskog ustroja zemljišta.

Kako na ovom prostoru uz glavnu povijesnu komunikaciju istok - zapad veći dio izgradnje čine povijesne stilske prizemnice nekada stambenog a danas i javnog sadržaja no znatno devastirane recentnijim obnovama, preoblikovanjima te neprimjerenim dogradnjama posebice prema ulici, čime su izgubljene njihove stilske i druge arhitektonske karakteristike, posebno treba uz nastojati oko vraćanja njihovih izvornih gabaritnih i oblikovnih karakteristika, uz obvezatnu primjenu izvornih materijala, tehnika, kolorita i dr.

2. U arheološkim predjelima predloženima za zaštitu - područje nekadašnjeg

franjevačkog samostana (dio k.č.br. 2156 k.o. Ruškovića) te srednjovjekovnog naselja s crkvom (lok. "Crkvine", k.č.br. 1526 k.o. Ruškovića) u njegovoj neposrednoj blizini (lok. Podgradski jarak) te uže područje starih gradova – burgova Košutgrada (dio k.č. 2145 k.o. Ruškovića) i Jelengrada (k.č.br. 4641 k.o. Katoličko Selište) - obvezna je primjena slijedećih mjera zaštite;

- budući da navedeni arheološki lokaliteti do sada nisu istraživani te da nisu utvrđene sigurne granice rasprostiranja mogućih arheoloških nalaza, u cilju efikasnije zaštite potrebno je izvršiti točnu geodetsku izmjeru obje mikrolokacije te izvesti pokusna arheološka sondiranja na temelju kojih će se moći odrediti točne granice zaštićene arheološke zone;

- zabranjuje se intenzivno poljodjelsko korištenje tla te duboko oranje preko 50 cm;

- u slučaju zemljanih iskopa bilo koje vrste (instalacijski rovovi, kanali i sl.) za ove je radove potrebno ishoditi posebne uvjete, odnosno prethodnu dozvolu te osigurati nadzor konzervatora - arheologa Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Zagrebu. U slučaju eventualnih arheoloških nalaza (ostaci građiva, keramike, kostiju i sl.) potrebno je odmah obustaviti radove. Ovisno o vrsti i vrijednosti nalaza odredit će se ukoliko je potrebno, mjere zaštite te eventualna izmjena projekta tj. predviđene trase

- prilikom izvođenja svih šumarskih radova na danas pošumljenom području zaštićene arheološke zone, za sve radove krčenja šume, vađenja panjeva i sl. potrebno je osigurati stalan nadzor nadležnog konzervatora - arheologa.

Na ovim se područjima ne dozvoljava daljnje pošumljavanje, a vlasnici pošumljenih površina obvezuju se uklanjati samoniklu mladu šumu

Vlasnici (korisnici) građevina kod kojih su utvrđena spomenička svojstva (R, PR) mogu putem nadležnog Konzervatorskog odjela, Uprave za zaštitu kulturne baštine iz državnoga proračuna zatražiti novčanu potporu za održavanje i kvalitetnu obnovu povijesno vrijednih zgrada.

(3) Za svaku pojedinačnu povijesnu građevinu (sakralne građevine, stambene i dr.) kod koje su utvrđena spomenička svojstva (prema inventarizacijskoj listi) kao najmanja granica zaštite utvrđuje se pripadna parcela ili, ako je to posebno istaknuto, njen povijesno vrijedni dio. Mjere zaštite odnosno opće odredbe i upravni postupak pri zaštiti kulturno-povijesne baštine primijenjuju se na građevine (parcele) koje su: *registrirane* (R) ili su Prostornim planom *predložene za zaštitu* (PR). Za sve ostale *evidentirane* (E) građevine mjere zaštite i obnove provodi lokalna uprava na temelju općih preporuka i odredbi ovoga Prostornog plana.

Za *evidentirana* kulturna dobra osobito se preporuča primijena slijedećih mjera:

- Povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem (vrtom, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.)
- Oko pojedinačnih planom istaknutih građevina pridržavati se principa "zaštite ekspozicije" - ne dozvoljava se izgradnja predimenzioniranih zgrada neprimjerenih materijala i oblikovanja koje mogu zakloniti vizure na predmetno dobro ili s njega na kontaktni okoliš
- Starije vrednije zgrade i skupine tradicijskog graditeljstva obnavljati u izvornom stanju
- Raznim mjerama na razini lokalne zajednice poticati obnovu i održavanje starih, umjesto izgradnje novih kuća
- Na jednoj građevnoj parceli mogu se dozvoliti dvije stambene zgrade u slučaju da se radi o očuvanju vrijedne tradicijske kuće uz koju se, na parceli u

graditeljski skladnoj cjelini sa zatečenim ambijentom, može predvidjeti izgradnja nove kuće. Preporuča se staru kuću sačuvati i obnoviti, te ju koristiti za trajno ili povremeno stanovanje, poslovni prostor ili u turističke svrhe (seoski turizam).

- Kod izdavanja uvjeta za izgradnju bilo koje vrste zgrade potrebno je paziti na mikroambijent naselja, tj. novogradnju uskladiti sa zatečenim tlorisnim i visinskim veličinama postojeće zgrade (ili postojećih zgrada) kako bi se ustrojio skladan graditeljsko-ambijentalni sklop.
- Vrijedne gospodarske zgrade izgrađene u naseljima moraju se sačuvati bez obzira na nemogućnost zadržavanja njihove izvorne namjene, te se mogu prenamijeniti u poslovne prostorije ili u svrhu predstavljanja i promidžbe tradicijskoga graditeljstva.
- Nove gospodarske i stambene zgrade mogu se graditi od drveta sa pokrovom od crijepa ili šindre, što predstavlja tradicijske materijale (dodatnom obradom treba osigurati njegovu zaštitu od požara, atmosferilija i drugih oštećenja) ili zidanjem no tipološki, oblikovno i gabaritno usklađene sa zatečenim ambijentom
- Vinogradarske klijeti treba ponajprije graditi od drveta, u krajnjem slučaju kao zidane zgrade s mogućnosti korištenja drvene obloge. U slučaju ugradnje nove klijeti uz potez starih tradicijskih, potrebno je propisati način izgradnje klijeti istovjetan zatečenima: položaj u smislu kontinuirane linije izgradnje prema prilaznim putovima, visina (prizemnica), tlorisni oblik i veličina, smjer krovništa, materijali i dr. Nije dopustiva izgradnja izbačenih balkona, pretjerano velikih terasa i velikih vanjskih stubišta, već u oblikovanju klijeti i njenog neposrednog okruženja valja slijediti prepoznatljive tradicijske građevne tvorevine i nagib terena.
- Posebnu vrijednost u prostoru povijesnih naselja čine cjelovito sačuvani potezi – dijelovi naselja seoskih obilježja stilskih i tradicijskih okućnica koje bi u slici ulice trebalo sačuvati u što je moguće izvornijem izgledu, mjerilu i detaljima (odnosi se prvenstveno na istaknute dijelove naselja Katoličko Selišće i Vidrenjak), te se preporuča:
  - povijesne građevine potrebno je sačuvati od rušenja ili drastičnijih preoblikovanja te vlasnike takvih objekata raznim mjerama na razini organa lokalne uprave poticati na njihovo očuvanje i održavanje
  - prilagodbe suvremenom stambenom i gospodarskom standardu dopustive su u interijeru takvih povijesnih građevina dok je pročelje i vanjske gabarite potrebno očuvati u izvornom izgledu
  - u slučaju potpuno dotrajalih građevina koje je nužno ukloniti preporuča se da se novi objekti grade na istoj poziciji (u odnosu na parcelacijske međe, pomak od ulice i položaj unutar parcele) te u približno istim gabaritima kako se u mjerilu ne bi poremetio sklad očuvanog uličnog poteza
  - također se preporuča da se u slučaju nemogućnosti adaptacije povijesne građevine koja je još u građevinski solidnom stanju, eventualne novogradnje izvode samo u stražnjem dijelu parcele (čuvajući povijesnu kuću uz ulicu) i to u gabaritu i naročito katnosti koja će biti posve usklađena s okolnom izgradnjom sagledivom u vizuri tog dijela ulice. Potrebno je uvijek izvesti što veće fizičko odvajanje stare i nove građevine na istoj parceli
  - prilikom ozelenjavanja parcele u sačuvanim uličnim potezima preporuča se samo sadnja autohtonih biljnih vrsta koje pretežno dominiraju u postojećem zelenom

fondu naselja

- Prostor groblja na području Male Ludine vrijedan je kompleks što po svojoj vizurnoj izloženosti i ukupnom fundusu spomeničke plastike čini skladnu cjelinu. Unutar grobljanske cjeline potrebno je urediti pristupne i unutrašnje staze adekvatnim elementima popločenja malog formata ili nasipavanjem staze, te zasaditi ukrasno zelenilo uz staze. Prostor omeđiti "zelenom" ogradom: živicom, šimširoj ili sl.
- Na površinama prepoznatim kao kulturni krajolici (vinogradi i voćnjaci), čija je prostorna vrijednost proizašla iz tradicionalne funkcionalne povezanosti naselja i okoline, izuzeti svaku izgradnju osim one u funkciji poljodjelskog korištenja ovih predjela. Sačuvati isključivo izvorne vrste kultura za svako područje, ne zamijenjivati ih drugima, te u potpunosti sačuvati tradicijski parcelacijski ustroj ovakvih zona (što se posebno odnosi na područja pod vinogradima)
- Kapele-poklonce, raspela i kalvarije potrebno je čuvati i održavati u što izvornijem izgledu, a za neophodne popravke koristiti izvorne materijale i tehnike izvedbe. Kako ovi baštinski elementi bitno doprinose prepoznavanju identiteta naselja nužno je očuvanje kontinuiteta "svetog mjesta", te je u vezi s time u slučaju neophodnog uklanjanja nekoga od njih nužno izvesti novu, tipološki identičnu gradnju na potpuno istoj poziciji.

Članak 82.

U građevinskim područjima naselja pri izgradnji novih i rekonstrukciji postojećih stambenih, poslovnih, pomoćnih i gospodarskih građevina potrebno je primijeniti slijedeće mjere razvoja i zaštite:

- očuvati karakteristične slike krajobraza
- kod gradnje zadržati tipologiju i organizaciju parcela karakterističnih za seoske prostore
- graditi građevine manjih visina koje se uklapaju u krajobraz s elementima tradicijske graditeljske baštine
- zadržati okućnice sa cvjetnjacima do ulične strane i vrtovima u dubini parcela

7. Postupanje s otpadom

Članak 83.

Komunalni otpad sa područja općine Velika Ludina odlaže se na uređenoj deponiji komunalnog otpada grada Kutina. Zbog malog broja stanovnika u općini ne predviđa se uređenje deponije komunalnog otpada na području općine.

Planskim mjerama i sustavnom edukacijom stanovništva poticat će se izdvajanje organske komponente kućnog i biološkog otpada, njihovo kompostiranje i korištenje u poljoprivredi. U svim naseljima predviđa se uređenje reciklažnih dvorišta sa kontejnerima za odlaganje selektiranog otpada.

Članak 84.

Komunalni otpad u naselju potrebno je prikupljati u tipizirane posude za otpad ili veće metalne kontejnere s poklopcem.

Reciklažna dvorišta sa kontejnerima za odlaganje selektiranog otpada potrebno je postaviti na mjestima ograđenim zelenilom, tako da se osigura nesmetani kolni i pješački promet.

Na građevinskom području može se spaljivati samo drvo i lignocelulozni otpad.

8. Mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš

Članak 85.

Za sve gospodarske namjene čije se uređenje planira na području općine Velika Ludina potrebno je izraditi tehnološke projekte u kojima će se prikazati:

- mjere zaštite zraka od onečišćenja
- mjere zaštite voda od onečišćenja
- mjere zaštite od buke
- mjere zaštite tla od onečišćenja

Članak 86.

U Prostornom planu uređenja Općine Velika Ludina određuju se slijedeće mjere zaštite i sanacije ugroženih dijelova okoliša:

- za vode rijeka i potoka: uređenjem vodotoka, gradnjom građevina za odvodnju otpadnih voda, uređaja za pročišćavanje i sl.
- za podzemne vode: odgovarajućim mjerama zaštite, ograničavanjem širenja naselja u blizini i aktivnim mjerama zaštite
- za podzemne vode koje su potencijalna izvorišta pitke vode određene su zone sanitarne zaštite
- za područja II, III i IV kategorije stabilnosti, te za tla izložena eroziji prema posebnim mjerama
- za kvalitetna poljoprivredna tla: ograničenjem pretvaranja u građevinsko zemljište
- za vinograde i tradicionalne klijeti: očuvanjem i širenjem vinograda, te onemogućavanjem gradnje koja izlazi iz okvira graditeljske baštine
- za područja bez kanalizacije: gradnjom kanalizacije
- za osobito vrijedna područja prirode: sprječavanjem devastacije, očuvanjem i obnovom

Članak 87.

U Prostornom planu uređenja Općine Velika Ludina je predviđeno da će se sva naselja u Općini opskrbljivati vodom za piće iz javnog vodoopskrbnog sustava, a tamo gdje on još nije izgrađen iz higijenski izgrađenih zdenaca.

Članak 88.

Otpadne vode će se odvoditi javnom kanalizacijom s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda, odnosno do njene izgradnje sakupljat će se u nepropusnim sabirnim jamama.

Članak 89.

Unutar građevinskih područja naselja i u njihovoj neposrednoj blizini ne mogu se graditi građevine koje bi svojom upotrebom ugrožavale život i rad ljudi.

Članak 90.

Podovi u gospodarskim građevinama u kojima se drže životinje moraju biti nepropusni za tekućinu i imati rigole za odvodnju gnojnice. Dno i stijenke gnojišta do visine od 50cm iznad terena moraju biti izvedeni od nepropusnog materijala. Gnojnica se ne smije ispuštati u vodotoke niti u odvodne kanale.

9. Mjere provedbe plana

Članak 91.

Izgradnja objekata i uređenje površina na području obuhvata plana moraju se vršiti u skladu sa planom. Za sve zahvate u prostoru potrebno je od Županijskog ureda za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša zatražiti lokacijsku dozvolu prema članku 34. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98 i 61/00) ili izvod iz plana sukladno Pravilniku o određivanju zahvata u prostoru za koje se ne izdaje lokacijska dozvola.

Po ishođenju lokacijske dozvole ili izvoda iz plana potrebno je od Županijskog ureda za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša zatražiti građevnu dozvolu prema članku 44. Zakona o gradnji (NN 52/99).

9.1. Obveza izrade prostornih planova

Članak 92.

Na temelju Prostornog plana uređenja općine Velika Ludina izradit će se slijedeći dokumenti prostornog uređenja:

1. Detaljni plan uređenja središta Velike Ludine

obuhvat iznosi 7.1 ha

2. Detaljni plan uređenja gospodarske zone Velika Ludina sjeverno od županijske ceste broj 3124

obuhvat iznosi 7.1 ha

3. Detaljni plan uređenja gospodarske zone Vidrenjak južno od županijske ceste 3124

obuhvat iznosi 12.2 ha

4. Detaljni plan uređenja stambene zone u Velikoj Ludini

obuhvat iznosi 10 ha

Granice obuhvata navedenih detaljnih planova prikazane su u grafičkom dijelu Plana u mjerilu 1:5000

Članak 93.

Detaljni planovi za koje je ovim Planom predviđena obveza izrade izradivat će se prema programu mjera za unaprijeđenje stanja u prostoru sukladno stvarnim potrebama i mogućnostima financiranja njihove izrade.

Ostala građevinska područja općine uređivat će se na temelju lokacijskih i građevnih dozvola izdanih na temelju ovog plana.

9.2. Primjena posebnih razvojnih i drugih mjera

Članak 94.

Posebne razvojne mjere na području općine treba usmjeravati ka ostvarivanju što kvalitetnijih životnih uvjeta u područjima i naseljima koja su u procesu depopulacije.

U svrhu kvalitetnijeg prometnog povezivanja naselja na području općine nužno je uspostaviti redovitu kružnu autobusnu liniju koja će povezati sva naselja općine sa općinskim središtem.

9.3. Rekonstrukcija građevina čija je namjena protivna planiranoj namjeni

Članak 95.

Postojeće građevine, legalno izgrađene, koje su smještene protivno namjeni površina utvrđenoj ovim planom mogu se sanirati i rekonstruirati u obimu neophodnom za poboljšavanje uvjeta života i rada.

Članak 96.

Neophodnim obimom rekonstrukcije za poboljšanje uvjeta života i rada smatra se:

1. za stambene građevine

- obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevine u postojećim gabaritima
- rekonstrukcija svih vrsta instalacija
- dogradnja sanitarnih prostorija uz postojeće stambene građevine u najvećoj površini od 12m²
- adaptacija prostora unutar postojećeg gabarita u stambeni prostor
- izgradnja dvostrešnog krovišta bez nadozida kod građevina s dotrajalim ravnim krovom

2. za građevine druge namjene

- obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih dijelova građevine
- dogradnja sanitarija, garderoba, spremišta i sl. do najviše 16m² izgrađenosti za građevine do 100m² brutto izgrađene površine, odnosno do 5% ukupne brutto izgrađene površine za veće građevine
- prenamjena prostora pod uvjetom da novoplanirana djelatnost ne pogoršava stanje čovjekova okoliša
- zamjena dotrajalih instalacija, te izmjena uređaja i instalacija vezanih za promjenu tehničkih rješenja za obavljanje planirane djelatnosti
- rekonstrukcija i izgradnja prometnih površina